

**AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ**

MÜZİK ANASANAT DALI

**BURDURLU MAHALLİ SANATÇI AHMET ALİ SELÇUK'UN
(1944-2011) HAYATI, ESERLERİ VE MÜZİKAL ÜSLUBU**

AHMET ALİ SELÇUK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

PROF. DR. CENGİZ ŞENGÜL

ANTALYA- 2023

**AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ**

MÜZİK ANASANAT DALI

**BURDURLU MAHALLİ SANATÇI AHMET ALİ SELÇUK'UN (1944-2011)
HAYATI, ESERLERİ VE MÜZİKAL ÜSLUBU**

AHMET ALİ SELÇUK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

PROF. DR. CENGİZ ŞENGÜL

ANTALYA- 2023

T.C.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

...../...../.....

Ahmet Ali Selçuk

İmzası

T. C.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü

TEZ KABUL ONAY SAYFASI

Ahmet Ali Selçuk tarafından hazırlanan “Burdurlu Mahalli Sanatçı Ahmet Ali Selçuk’un (1944-2011) Hayatı, Eserleri ve Müzikal Üslubu” başlıklı bu çalışma 06/01/2023 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Cengiz ŞENGÜL (Danışman)	Üye	İmza
Doç. Dr. Sevilay Gök	Üye	İmza
Dr. Öğr. Üyesi Alper Börekçi	Üye	İmza

ÖNSÖZ

Teke yöresi; tarihi, kendine özgü müzik yapısı, halk dansları, giyim kuşamı ve çalgıları ile Türk Halk Kültürü'nün önemli bir parçası konumundadır. Teke yöresi müziği içerisinde yetişmiş olan mahalli sanatçılar, bu yörenin kültürel değerlerinin korunmasında, yaşatılmasında ve gelecek nesillere aktarılmasında önemli roller üstlenmişlerdir. Bu ustalardan birisi de Burdurlu Mahalli Sanatçı Ahmet Ali Selçuk'tur.

Ahmet Ali Selçuk'un; meslek hayatı süresince bağlama, davul, zurna, sipsi, cura gibi çalgıları icra ettiği bilinse de özellikle bağlama ve zurna çalgılarında kendini geliştirip ustalaştığı, ses icrasında da çalgılarla bütünlük gösteren etkileyici yorumlar sergilediği görülmüştür. Ayrıca Selçuk'un kaleme aldığı, ustalarından ya da yöre insanlarından duyup derlediği ve kaynak kişi olarak yer aldığı eserlerinin bulunduğu tespit edilmiştir. Bu çalışma ile A. Ali Selçuk'un hayatı ve müzikal yaşamı hakkında verilere ulaşılmış, kayıtlı olan ya da kayıtlı olmayan eserleri tespit edilerek notası olmayan eserlerin notaları yazılmış, Teke yöresine ait uzun havalar olan gurbet havalarındaki bağlama-vokal ve zurna icralarında kullandığı üslup özellikleri incelenmiş ve çalışma sonlandırılmıştır.

Lisansüstü eğitimim süresi boyunca akademik bilgi birikimi ile her türlü tecrübesinden faydalandığım, zaman ve mekân gözetmeksizin çalışmalarımı sürekli destekleyerek yanımda olan danışman hocam Sayın Prof. Dr. Cengiz Şengül'e, süreç boyunca desteğini esirgemeyen Doç. Dr. Sevilay Gök'e ve Öğr. Gör. Ali Bedel'e, ayrıca tez jürisinde yer alan yapıcı önerileri ile çalışmama katkı sağlayan Dr. Öğr. Üyesi Alper Börekçi'ye,

Tez çalışmam süresince, bana kıymetli zamanlarını ayırarak fikirlerini paylaşan, alanlarında çok değerli; Burak Tortop, Cem Savaş, Deniz Dincel, Seyit Mehmet Sakin, Elif Çınar'a,

Tecrübeleri, fedakârlıkları ve samimiyetleriyle tez çalışmama katkı sunan Feride Selçuk, Kadir Selçuk, Ayşe Selçuk, Tolga Selçuk, Mehmet Selçuk, Bayram Selçuk, Sümer Ezgü, Ferhat Erdem, Hasan Hüseyin Erkara, Ahmet Turgut, Hüseyin

Demir, Mehmet Bedel, Süleyman Yakan, Celil Savaş, Veli Savaş, Bayram Aşık, Cuma Çömek, Ramazan Eryılmaz, Osman Eryılmaz, Seval Bayar, Fatma Sülük, Sait Kara, Ahmet Çarkı, Volkan Aşık, , Hüseyin Yamacı ve Uğur Erdoğan’a,

Hayatımın her döneminde sabrı, sevgisi, desteği ile hep yanımda olan anneme ve babama, kıymetli eşim Havva Selçuk’a ve canım oğlum Çağan Efe Selçuk’a,

Çocukluğumdan bugüne kadar kılavuzum olarak gördüğüm; öğretmenim, ustam olan dedem Ahmet Ali Selçuk’a saygı, sevgi ve teşekkürlerimi sunarım.

ANTALYA-2023

Ahmet Ali SELÇUK

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ahmet Ali Selçuk
	Numarası	202053011006
	Anasanat Dalı	Müzik
	Danışmanı	Prof. Dr. Cengiz ŞENGÜL
Tezin Adı		BURDURLU MAHALLİ SANATÇI AHMET ALİ SELÇUK'UN (1944-2011) HAYATI, ESERLERİ VE MÜZİKAL ÜSLUBU

ÖZ

Teke yöresi; Türkiye'nin güney batısında Antalya Körfezi ile Fethiye Körfezi arasında Akdeniz'e doğru uzanan yarımada'dır. Özellikle çok erken tarihlerden beri yerleşim alanı olarak kullanılan bu coğrafya, önemli bir kültür mirasına sahiptir. Teke yöresinin kültür başkenti olarak kabul edilen Burdur ili, bu mirası önemli ölçüde taşıyan ve aktaran bir il olarak karşımıza çıkmaktadır. Kültürün yaşatılması ve aktarılmasında yörenin mahalli sanatçılarının önemi yadsınamaz bir gerçektir.

Bu çalışma ile Teke yöresi müziğine önemli katkılar sunmuş olan Burdurlu Mahalli Sanatçı Ahmet Ali Selçuk'un hayatı, eserleri ve müzikal üslubu ile ilgili verilerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu çalışma nitel bir araştırma olup durum çalışması modeli ile desenlenmiştir. Veriler kaynak (doküman) taraması, görsel-işitsel kayıtların incelenmesi ve yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz ve içerik analizi yapılarak çözümlenmiştir.

Ahmet Ali Selçuk'un, 1944-2011 yılları arasında yaşam sürdüğü, 13-14'lü yaşlarda yörenin önemli ustalarından birisi olan Mustafa Kara'nın (Hüyükli Arap) yanında çıraklık yaptığı ve meslek hayatı süresince; davul, zurna, bağlama, cura ve sipsi çalgılarını icra ettiği tespit edilmiştir. Burdur yöresine ait Türk halk müziği repertuarı içerisinde Ahmet Ali Selçuk'un bu kültüre emek verdiği 13 eserine

ulaşılmıştır. Bu eserlerden müziği anonim olup kendisinin söz yazdığı 3, ustalarından ve yöre ekiplerinden duyup günümüze derleyerek aktardığı 5 ve kaynaklık ettiği 5 eser tespit edilmiştir. Eserlerden 12 tanesinin uzun hava (gurbet havası), 1'inin de kırık hava (9/8 teke zeybek) formunda olduğu görölmüştür. Eserlerden 10 tanesinin Gülizar, 1'inin Hüseyini, 1'inin Karcığar ve 1'inin de Çargâh makam dizisinde olduğu belirlenmiştir. Ulaşılan eserlerden 11 uzun hava ve 1 kırık havanın notası bu çalışma içerisinde oluşturulmuştur. Ahmet Ali Selçuk'un özellikle yöreye özgü olan gurbet havalarının icrasında bağlama, vokal ve ses icrasında uyguladığı kendine has teknik ve tavırların olduğu ve bu çalım şeklinin 'Ahmet Ali Selçuk Tavrı' olarak yörede bilindiği ve uygulandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk Halk Müziği, Teke Yöresi Müzik Kültürü, Burdur Müzik Kültürü, Tefenni Müzik Kültürü, Mahalli Sanatçılar, Ahmet Ali Selçuk.

T.R.
AKDENİZ UNIVERSITY

Institute of Fine Arts

Student	Name Surname	Ahmet Ali SELÇUK
	Number	202053011006
	Department	Müzik
	Advisor	Prof. Dr. Cengiz ŞENGÜL
Thesis name		THE LOCAL MUSICIAN OF BURDUR, AHMET ALİ SELÇUK'S (1944-2011) LIFE, HIS WORKS and HIS MUSICAL STYLE

ABSTRACT

Teke region; It is a peninsula extending towards the Mediterranean between the Gulf of Antalya and the Gulf of Fethiye in the south-west of Turkey. This geography, which has been used as a residential area since very early times, has an important cultural heritage. Burdur province, which is accepted as the cultural capital of the Teke region, emerges as a province that carries and transfers this heritage to a significant extent. The importance of the local artists of the region in keeping the culture alive and transferring is an undeniable fact.

With this study, it is aimed to examine the data about the life, works and musical style of Ahmet Ali Selçuk, a local artist from Burdur, who has made important contributions to the music of the Teke region.

This study is a qualitative research and was designed with a case study model. Data were collected through resource (document) scanning, examination of audio-visual recordings and semi-structured interviews. The obtained data were analyzed by descriptive analysis and content analysis.

Ahmet Ali Selçuk, who lived between 1944-2011 and apprenticed with Mustafa Kara (Hüyükklü Arap), one of the important masters of the region, at the age of 13-14. and throughout his professional life; It was determined that he played drum, zurna, baglama, cura and sipsi instruments. Within the Turkish Folk Music repertoire

belonging to the Burdur region, 13 works of Ahmet Ali Selçuk, in which he contributed to this culture, were reached. Among these works, 3 works whose music is anonymous and written by him, 5 works that he heard from his masters and local teams and compiled and transferred to the present, and 5 works that he sourced were identified. It has been seen that 12 of the works are in the form of unmetered folk songs (expatriate songs), and 1 of them is in the form of broken folk song (9/8 teke zeybek). It has been determined that 10 of the works are in Gülizar, 1 in Hüseyini, 1 in Karcığar and 1 in Çargah makam. The notes of 11 unmetered folk songs and 1 broken folk song from the works reached were created in this study. It has been concluded that Ahmet Ali Selçuk has unique techniques and manners that he applies in the performance of the baglama, vocals and voices, especially in the performance of the expatriate air that are unique to the region, and this style of playing is known in the region as 'Ahmet Ali Selçuk Attitude'.

Keywords: Turkish Folk Music, Teke Region Music Culture, Burdur Music Culture, Tefenni Music Culture, Local Artists, Ahmet Ali Selçuk.

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

BİLİMSEL ETİK SAYFASI.....	i
TEZ KABUL ONAY SAYFASI.....	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZ	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER DİZİNİ.....	ix
GÖRSELLER DİZİNİ	xii
TABLolar DİZİNİ.....	xiv
NOTA MATERYALLERİ LİSTESİ.....	xv
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Varsayımlar	3
1.5. Sınırlılıklar	3
İKİNCİ BÖLÜM.....	4
2. KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	4
2.1. Türk Halk Müziği	4
2.2. Teke Yöresi Müzik Kültürü	8
2.3. Burdur Yöresi Tarihi, Coğrafi ve Kültürel Yapısı.....	15
2.4. Burdur İli Tefenni İlçesi Tarihi, Coğrafi ve Kültürel Yapısı	16
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	19
3.YÖNTEM.....	19
3.1. Araştırmanın Modeli.....	19
3.2. Veri Toplama Araçları	19
3.3. Verilerin Toplanması ve Analizi	20
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	22
4. BULGULAR ve YORUM.....	22
4.1. Birinci Alt Problem Olan “Ahmet Ali Selçuk’un Hayatı ve Müzikal Yaşamı” na Ait Bulgular ve Yorumlar.....	22
4.1.1. Ahmet Ali Selçuk’un Hayatı	22

4.1.2. Ahmet Ali Selçuk'un Müzikal Yaşamı	28
4.2. İkinci Alt Problem olan "Ahmet Ali Selçuk'un Müziği Anonim Sözleri Kendine Ait Olan, Derlediği ve Kaynaklık Ettiği Eserler ve Bu Eserlerin Müzikal Özellikleri" ne Ait Bulgular ve Yorumlar	54
4.2.1. Ahmet Ali Selçuk'un Müziği Anonim Sözleri Kendine Ait Olan Eserleri ve Bu Eserlerin Müzikal Özellikleri	55
4.2.1.1. Ahmet Ali Selçuk'un bestelediği "Deli Dediler Aman Agam da Ben Deli Miyim" İsimli Gurbet Havası.....	56
4.2.1.2. Ahmet Ali Selçuk'un Bestelediği "Uçtu mu Ola Yaylamızın Keklik Alayı" İsimli Gurbet Havası.....	60
4.2.1.3. Ahmet Ali Selçuk'un Bestelediği "Yağmur Yağar Şipildenler Olmadan" İsimli Gurbet Havası.....	64
4.2.2. Ahmet Ali Selçuk'un Derlediği Türküler ve Bu Eserlerin Müzikal Özellikleri.....	67
4.2.2.1. Ahmet Ali Selçuk'un Derlediği "Dağda Kuzu Yayılır" İsimli Kırık Hava Eseri.....	68
4.2.2.2. Ahmet Ali Selçuk'un Derlediği "Deniz Kenarında Sümbüllü Bağlar" İsimli Eser.....	71
4.2.2.3. Ahmet Ali Selçuk'un Derlediği "Duman Çökmüş Karamanın Üstüne" İsimli Eser	75
4.2.2.4. Ahmet Ali Selçuk'un Derlediği "Kulak Verdim Koca Dünyayı Dinledim" İsimli Eser	79
4.2.2.5. Ahmet Ali Selçuk'un Derlediği "Yıkılmıştır Şu Bağdat'ın Duvarı Yoktur Yapıcı" İsimli Eser	82
4.2.3. Ahmet Ali Selçuk'un Kaynaklık Ettiği Eserler ve Bu Eserlerin Müzikal Özellikleri.....	87
4.2.3.1. Ahmet Ali Selçuk'un Kaynak Kişi Olarak Yer Aldığı "Dünya Dünya Dedikleri Bir Yeşil Ottur" İsimli Gurbet Havası	88
4.2.3.2. Ahmet Ali Selçuk'un Kaynak Kişi Olarak Yer Aldığı "Kargı Kalem ile Kara Yazı Yazarım" İsimli Gurbet Havası.....	91
4.2.3.3. Ahmet Ali Selçuk ve Mustafa Kara'nın Kaynak Kişi Olarak Yer Aldığı "Geceleri Kalkar Kalkar Ağlarım" İsimli Gurbet Havası	95
4.2.3.4. Ahmet Ali Selçuk'un Kaynak Kişi Olarak Yer Aldığı "Gurbetin Yolları Dikendir Diken" İsimli Gurbet Havası ...	100
4.2.3.5. Ahmet Ali Selçuk'un Kaynak Kişi Olarak Yer Aldığı "Yüce Dağ Başında Kubbeli Hamam" İsimli Gurbet Havası	104
4.3. Üçüncü Alt Problem olan "Ahmet Ali Selçuk'un Bağlama-Vokal ve Zurna İle İcra Ettiği Yöreye Has Olan Gurbet Havalarındaki Müzikal Üslubu" na Ait Bulgular ve Yorumlar	108

4.3.1. Ahmet Ali Selçuk’un Bağlama ve Vokal ile İcra Ettiği “Kargıda Kalem ile Kara Yazı Yazarım” Adlı Eserin Müzikal Analizi	109
4.3.2. Ahmet Ali Selçuk’un Zurna Çalgısı ile İcra Ettiği “Gurbet” Adlı Eserin Müzikal Analizi	118
BEŞİNCİ BÖLÜM	128
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	128
5.1. Sonuç.....	128
5.2. Öneri	133
KAYNAKÇA	134
EKLER	138
ÖZGEÇMİŞ.....	139

GÖRSELLER DİZİNİ

Sıra	Tanımlama	Sayfa
Görsel 1.	Teke Yöresi Haritası	9
Görsel 2.	Burdur Haritası	15
Görsel 3.	Tefenni ilçe haritası	17
Görsel 4.	Ahmet Ali Selçuk'un Eşi Feride Selçuk ve çocukları soldan sağa Seval Bayar, Bayram Selçuk, ortadaki çocuk aile dışından, Fatma Sülük, Kadir Selçuk	22
Görsel 5.	Ahmet Ali Selçuk, Feride Selçuk ve torunlarının olduğu görsel	23
Görsel 6.	Ahmet Ali Selçuk ve arkadaşlarının olduğu görselden ayaktakiler soldan sağa Ali Erşimşek, Celil Savaş, Himmet Bayar, Cuma Çömek, oturanlar soldan sağa Mehmet Bilgin, Osman Savaş, Ahmet Ali Selçuk	25
Görsel 7.	Ahmet Ali Selçuk'a hastalık dönemindeki ziyaretler soldan sağa Süleyman Özen, Hamit Çine, Ahmet Ali Selçuk, Halil Er, Mehmet Bedel	27
Görsel 8.	Ahmet Ali Selçuk'a hastalık dönemindeki ziyaretler soldan sağa Sümer Ezgü, Ahmet Ali Selçuk, Feride Selçuk	27
Görsel 9.	Kütük Atma geleneği zurna icrası esnasında çekilmiş soldan sağa Ahmet Ali Selçuk ve ustası Mustafa Kara	29
Görsel 10.	Okucu karşılama esnasındaki icraya ait bir görsel soldan sağa: Yuvalı Emin, Bayram Selçuk, Ahmet Ali Selçuk ve Kadir Selçuk	32
Görsel 11.	Köy odası eğlencesi anından soldan sağa: Hüseyin Demir, Ahmet Ali Selçuk	33
Görsel 12.	Cumhuriyetin 75. Yılı ve Burdur'da Halk Kültürü konserinden görüntü ayakta soldan dördüncü sırada elinde bağlaması ile Ahmet Ali Selçuk	35
Görsel 13.	Hasanpaşa köyü geleneksel Yünüm-Böğet Şenlikleri konserinden bir görsel	36
Görsel 14.	Kütük Atma geleneği esnasında bağlama icrası ile Ahmet Ali Selçuk, solunda ustası Mustafa Kara ve sağında kabak kemane icrası ile Ahmet Turgut	37
Görsel 15.	TRT "Bizim Eller" program çekimlerinden görüntü en alt soldan ikinci sırada elinde bağlaması ile Ahmet Ali Selçuk	38
Görsel 16.	TRT Radyo "Türkülerin Sesi" programı soldan sağa Mehmet Çeler, Ahmet Ali Selçuk, Mehmet Bedel, Hafız Rıza Yağız	40
Görsel 17.	Davul icrasına ait bir görsel soldan sağa: Ahmet Ali Selçuk, Osman Savaş	43
Görsel 18.	Zurna icrasına ait bir görsel	43
Görsel 19.	Bağlama icrasına ait bir görsel	44

Görsel 20.	Cura icrasına ait bir görsel, bağlamada oğlu Kadir Selçuk	44
Görsel 21.	Sipsi icrasına ait bir görsel, bağlamada çırağı Hasan Hüseyin Erkara	45
Görsel 22.	Uzun sap bağlaması	46
Görsel 23.	Elektro bağlaması	46
Görsel 24.	Kısa sap bağlaması	47
Görsel 25.	İkinci kısa sap bağlaması	47
Görsel 26.	Ahmet Ali Selçuk'a ait olan zurna	49
Görsel 27.	Yaygın olarak kullanılan 7/8'lik gurbet havası tavrı	114
Görsel 28.	Ahmet Ali Selçuk'un bağlama icrasında görülen gurbet havası tavrı 1	114
Görsel 29.	Ahmet Ali Selçuk'un bağlama icrasında görülen gurbet havası tavrı 2	115
Görsel 30.	Ahmet Ali Selçuk'un bağlama icrasında görülen 'çarpma' tekniği	115
Görsel 31.	Ahmet Ali Selçuk'un bağlama icrasında görülen 'bare' tekniği	116
Görsel 32.	Ahmet Ali Selçuk'un bağlama icrasında uyguladığı 'sağ el parmak vurma' tekniği	116
Görsel 33.	Selçuk'un söz icrası sırasında uyguladığı 'glissando', 'tril' ve 'hançere' teknikleri	117
Görsel 34.	Selçuk'un söz icrası sırasında uyguladığı 'çarpma' tekniği	117
Görsel 35.	Ahmet Ali Selçuk'un zurna icrası sırasında görülen tril tekniği	125
Görsel 36.	Ahmet Ali Selçuk'un zurna icrası sırasında görülen çarpma tekniği	125
Görsel 37.	Ahmet Ali Selçuk'un icrasında görülen ritimle uyumlu ilerleyen melodi 1	126
Görsel 38.	Ahmet Ali Selçuk'un icrasında görülen ritimle uyumlu ilerleyen melodi 2	126
Görsel 39.	Ahmet Ali Selçuk'un zurna icrasında görülen 'ters glissando' tekniği	126
Görsel 40.	Ahmet Ali Selçuk'un zurna icrasında görülen peste uyguladığı teknik	127
Görsel 41.	Ahmet Ali Selçuk'un icrasında görülen gurbet havası tavrı 1	130
Görsel 42.	Ahmet Ali Selçuk'un icrasında görülen gurbet havası tavrı 2	131
Görsel 43.	Ahmet Ali Selçuk'un bağlama icrasında uyguladığı 'sağ el parmak vurma' tekniği	131
Görsel 44.	Ahmet Ali Selçuk'un zurna icrasında görülen melodi 1	132
Görsel 45.	Ahmet Ali Selçuk'un zurna icrasında görülen melodi 2	132

TABLOLAR DİZİNİ

Sıra	Başlık	Sayfa
Tablo 1.	Ahmet Ali Selçuk'un kullandığı bağlamaların özelliklerinin sınıflandırılması	46
Tablo 2.	Ahmet Ali Selçuk'un Bağlamada Kullandığı Düzen ve Akort Sistemi	48
Tablo 3.	Ahmet Ali Selçuk'un müziği anonim olup kendisinin söz yazdığı, derlediği ve kaynaklık ettiği eserlerin müzikal form, makamsal dizi ve ritmik yapı dağılımı	107

NOTA MATERYALLERİ LİSTESİ

Sıra	Tanımlama	Sayfa
Nota Materyali 1.	“Deli Dediler Aman Agam da Ben Delimiyim” İsimli Gurbet Havası’nın Notası	56-58
Nota Materyali 2.	“Uçtu mu Ola Yaylamızın Keklik Alayı” İsimli Gurbet Havası’nın Notası	60-62
Nota Materyali 3.	“Yağmur Yağar Şipildenler Olmadan” İsimli Gurbet Havası’nın Notası	64-66
Nota Materyali 4.	“Dağda Kuzu Yayılır” İsimli Kırık Zeybek Eserinin Notası	68-69
Nota Materyali 5.	“Deniz Kenarında Sümbüllü Bağlar” İsimli Gurbet Havası’nın Notası	71-73
Nota Materyali 6.	“Duman Çökmüş Karamanın Üstüne” İsimli Gurbet Havası’nın Notası	75-77
Nota Materyali 7.	“Kulak Verdim Koca Dünyayı Dinledim” İsimli Gurbet Havası’nın Notası	79-80
Nota Materyali 8.	“Yıkılmıştır Şu Bağdat’ın Duvarı Yoktur Yapıcı” İsimli Gurbet Havası’nın Notası	82-85
Nota Materyali 9.	“Dünya Dünya Dedikleri Bir Yeşil Ottur” İsimli Gurbet Havası’nın Notası	88-90
Nota Materyali 10.	“Kargı Kalem ile Kara Yazı Yazarım” İsimli Gurbet Havası’nın Notası	91-94
Nota Materyali 11.	“Geceleri Kalkar Kalkar Ağlarım” İsimli Gurbet Havası’nın Notası	95-98
Nota Materyali 12.	“Gurbetin Yolları Dikendir Diken” İsimli Gurbet Havası’nın Notası	100-102
Nota Materyali 13.	“Yüce Dağ Başında Kubbeli Hamam” İsimli Gurbet Havası’nın Notası	104-106
Nota Materyali 14.	“Kargı Kalem ile Kara Yazı Yazarım” İsimli Gurbet Havası’nın Bağlama-Vokal Üslubu yönünden İnceleme Notası	109-112
Nota Materyali 15.	“Gurbet” İsimli Gurbet Havası’nın Zurna Üslubu Yönünden İnceleme Notası	118-123

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Kültürün toplumlar içerisinde var olan; müzik, dans, dil, yeme-içme, inanış, giyim-kuşam, tarım, mimari gibi unsurlardan oluştuğu bilinmektedir. Belirli bir bölgede yaşayan topluluklar, bulundukları yerin kültürünü benimsemiş ve göç ettikleri toplumlara bu kültürü aktarmışlardır. H. Zeki Büyükyıldız (2009) kültürü “Tarih boyunca toplumda yaratılan bütün maddi ve manevi değerler; bu değerlerden yararlanılması ve bu değerlerin gelecek kuşaklara aktarılması” olarak tanımlamıştır (Büyükyıldız, 2009, s.19) . Özellikle müzik ve kültür üzerine Ali Uçan (1996) ise “Müzik bir kültürleme, kültürlenme ve kültürleşme yolu, biçimi ve alanıdır” ifadelerini kullanmıştır (Uçan, 1996, s.28).

Türk kültürü içerisinde yer alan en önemli unsurlardan birisi de Türk Halk Müziği (THM)’dir. Türk kültürünün korunmasında, taşınmasında ve gelecek kuşaklara aktarılmasında THM’nin etkin bir rol oynadığı yadsınamaz bir gerçektir. THM’nin bölgelere göre farklı müzikal özellikler taşıyan çeşitli türleri bulunmaktadır. Bu türlerden başlıcaları; Karadeniz’de Horon, Doğu Anadolu’da Maya, Orta Anadolu’da Bozlak, Ege Bölgesinde Zeybek ve Akdeniz Bölgesinde Teke yöresi müzikleri şeklindedir.

Türkülerin sınıflandırılmasında yöre isimlerinin de kullanıldığı bilinmektedir. Bu yöre isimlerinden en çok kullanılanlar: Ankara, Azeri, Karadeniz, Kayseri, Konya, Rumeli, Silifke, Teke, Yozgat ve Zeybek yöreleri olarak söylenilebilir. Bu yörelerden birisi olan Teke yöresi; Türkiye'nin güneybatısında Antalya Körfezi ile Fethiye Körfezi arasında Akdeniz'e doğru uzanan yarımada'dır. Teke yöresinin konumu ile ilgili Sevilay Gök Akyıldız (2016) “Burdur ve ilçeleri merkez olmak üzere; Denizli’nin Acıpayam, Serinhisar, Çameli, Muğla’nın Fethiye ve Köyceğiz’e kadar olan bölümü, Antalya’nın Korkuteli, Elmalı ve çevresi ile Afyon ilinin Dinar, Dazkırı, Başmakçı çevresi, Teke yöresi kültürünün görüldüğü ve yaşadığı bir çevre olarak bilinmektedir” şeklinde bahsetmektedir (Gök Akyıldız, 2016, s.3). Özellikle çok erken tarihlerden beri yerleşim alanı olarak kullanılan bu coğrafya, önemli bir kültür mirasına sahiptir. Teke yöresinin kültür başkenti olarak kabul edilen Burdur ili bu

mirası önemli ölçüde taşıyan ve aktaran bir ildir. Burdur'un tarihsel geçmişine bakıldığında önemli medeniyetlere ev sahipliği yaptığı, stratejik olarak önemli bir noktada bulunduğu görülmektedir.

Teke yöresi, incelenmeye değer özellikleri içinde barındıran, kendine has müzik kültürü olan bir yerdir. Bu yörede yaşayan halk, geçmişten günümüze atalarından öğrendikleri gerek günlük yaşama dair gerekse yörenin özelliklerini taşıyan kültürel unsurları ve yaşanmış hikâyeleri, müziği, çalgıları, dansı, tarımı, mimariyi, zanaatı, yemeği, eğlencelerdeki orta oyunu ve buna benzer pek çok gelenek ve göreneği kendisinden sonraki nesle aktarmaya devam etmektedir. Burdur merkezinde görülen bu kültür, ilçelerde de varlığını yoğun bir şekilde sürdürmektedir. Burdur'un ilçeleri; Ağlasun, Altınyayla (Dirmil), Bucak, Çavdır, Çeltikçi, Gölhisar, Karamanlı, Kemer, Tefenni, Yeşilova'dır. Kültürel bağlamda Burdur'un tamamı her ne kadar Teke töresi içerisinde bütün olarak görülsede, ilçelerine ait müzikal yapılar ve oyunlar (danslar) incelendiğinde bir takım farklılıkların olduğu bilinmektedir.

1.1. Problem Durumu

Teke yöresi içerisindeki müzik kültürünü koruyan ve yaşatan önemli merkezlerden biri de Burdur ilidir. Burdur'un kendi içerisinde de çeşitli müzikal yapılarının ve çalma söyleme tekniklerinin olduğu bilinmektedir. Bu yerlerden birisi de Tefenni yöresidir. Bu yörede çalma söyleme üzerine yetişmiş önemli mahalli sanatçılar bulunmaktadır. Bu sanatçılardan biri de Ahmet Ali Selçuk'tur.

Ahmet Ali Selçuk, ustalarından öğrendiği bağlama ve zurna çalgılarını geliştirmiş, çalgı ve ses icralarında kendine has üsluplar sergilemiş ve zaman içerisinde yöreye eserler kazandırmış bir mahalli sanatçı olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle yöreye has uzun havalar olan gurbet havalarının saz bölümlerinde uyguladığı 7/8'lik çalım stili, bu çalım esnasında uyguladığı teknik ve tavırlar ile zurna icrasında uyguladığı icra şekilleri dikkat çekici bulunmuştur. Ayrıca yapılan araştırmalar sonucunda A. Ali Selçuk'un müziği anonim sözleri kendine ait olan ayrıca derlediği ve kaynaklık ettiği türkülerin var olduğu görülmüştür. Bu tespitler ışığında araştırmanın problem cümlesi şu şekilde oluşturulmuştur: "Burdurlu Mahalli Sanatçı Ahmet Ali Selçuk'un hayatı, eserleri ve müzikal üslubu nasıldır?"

Alt Problemler

- 1.1.1.** Ahmet Ali Selçuk'un hayatı ve müzikal yaşamı nasıldır?
- 1.1.2.** Ahmet Ali Selçuk'un müziği anonim sözleri kendine ait olan, derlediği ve kaynaklık ettiği eserler nelerdir ve bu eserlerin müzikal özellikleri nasıldır?
- 1.1.3.** Ahmet Ali Selçuk'un bağlama-vokal ve zurna ile icra ettiği yöreye has olan gurbet havalarındaki müzikal üslubu nasıldır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Ahmet Ali Selçuk'un hayatı ve müzikal yaşamını, müziği anonim sözleri kendisine ait olan eserleri, derlediği ve kaynaklık ettiği eserleri ve bu eserlerin müzikal özelliklerini, bağlama-vokal ve zurna çalgılarıyla icra ettiği yöreye has olan gurbet havalarındaki müzikal üslubunu incelemektir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu çalışma, Ahmet Ali Selçuk'un hayatı ve müzikal yaşamı ile ilgili verilerin ortaya konulması, bilinen ya da bilinmeyen eserlerinin tespit edilerek çoğunlukla notalanmamış eserlerinin notaya alınması, çalgı ve ses icrasında karakteristik özellikler gösterdiği düşünülen noktaların tespit edilerek literatüre kazandırılması açısından önem arz etmektedir.

1.4. Varsayımlar

Araştırmada, Ahmet Ali Selçuk ile ilgili ulaşılan kayıtların, yörede ulaşılabilen ve görüşülen, bilgi alınacak kaynak kişilerce aktarılan bilgilerin, doğru, güvenilir ve yeterli olduğu varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu çalışma Ahmet Ali Selçuk'un;

- Hayatı ve müzikal yaşamı ile,
- Kendi kaleme aldığı eserleri, derlediği, kaynaklık ettiği türküler ile,
- Bağlama-vokal ve zurna ile icra ettiği yöreye has olan gurbet havalarındaki müzikal üslubu ile sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Türk Halk Müziği

Her ülke halkının üretmiş olduğu kendine ait bir müzikal bir yapısı vardır. Türklerin de özellikle Orta Asya'dan Balkan'lara kadar uzanan bir göç serüveni içerisinde çeşitli müzikal dönemlere ait çalım ve söylem üzerine ürettikleri bir müzik kültürü vardır. Özellikle imparatorluk sürecinde halk müziği, zaman zaman farklı ülkelerin zaman zaman ise farklı milletlerin müzikal yapıları ile haşır neşir olmuştur. Orta Asya'dan Balkan'lara uzanan serüven içerisinde Anadolu'da bu bağlamda çeşitli müzik türleri yer almıştır. Bu çeşitliliği oluşturan etkenler olarak; bölge halkının yaşam biçimi, dil özellikleri, tarihi ve bölgenin coğrafi şartlarının etkili olduğu düşünülmektedir. Bu türler, Türk Halk Müziği'nin zengin müzikal yapısını ortaya çıkarır. Konu ile ilgili H. Zeki Büyükyıldız (2015) şu ifadelerle yer vermektedir:

“Türkiye, halk müziği açısından dünyada eşi az bulunur bir zenginlik ve çeşitlilik gösterir. Türklerin Orta Asya'dan getirdikleri her boy ve aşiretin kendine has zengin müzikal unsurları, uygarlıkların beşiği olmuş Anadolu'daki kültürel birikimlerle etkileşime girerek yeni müzikal sentezlerle daha da zenginleşmiştir. Her coğrafi bölgede farklı özellikte ve güzellikte kültür ürünleri ortaya çıkmış, hemen hemen son yüzyıla kadar kapalı ekonomi toplumu olmasının da etkisiyle bölgesellik özelliği keskin hatlar şeklinde belirgin halk müziği örnekleri doğmuştur” (Büyükyıldız, 2015, s.112).

Ülkemizde bulunan çeşitli müzikal yapıları; Karadeniz'de horon, Doğu Anadolu'da maya, Orta Anadolu'da bozlak, Ege bölgesinde zeybek ve Akdeniz bölgesinde Teke yöresi müzikleri şeklinde belirtebiliriz. Türk Halk Müziği (THM) içerisinde bulunan bu müzik türlerinde çeşitli form yapıları bulunmaktadır.

“THM, ritmik yapıları bakımından üç farklı müzikal form yapısına ayrılmaktadır.

1. Ritimli ezgiler
 - a. Ritimli vokal ezgiler (Kırık Havalalar)
 - b. Ritimli enstrümantal ezgiler (Saz Eserleri)
2. Serbest ritimli ezgiler,
 - a. Serbest ritimli vokal ezgiler (Uzun Havalalar)

- b. Serbest ritimli enstrümantal ezgiler (Açışlar-Taksimler)
- 3. Karma (Ritimli-Serbest Ritimli) ezgiler” (Şengül, 2007, s. 928).

Ritimli Ezgiler

Geleneksel Türk Halk Müziği’nde (GTHM) ritimli şekilde icra edilen sözlü ve sözsüz eserler, ritimli vokal ve ritimli enstrümantal ezgiler şeklinde adlandırılmaktadır. Belirli bir ritim yapısı bulunan bu eserlerin geneline, halk arasında kırık hava da denilmektedir. Muzaffer Sarısözen (1962) kırık havaları: “Türküler ve oyun havaları gibi, ölçüsü ve ritmi belli olan parçalar” şeklinde ifade etmektedir (Sarısözen, 1962, s.4). Ritimli ezgiler, Anadolu’nun çeşitli yörelerinde farklı müzikal yapılarla karşımıza çıkmaktadır. Belirli bir ritim karakteri, ölçüsü ve temposu olan bu ezgilerin geleneksel söyleyiş özellikleri ile şekillendiği bilinmektedir. Bunlar; karşılama, halay, bar, horon, bengi, zeybek, semah, teke zortlatması gibi türlerdir. Bu türlerin icralarına bakıldığında bulundukları yörelerin ağız özelliklerini taşıdıkları görülmektedir.

GTHM’de ağız kavramı yöresel ve bölgesel konuşma dilinin, türkülerin icrası sırasında kullanım şeklidir. Ritimli vokal ezgiler formunun (kırık hava) icrasında kullanılan başlıca ağızları Atınç Emnalar (1998), “Abdal, Acem, Amik, Apçağa, Arguvan, Aşık, Avşar, Bar, Çamşılı, Diyarbakır, Ege, Eğin, Elbeyli, Erzincan, Erzurum, Harput, İstanbul, Karadeniz, Kayabaşı, Kavas, Kerem, Kerkük, Lavik, Malatya, Rumeli, Sandık, Sümmani, Teber, Türkmen, Urfa, Ören, Venk ve Yörük ağızı” şeklinde belirtmiştir (Emnalar, 1998, s.577).

Serbest Ritimli Ezgiler

GTHM’de ritimsiz şekilde icra edilen sözlü ya da sözsüz eserler, serbest ritimli vokal ezgiler ve serbest ritimli enstrümantal ezgiler şeklinde adlandırılmaktadır. Belirli bir ritim yapısı bulunmayan bu eserlerin geneline, halk arasında ‘Uzun Hava’ denilmektedir. Muzaffer Sarısözen (1962) uzun havaları “Ölçü ve ritim bakımından serbest olduğu halde dizisi bilinen ve dizi içerisindeki seyri, belirli kalıplara bağlı bulunan ezgilere ‘Uzun hava’ denilir” şeklinde tanımlamıştır (Sarısözen, 1962, s.4). Mehmet Özbek (2014) ise uzun havaları “Ölçü ve düzum bakımından serbest olduğu halde, belli bir dizisi ve bu dizi içinde belli bir seyri bulunan serbest ağızla söylenen halk ezgisi” şeklinde tanımlamıştır (Özbek, 2014, s.192).

Türk Halk Müziği alanında kitap çalışması olan Atınç Emnalar (1998) ise uzun havaları şu şekilde tanımlamıştır:

- Serbest ritimlidirler.
- Ritim bakımından serbest oldukları halde dizi, makamları ve seyirleri belli kalıplara bağlıdır.
- Hece veya kelime ritmine uyan parlando recitatif veya parlando rubato tarzda icra edilirler.
- Bazıları ritimli ve vokal veya ritimli enstrümantal ezgilerle iç içe olabilir.
- Yine bazılarında, genellikle müzik cümlelerinin sonunda “oy, of, aman vay, vay” gibi katma sözcükler bulunur.
- Eski Anadolu geleneklerine göre uzun havalar, oturarak, sessiz ve baş yere eğik olarak dinlenir.
- Uzun havalara Anadolu’nun hemen her yöresinde rastlanabilir. Ancak; Trakya, Marmara ve Karadeniz’in sahil kesiminde çok az, Güney, Güney Doğu, Orta, Doğu Anadolu ve Ege Bölgesinde daha sık görülür (Emnalar, 1998, s.473-474).

Ümit Kaynar (1996), uzun havalar ile ilgili yaptığı çalışmasında şu ifadelerle yer vermektedir:

GTHM’nin serbest ritimli vokal ezgilerin (uzun hava) adları konusunda ayrıntılı ve kesinlik taşıyan incelemeler ne yazık ki yapılmamıştır. Ezgilerine, söyleniş biçimlerine, konularına, söylendiği yere, aşiret (oymak) adlarına göre ve söyleyen aşıkların adına vb. göre değişik isimler aldıklarını biliyoruz. Bilinen isimler şunlardır: Bozlak, Hoyrat, Maya, Divan, Koşma, Kayabaşı, Garip, Gurbet Havası, Barak Havası, Kerem, Müstezat, Türkmeni, İbrahimi, Kalenderi, Derbeder, Elezber, Kürdi, Tecnis vb. (Kaynar, 1996, s.106).

Uzun havalar, Türk müzik kültürü içerisinde önemli bir yere sahiptir. Ritimli ezgiler her türlü duygu ve düşüncüyü aktarabilirken, uzun havalar genelde acı, hüzn, gurbet, özlem, hasretlik, savaşlar gibi çeşitlilik gösteren konuları işlemesi sebebi ile adeta belge niteliğindedirler. Tarihimizi anlamada ve gelecek kuşaklara aktarmada önemli etken olarak düşünülmektedir.

Karma (Ritimli-Serbest Ritimli) Ezgiler

GTHM’de hem ritimli hem de serbest ritimli ezgileri içinde barındıran, çoğunlukla belli bir seyir ve dizisi olan ezgiler karma (ritimli-serbest ritimli) ezgiler şeklinde adlandırılmaktadır. Bu ezgilerde çalgı bölümü ritimli, söz bölümleri ise

serbest ritimli şekilde karşımıza çıkmaktadır. Emnalar (1998), karma (ritimli-serbest ritimli) ezgiler ile ilgili şu ifadelerle yer vermektedir:

“Geleneksel Türk Halk Müziği’nin, yıllardır çeşitli araştırmacılar tarafından yapılan ezgisel sınıflandırılması, genelde; kırık havalar ve uzun havalar şeklinde olmuştur ve bunlara ait birbirlerine yakın tanımlamalar yapılmıştır. Ancak GTHM’nin repertuarı detaylı olarak incelenirse, kırık hava ve uzun hava tanımlamalarına uymayan pek çok ezgi ile karşılaşmaktadır. Bir başka ifade ile her iki guruba da uygunluk gösteren ezgiler karşımıza çıkmaktadır. Bu durum sözel icrada görülebildiği gibi, bazı ezgilerin sözel icraları serbest ritimli, eşlik eden enstrümantal ezgilerinin ise ritimli oldukları gözlenmektedir. İşte bu nedenle GTHM ezgilerinin sınıflandırılmasında, bir üçüncü gurup yani, “Karma (karışık) ritimli ezgiler” bölümünün ilavesine ve bunların da yapılarına göre sınıflandırılmasına ihtiyaç duyulmuştur” (Emnalar, 1998, s.490).

Geçmişten günümüze kadar uzanan süreçte THM eserlerinin icrasında çeşitli çalgı ailelerinin kullanıldığı bilinmektedir. Cengiz Şengül (2007), kullanılan bu çalgıların sınıflamasını; tezeneli, yaylı, nefesli (üflemeli), vürmal ve körüklü-tuşlu olmak üzere 5 ana başlıkta toplamaktadır.

1. Tezeneli çalgılar: Bağlama ailesi (meydan, divan, tambura, çöğür, cura) ve Tar,
2. Yaylı çalgılar: Kemençe, tırnak kemane, kabak kemane ve kamança,
3. Nefesli (Üflemeli) çalgılar: Zurna, mey, balaban, kaval, çift kaval, çimon, düdük (duduk), çığırma, sipsi, argun, zambır, Tulum ve gırnata (klarnet),
4. Vürmal çalgılar: Davul, def(tef), bendir, darbuka, kaşık, nağara, parmak zili ve çalpara,
5. Körüklü-Tuşlu çalgılar: Akordeon(Akordiyon) ve garmon (Şengül, 2007, s.928).

Geleneksel Türk Halk Müziğinin kaynağına bakıldığında âşıklar ve türkü yakıcılarının önemli bir yere sahip oldukları bilinmektedir. Türklerin müzik kültürünün korunmasında ve üretilmiş olan eserlerin yaşatılmasında âşıkların önemli rolü olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Nida Tüfekçi âşıklar ile ilgili “Halk edebiyatını ve halk musikinin kuşaktan kuşağa aktarılmasında ve yaşamasında çok önemli rolü olan sanatçılardır” ifadelerine yer vermektedir (Aktaran: Turhan, 1992, s.237).

Türk Halk Müziğinde icra edilen eserlerin yörelere ait çalım ve söyleme teknikleri bulunmaktadır. Bu icra şekillerine halk müziğinde ‘tavır’ denilmektedir. “Tavır, Türk Halk Müziği’nin sözlü ve sözsüz ezgilerinin icrasında yöresel-bölgesel ritmik ve melodik unsurlarının ifadesidir. Yaygın olarak bağlama ailesinin çalımında kullanılan mızrap teknikleri olarak bilinse de diğer yöre çalgılarıyla da yöresel-bölgesel bu tavırların icra edildiği bilinmektedir” (Şengül, 2007, s.928). Türk Halk Müziği’nde yaygın olarak kullanılan tavırlar; Ankara, Aşıklama, Azeri, Karadeniz, Kayseri, Karşılama, Konya, Rumeli, Silifke, Teke, Yozgat ve Zeybek tavrıdır. Yöresel icracılar türkülerini çalarken tavırlı çalımın yanında kendi geliştirdiği çalım şekillerini de icraya dâhil edebilmektedirler. İcraya kattıkları bu icra şekilleri ile kendi üsluplarını ortaya koymaktadırlar. İcracılarda görülen bu üslup çeşitliliği, halk müziğinin zenginliğini ve etkileyiciliğini gösterir niteliktedir.

2.2. Teke Yöresi Müzik Kültürü

Teke yöresi olarak bilinen bölge geçmişten günümüze yörük kültürünün izlerini taşıyan ve günümüze ulaştıran yörelerden birisidir. Hamit Çine (2003) Teke yöresini konumu ile ilgili şu bilgileri aktarmaktadırlar: “Fethiye-Ortaca (Muğla), Acıpayam Kızılhisar-Honaz (Denizli), Dinar- Başmakçı (Afyon), Yalvaç-Şarkikaraağaç (Isparta), Cevizli- Akseki- Manavgat-Alanya (Antalya) ile çevrili yöre” (Çine, 2003, s.121). Sinan Ayyıldız (2013) ise “Teke yöresi Göller bölgesinde yer alan, içerisinde beş ilin sınırlarını barındıran bir yer olarak bilinmektedir. Coğrafya çalışmalarında Fethiye ile Antalya arasında kalan bölgeye Teke Yarımadası ve onun üzerinde oluşan platoya da Teke Platosu ismi verilmiştir” şeklinde bahsetmiştir (Ayyıldız, 2013, s.7).

Görsel 1. Teke Yöresi Haritası (Ayyıldız, 2013, s.8).

Teke yöresinde yaşayan insanların uğraşları arasında hayvancılık ve çiftçilik başı çekmektedir. Hayvancılık ve çiftçilikle uğraşan bu insanlar geçmişten günümüze müzikle haşır neşir olmuş, müziği hayatlarının önemli parçası olarak görmüşlerdir. Yaşamlarında karşılaştıkları olayları müziklerine yansıtmış, müziği kendilerini ifade etmede bir araç olarak kullanmışlardır.

Teke yöresi, yaşam şekillerinin yanında kendine has müzik kültürünü ve halk oyunlarını korumuş ve günümüze kadar ulaştırmış bir yöre olarak da karşımıza çıkmaktadır. Bölgede çeşitli türlerde eserler çalınıp söylenmektedir. Teke yöresinde var olan müzik türleri ile ilgili Çine (2003) şu bilgilere yer vermiştir: “Teke yöresi türküleri Gurbet Havaları, Teke Zortlamaları, Teke Zeybekleri, Kabaardıç, Kırık Havalar, Dımıdan ve Boğaz Havaları gibi gruplara ayrılmaktadır. Gurbet havalarının Burdur ve Teke yöresinin müzik folklorunda karakteristik bir yeri vardır” (Çine, 2003, s.121). Gök Akyıldız (2016) ise Burdur’daki müzik türlerini ise şu şekilde sınıflamıştır:

- Teke Zortlatması
 - Boğaz Havası (Hada)
- Zeybekler
 - Ağır Zeybek
 - Kıvrak Zeybek
 - Kırık Zeybek
- Düz (kırık) Hava
 - Kabardıç
- Gurbet Havası
- Pehlivan Havası ve Gelin (Karşılama) Havaları (Gök Akyıldız, 2016, s.76).

Çine ve Gök’ün vermiş oldukları bilgiler ve yapılan araştırmalar sonucunda Teke yöresindeki başlıca müzik türlerinin; Gurbet Havaları, Teke Zortlatmaları, Teke Zeybekleri, Kabardıç, Kırık Havalar, Dımıdan, Boğaz Havaları şeklinde olduğu belirlenmiştir.

Gurbet Havaları

Anadolu’da yer alan uzun hava çeşitliliği düşünüldüğünde, Teke yöresi bölgesinde icra edilen türüne gurbet havası denildiği bilinmektedir. Gurbet’in kelime anlamı TDK sözlüğünde (2022) “Doğup yaşanılmış olan yerden uzak yer” şeklinde tanımlamaktadır. Halil Bedi Yönetken (2006) gurbet havası ile ilgili “bu gezide gördüğümüz uzun havalara gurbet havası deniyor. Gurbetler, ölçülü olmayan ve oyun havası olarak çalınmayan havalardır. Gurbet havalarına bir yerde Kaval havası dediler” ifadelerini kullanmıştır (Yönetken, 2006, s.123).

Gurbet havası eserlerinde gurbet, hasret, özlem, sevdâ, ayrılık, ölüm ve kahramanlık gibi konuların işlendiği bilinmektedir. Salih Urhan (2004), gurbet havalarında işlenen temaları “başka bir yere gelin olarak gitmek, asker olup sıldan uzaklaşmak, genel anlamda zorunlu sebeplerden dolayı gurbete gitmek” şeklinde belirtmektedir (Urhan, 2004, s.11). Hamit Çine (2003), “tarihte iz bırakmış olayların, yiğitliğin, cesurluğun, ölümün, aşkın ve sevdanın da gurbet havalarında konu olarak işlendiği” bilgisini vermektedir (Çine, 2003, s.72). Sümer Ezgü (1997) ise “gurbet havalarında ölüm, ayrılık, özlem gibi konuların yanında methiye içeren konuların da olduğu” bilgisini aktarmaktadır (Ezgü, 1997, s.92).

Özellikle teke yöresi illerinden Burdur ve ilçelerinde sıklıkla icra edilen gurbet havaları daha çok bağlama, cura, sipsi, zurna, kaval ve kabak kemane gibi yöre sazları ile icra edilmektedir. Gurbet havalarının söz bölümleri serbest ölçü, saz bölümleri ise 7/8, 7/16 ve 5/8 gibi ölçülerde icra edilmektedir. Söz bölümü serbest ölçü ile icra edilse de arkada zaman zaman devam eden ritmik bir enstrüman eşliği de bulunabilmektedir. Çine (2003) konu ile ilgili “Gurbet havalarının saz bölümleri 7/8, 5/8’lik zaman gösteren, bazen de ikili ve dörtlü ilavelerle yöreye ait bir karakteristiği vurgulayan ezgilerdir” ifadelerini kullanmaktadır (Çine, 2003, s.122). Gurbet havalarının sipsi, zurna ve kabak kemane çalgıları ile eşliğinde saz bölümlerinin serbest ritimde icra edildiği, 7/8’lik çalının ise bağlama çalgısına ait bir icra olduğu bilinmektedir.

Genellikle Burdur ve ilçelerinde yaygın olarak icra edildiğini bildiğimiz gurbet havaları, müzikal yapıları içerisinde çeşitli makamsal diziler taşımaktadır. Sümer Ezgü (1997), gurbet havalarının genel anlamda Hüseyini dizide olduğunu, bazen ise Tefenni Zeybeği eserinde görülen Do müstezat dizisinde gurbet havalarının da görüldüğünü belirtmiştir (Ezgü, 1997, s.93). Börekci ve Nacakcı (2019) ise yaptıkları çalışmada incelemeye aldıkları 17 adet gurbet havasının tamamının Gülizar makamsal dizide olduğunu belirtmişlerdir (Börekci ve Nacakcı, 2019, s.34). Bir başka çalışmada Ziya İmren (2020) incelemeye aldığı gurbet havalarının 7 tanesinin Hüseyini, 2 tanesinin Uşşak, 1 tanesinin Muhayyer, 1 tanesinin Karcıgar, 1 tanesinin ise Çargâh makam dizide olduğunu belirtmiştir (İmren, 2020, s.64). Onur Akdoğu (2003) gurbet havalarının Gerdaniye ve Gülizar makamlarının iç içe kullanılmasının türü belirleyen makamsal öğeler olduğunu belirtmiştir (Akdoğu, 2003, s.187).

Teke Zortlatmaları

Teke zortlatmaları, 9 zamanlı ezgiler olup, düzüm şekillerinin genel olarak 2+3+2+2+ ya da 2+2+2+3 şeklinde karşımıza çıktığı görülmektedir. Teke zortlatmalarının ritmik yapısı ile ilgili Muzaffer Sarısözen (1962), “Türk Halk Musikisi Usulleri” isimli kitabında kırık havaların en zengini olan birleşik dokuzluları tespit ettiğini ve bu yapıların:

$$3 + 2 + 2 + 2 \text{ (a)}$$

$$2 + 3 + 2 + 2 \text{ (b)}$$

2 + 2 + 3 + 2 (c)

2 + 2 + 2 + 3 (d) şeklinde olduğunu belirtmiştir (Sarısözen, 1962, s.78).

Çetin Koruk (2009), Teke Zortlatmaları ile ilgili: “Zortlatma”dan daha hızlı oynanan oyun türüne "Datdiri" adı verilir. “Datdiri”ler, genellikle çalgı ile çalınmaz, boğaz havasıyla eşlik edilir. Çalgı ile çalınamayacak kadar hızlı olduğundan, çalgısız söylendiği, yörede yaygın görüştür. Ancak bunun istisnaları vardır. Teke Yöresi’nde “Datdiri”ler, çalgı ile çalındığı zaman "Gakgılı" adını alır. Bunlar, çalgı ile çalındığından, “Datdiri”den daha ağırdır ve daha çok Isparta ilinde yaygındır” demiştir (Koruk, 2009, s.23).

Teke Zeybekleri

Teke yöresindeki zeybekler incelendiğinde iki tür zeybek çeşidi karşımıza çıkmaktadır. İlkini ağır tempoda icra edilen 9/4’lük ya da 9/2’lik ritim yapısındaki (Alyazmam Zeybeği, Avşar Zeybeği, Guluman Zeybeği) gibi zeybekler, ikinci türün ise 9/8’lik ritim kalıbındaki (Karinom, Şu Dirmil’in Çalgısı, Sarı Zeybek) gibi kıvrak ritim yapısındaki zeybekler olduğu bilinmektedir. Ağır ritimdeki zeybekler yörede “Zeybek Havası” ya da “Ağır Zeybek” isimleri ile adlandırılırken, kıvrak olan zeybekler “Kıvrak Zeybek”, “Tek Zeybek”, “Cepken Oyunu” ve “Sarı Zeybek” olarak bilinmektedir. Konu ile ilgili Muzaffer Sarısözen (1962), “Batı Anadolu ve bilhassa Güney-batı; dokuzlu birleşiklerin en fazla toplandığı bölgedir. Ağır tempolu birleşik dokuzluların adı “Zeybek Havasıdır” zeybek havalarının sür’atlice olanları “Kıvrak Zeybek” adını alır” ifadelerine yer vermiştir (Sarısözen, 1962, s.78).

Bir başka çalışmada ise Erdal Uludağ (2009), “Teke zeybekleri, Teke zortlatmalarından daha ağır çalınan ve ölçü sayıları 9/8 olan ezgilere denilmektedir. Yörenin bazı yerlerinde “Kıvrak zeybek”, “Tek zeybek”, “Cepken oyunu” adları da kullanılmaktadır” demiştir (Uludağ, 2009, s.12).

Kabardıç

Teke yöresinde Düz (Kırık) havaların içerisinde yer alan Kabardıç (Gabardıç) türküsünün, bölgelere göre farklı çeşitlemelerinin (varyantlarının) bulunduğu, ritmik yapısının 2/4’lük, düzümlünün ise 2+2 şeklinde olduğu bilinmektedir. Bu türün ölçülü

ve ölçüsüz bölümlerinin bulunabildiği ve Burdur, Fethiye, Acıpayam gibi bölgelerde çeşitlemelerinin olduğu bilinmektedir.

Kabardıç türküsünün, Teke yöresindeki düğünlerde sıklıkla çalınan ve oynanan eserlerden biri olduğu bilinmektedir. Erdal Uludağ (2009), “Kabardıç” türküsünün, yörenin en eski oyun havası olarak bilindiğini belirtmiştir (Uludağ, 2009, s.12).

Kırık (Düz) Havalalar

Teke yöresi içerisinde sözlü türkülerden oluşan diğer bir tür ise Kırık (Düz) Hava’lardır. Bu türkülerin 2/4’lük ve 4/4’lük ritim yapısında olduğu bilinmektedir. Bu türün yöredeki çeşitli isimlerle anılması ve ritmik yapıları ile ilgili Uludağ (2009), “Kırık hava formundaki oyun havaları, Teke Yöresinde “düz”, “kırık” gibi isimlerle anılırlar. Tefenni ve Yeşilova’da bu ezgilere “Sürtme”, Bucak’ta ise “Sürüdek” adı verilmektedir (Uludağ, 2009, s.12).

Dımıdan

Yöredeki düğünlerde kadınların kendi aralarında toplandığı eğlencelerde leğen, tencere kapağı gibi materyalleri kullanarak türkülere ritim eşliği yaptıkları bilinmektedir. Yörede “Dımıdan” havaları olarak bilinen bu eserde kullanılan leğenin kimi zaman cura ve ya sipsiye de eşlik ettiği bilinmektedir. Halil Bedi Yönetken (2006), 1941-1952 yılları arasında katıldığı derleme gezisinde dımıdan havaları ile ilgili; leğen dövmenin yörede adet olduğunu, Tefenni’de leğen havalarına “Dımıdan havası” dendiğini ve kadınların leğen çalarken saz nağmelerini ağızları ile seslendirebildiklerini belirtmiştir (Yönetken, 2006, s.128).

Boğaz Havaları (Hada)

Teke yöresi müzik yapıları içerisinde karakteristik yere sahip olan bir ezgi türü de boğaz havaları (hadalar)’dır. 9/8’lik ve 9/16’lık usullerde icra edilen ve “Hada” adıyla da bilinen bu türün, sipsi ve cura çalgıları ile de icra edilebildiği bilinmektedir. Bu icralar “Fıngırı” ya da “Fındırı” adları ile anılmaktadır.

Boğaz havaları ile ilgili Erol Parlak (2000), Teke yöresinin en ilginç ezgilerinin başında geldiğini, insan sesi ve ya çalgılar ile yapılabildiğini ve yörük yaşantısı içerisinde çok eski zamanlardan bugüne ulaştığını belirtmiştir (Parlak, 2000, s.143).

Boğaz havalarının uygulanış şekli ile ilgili Çine (1989), “Etnik ve ilkel bir yapıya sahip olan boğazın, beş parmak ile gırtlak üzerine değişik tonlarda ses baskıları yaparak, yani bir nevi perde görevini yerine getirerek boğazdan çıkan sesleri değiştirip kaval sesine benzer bir müzik meydana getirmek suretiyle gerçekleştirildiğini” belirtmektedir (Çine, 1989, s.112).

Teke Yöresi Geleneksel Halk Çalgıları

Teke yöresi müziği icrasında kullanılan geleneksel çalgıların, çeşitlilik bakımından zengin olduğu bilinmektedir.

“Organoloji sınıflandırılmasına göre halk müziği çalgıları, telli çalgılar, yaylı çalgılar, vurmali çalgılar ve üflemeli çalgılar olarak adlandırılmaktadır. Teke Yöresinde yaygın olarak kullanılan çalgılar aşağıdaki gibi sınıflandırılmıştır:

1. Telli çalgılar: 2 (4) -3 telli Cura ve Bağlama.
2. Yaylı çalgılar: Kabak kemane, Hegit, İkliğ, Kıbrıs Kemanesi.
3. Üflemeli çalgılar: Sipsi, Kaval, Zurna, Kemik düdük (çığırtma), Çam düdüğü, Uyguncaklı düdük.
4. Vurmali çalgılar: Tef, Leğen (dımıdan), Davul

Teke yöresinde kullanılan çalgılar yukarıda da görüldüğü üzere; telli, yaylı, üflemeli ve vurmali olarak 4 gruba ayrılmaktadır. Yörenin coğrafi konumu ve halkın yaşayış tarzı bu çalgıların kullanımını ortaya çıkarmıştır. Yörük kültürü olarak da bilinen konargöçerlerin bu çalgıları geçmiş yıllardan itibaren kullanıp, günümüze kadar aktarmaları yaşayan bu kültürel mirasın da bir göstergesidir. Türk müzik kültürü içerisinde davul, zurna, bağlama gibi çalgıların birçok yörede karşımıza çıkmasına karşın, Teke yöresinde bu çalgılarla beraber sipsi, kaval, kabak kemane, cura ve leğen (dımıdan) denilen çalgılar yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu çalgıların Teke yöresindeki yaygınlığının, yörük kültürünün yaşayışına ve çalgıların ergonomik kullanımından dolayı da tercih edildiği bilinen bir gerçektir. Bu çalgıların aynı zamanda halk oyunlarında kullanıldığı da bilinmektedir” (Şengül, Gök ve Bedel, 2018, s.41).

Teke yöresi müzik kültürü içerisinde kullanılan çalgılardan bazılarının diğerlerine göre daha yoğun kullanıldığı bilinmektedir. Bu çalgılar; bağlama, cura, davul-zurna ve sipsidir. Özellikle davul-zurna, teke yöresi içerisindeki eğlence kültürünün her alanında kullanılan bir çalgı grubu olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.3. Burdur Yöresi Tarihi, Coğrafi ve Kültürel Yapısı

Yapılan akademik çalışmalar incelendiğinde Teke yöresinin merkezi olarak Burdur ilinin kabul edildiği görülmüştür. Burdur ili Akdeniz Bölgesi'nin batısında ve iç kesimlerinde yer almaktadır. “Burdur ili, Güney Anadolu'da Göller Bölgesindedir. Doğu ve güneyi Antalya, güneybatısı Muğla, batısı Denizli, kuzeyi Afyon ve Isparta illeri ile çevrili olup yüzölçümü 6883 kilometrekaredir. Ege, Orta Anadolu ve Akdeniz bölgeleri arasında karakteristik bir geçit alanıdır. 37-38 enlem, 3031 boylamları arasındadır” (Çine, 2003, s.10).

Görsel 2. Burdur Haritası (<https://burdur.ktb.gov.tr/>, 11/12/2022).

Burdur ilinin tarihçesi ile ilgili Uysal (2020), Salnamelere Göre Burdur adlı çalışmasında şu bilgilere yer vermektedir:

“Burdur ve yöresi için yazılı tarih başlangıcı ile Selçukluların yörede egemen olması arasındaki dönem beş ana başlıkta toplanır. MÖ. 2000-500 arası Arzava, Hitit, Frigya, Lidya medeniyetlerinin etkisinde olduğu dönem, Pers İmparatorluğu Dönemi, İskender İmparatorluğu dönemi Roma Dönemi ve Bizans dönemi olarak belirtilebilir. Malazgirt Meydan Savaşı'ndan sonra kitleler halinde Anadolu'ya Oğuz ve Türkmen boyları gelerek yerleşmeye başlamıştır. Burdur ve Antalya taraflarına da Tekeoğulları ve boyları yerleşmiştir. Türkiye'nin her tarafında Oğuz ve başka Türk adlarını taşıyan köy, kasaba vb. yer isimlerinin de gösterdiği gibi, bugünkü Anadolu halkı bu Türkmenlerin ve onlarla birlikte gelen diğer Türk boylarının çocuklarıdır. Türkler'in yöreye ilk yerleşmesi XI. Yüzyılda gerçekleşmiştir. 1071-1100 yıllarında

Türkmenlerden Kınalı aşireti doğudan Pisidya'ya gelerek, Burdur'da Şekerpınar-Hamambendi mevkiine yerleşmiştir. Daha sonra bölgede sırasıyla Selçuklular, Hamitoğulları ve Osmanlı egemenliğine girmiştir. 1926-1927 tarihli Devlet Salnamesi'ne göre 1844'den 1871 tarihine kadar yirmi yedi sene kaza, 1871 tarihine kadar yirmi yedi sene kaza, 1871'den 1920 tarihine kadar kırk dokuz sene Konya vilayetine bağlı sancak, 1920'den 1923 tarihine kadar üç sene müstakil liva halinde idare olunduktan sonra 1923 tarihinde vilayet adını almıştır" (Uysal, 2020, s.29-35).

Teke yöresinin merkezi konumunda yer alan Burdur ili, geçmişten günümüze uzanan süreçte müzik kültürünü korumuş, yaşatmış ve yeni nesillere aktarmış bir ildir. Müzik kültürü içerisinde bulunan müzikal yapı, folklorik yapı ve çalgı türlerinin nesilden nesile aktarılması, yöreyi özgün ve özel bir bölge haline getirmiştir. Konu ile ilgili Burdurlu araştırmacı ve yöresel sanatçı Hüseyin Demir şu bilgileri aktarmaktadır: *"Burdur, müzik kültürü anlamında Teke yöresinin başını çeken bir ildir. Teke yöresinin en tanınmış, en nitelikli halk sanatçıları genel anlamda Burdur ve ilçelerinden çıkmıştır. Bunlar: Dirmilli Emin, Hüyükklü Arap, Ahmet Ali Selçuk, Musa Başer, Belenlili Topal Cafer ve ismini hatırlayamadığım birçok ustalardır. Eski dönemlerden itibaren Burdur'da çok önemli ustaların yaşamış olması, Burdur'u Teke yöresinin merkezi olarak anılmasında önemli kılmıştır"* (Hüseyin Demir ile kişisel iletişim, 14 Kasım 2021). Demir'in verdiği bilgiler ve yaptığımız araştırmalar sonucunda, Burdur ilinin teke yöresinin merkez ili olarak anılmasında zengin kültürel yapıya sahip olması, TRT repertuarında 175 Burdur türküsünün bulunması ve Burdur il-ilçe ve köylerinde geçmişten günümüze yaşamış önemli mahalli sanatçıların bulunmasının etkili olabileceği düşünülmüştür. Hamit Çine (2007), sazlı sözlü anılarım adlı kitap çalışmasında "Burdur, çevresiyle birlikte kendi kültüründen ayrı olarak, uzun yıllardan beri, teke yöresinin de kültürünü korumuş ve yaşatmıştır. Gerek radyoda görev almış, gerekse mahallindeki faal sanatçılarıyla bunu en güzel şekliyle başarmıştır. Bu bakımdan Burdur, teke yöresi kültürünün merkezi ve bu kültürün de Anadolu'ya açılan kapısı durumunda olduğu için ayrı bir önem taşımaktadır" ifadelerini kullanmıştır (Çine, 2007, s.131).

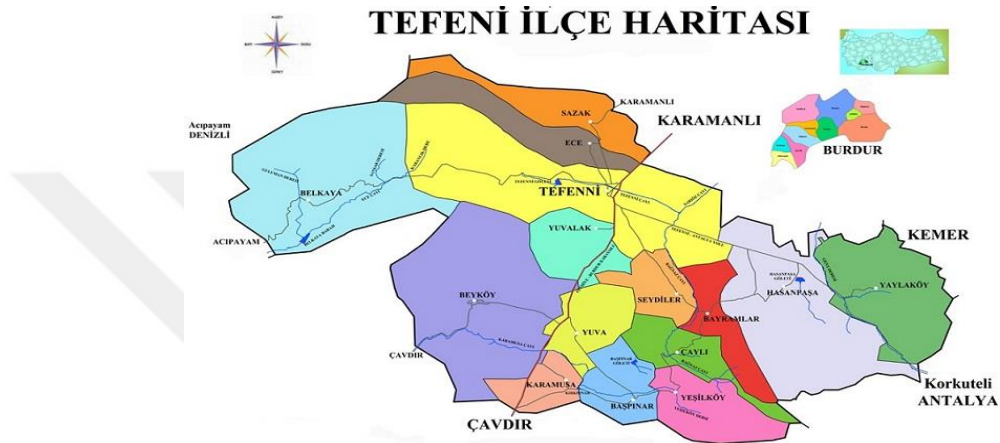
2.4. Burdur İli Tefenni İlçesi Tarihi, Coğrafi ve Kültürel Yapısı

Tefenni ilçesinin coğrafi konumu ile ilgili Gülmen ve Şimşek (2009) yaptıkları kitap çalışmasında şu bilgileri aktarmaktadırlar:

"Tefenni, Akdeniz bölgesinin Göller Yöresi'nde Burdur'a bağlı bir ilçedir. Burdur

İlinin güneybatısında yer alan ilçenin yüz ölçümü 623 km² dir. Coğrafi konum bakımından kuzeyde Karamanlı, güneyde Çavdır ve Korkuteli ilçesi, batısında Denizli il sınırı ile doğusu ise Burdur ile çevrilidir” (Gülmen ve Şimşek, 2009, s.11).

Tefenni’ye bağlı köyler: Hasanpaşa, Yaylaköy, Çaylı, Karamusa, Başpınar, Belkaya, Seydiler, Yeşilköy, Yuvalak, Yuva, Ece, Sazak, Bayramlar, Beyköy’dür.

Görsel 3. Tefenni ilçe haritası (tefenni15.webnode.com.tr, 11/12/2022).

Burdur’un en eski ilçelerinden birisi olarak bilinen Tefenni, kültürel anlamda zengin bir ilçe olarak karşımıza çıkmaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda bu ilçe ve köylerinde var olan kültürel unsurlardan başlıcaları: düğünler, halk oyunları, yemekler, ölüm ve kına yasları, yayla göçü, yünüm-böğet (koyun yıkama) şenliği, kütük atma ritüeli ve maşala törenleri şeklindedir.

Tefenni bölgesindeki düğünlerde icra edilen çalgılara bakıldığında; davul-zurna, bağlama, cura, kabak kemane, sipsi, leğen (dımıdan) ve darbuka çalgılarının kullanıldığı bilinmektedir. Konu ile ilgili Tefennili mahalli sanatçı Ramazan Eryılmaz “Tefenni ve köylerinde, eski dönemlerden beridir davul-zurna ve bağlama baş çalgılar olarak kullanılmaktadır. Kadınlar arasında yapılan eğlencelerde de leğen (dımıdan) çalınırdı. Yerine göre kimi zaman kabak kemane, nadir olarak da sipsi çalgısı kullanılmaktadır. Kabak kemane eski dönemlerde daha fazla icra edilirdi. Çalan usta kalmadığı için icrası azaldı. Org çalgısı çıkmadan önce de darbuka da sıkça kullanılırdı. Sipsi ise bizim bölgede nadir çalınan sazlardandır” bilgisini vermiştir (R.

Eryılmaz ile kişisel iletişim, 15 Şubat 2022). Konu ile ilgili görüştüğümüz mahalli sanatçı Kadir Selçuk ise Eryılmaz'ın saydığı çalgılar dışında “cura çalgısının da kullanıldığını, eski dönemlerde Tefenni’de cümbüş çalgısını çalan ustaların da bulunduğu” bilgisini vermektedir (K. Selçuk ile kişisel iletişim, 07 Şubat 2022). Eryılmaz ve Selçuk’un verdiği bilgiler dikkate alındığında Tefenni yöresindeki düğünlerde davul-zurna ve bağlama çalgısının en çok kullanılan çalgılar olduğu, kabak kemane, sipsi, darbuka ve cura çalgılarının eski dönemlerde sıklıkla kullanıldığı fakat günümüzde bu çalgıların eskisi kadar kullanılmadığı sonucuna varılmaktadır.

Tefenni bölgesinde icra edilen başlıca müzik türlerini Selçuk’un meslektaşı olan aynı zamanda yörenin önemli icracılarından birisi olan Osman Eryılmaz şu şekilde ifade etmektedir: “Tefenni’de çoğunlukla ağır yöre türküleri, gurbet havaları, 2/4’lük düz oyun havaları, teke zortlatmaları, zeybekler, yaslar (ağıt), tüngümeli de dediğimiz 9/8’lik kırık zeybekler, piyasa türküleri ve arabesk, fantezi eserler icra edilmektedir” (Osman Eryılmaz ile görüşme 24 Mart 2021). Eryılmaz’ın verdiği bilgiler ve araştırmalarımız sonucunda, Tefenni bölgesinde ağır yöre türkülerinin, gurbet havalarının ve oyunlu türkülerin sıkça icra edildiği anlaşılmaktadır.

Tefenni, çalma söyleme üzerine önemli mahalli sanatçılar yetiştirmiş bir ilçe olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan birisi de Ahmet Ali Selçuk’tur. Aslen Tefenni İlçesi Hasanpaşa köyünden olan Ahmet Ali Selçuk’un, yöre türkülerini çalıp söylemede zamanla kendi geliştirmiş olduğu bir müzikal yapı vardır. Özellikle gurbet havası türünde kendini gösteren bu müzikal yapı, zaman içerisinde bütün mahalli sanatçılar tarafından beğenilmiş, kabul görmüş ve gurbet havaları içerisinde Ahmet Ali Selçuk tavrı olarak isimlendirilmeye başlanmıştır. Dolayısıyla bu çalışmada Ahmet Ali Selçuk’un hayatı, eserleri ve özellikle seslendirmiş olduğu gurbet havalarındaki bu çalım ve söyleme tekniklerinin incelenmesi üzerine bu çalışma yapılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeline, veri toplama araçlarına, verilerin toplanmasına ve analizine ait bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Yapılan bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2006) göre nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s.39).

Nitel durum çalışmasının en temel özelliği bir ya da birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır. Yani bir duruma ilişkin etkenler (ortam, bireyler, olaylar, süreçler, vb.) bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerine odaklanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.73).

Veriler; kaynak (doküman) taraması, görsel ve işitsel kayıtların incelenmesi ve yarı yapılandırılmış görüşme sonrasında toplanmıştır. Araştırmada, nitel verileri anlayabilmek amacıyla betimsel analiz, derinlemesine inceleme ve yorumlama yapabilmek amacıyla da içerik analizi kullanılmıştır. "Betimsel analiz, birden çok veriye ulaşma şekliyle elde edilen bulguların belirlenmiş temalara göre özetlenerek yorumlanmasıdır" (Özdemir, 2010, s.336). İçerik analizi ile ilgili Yıldırım ve Şimşek (2006), "İçerik analizinde birbirine benzeyen, birbiriyle ilişkili olan veriler belirli tema ve kavramlar çerçevesinde bir arada toplanır. Ardından bu veriler açık ve net bir biçimde ortaya konularak anlaşılır bir şekilde düzenlenir ve yorumlanır" bilgilerini aktarmaktadırlar (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s.227).

3.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan veri toplama araçları şunlardır:

- Kaynak (doküman) taraması
- Yarı yapılandırılmış görüşme formu
- Yazılı, görsel ve işitsel kayıtların incelenmesi

3.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışmanın birinci alt problemi olan “Ahmet Ali Selçuk’un Hayatı ve Müzikal Yaşamı” bölümünde; kaynak (doküman) taraması yapılmış ve yarı yapılandırılmış görüşme soruları uygulanmıştır. İkinci alt problem olan “Ahmet Ali Selçuk’un Müziği Anonim Sözleri Kendisine Ait Olan, Derlediği ve Kaynaklık Ettiği Eserler ve Bu Eserlerin Müzikal Özellikleri” bölümünde; kaynak (doküman) taraması ile yarı yapılandırılmış görüşme soruları uygulanmış, görsel ve işitsel kayıtlar incelenmiştir. Üçüncü alt problem olan “Ahmet Ali Selçuk’un Bağlama-vokal ve Zurna ile İcra Ettiği Yöreye Has Olan Gurbet Havalarındaki Müzikal Üslubu” bölümünde ise; Selçuk’un bağlama-vokal ve zurna icralarının bulunduğu iki gurbet havası incelenmiş ve bu eserlerin müzikal analizi yapılmıştır. İncelemeler sonucunda Ahmet Ali Selçuk’a ait 8 adet doldurulmuş kaset kaydı ve 5 video kaydı elde edilmiştir. Yapılan kişisel görüşmelerden müziği anonim sözleri kendisine ait olan 3 eser, görsel ve işitsel kayıtların incelenmesi sonucu derleyici olduğu 5 eser ve doküman (kaynak) taraması sonucunda TRT THM repertuvarında kaynak kişi olarak bulunduğu 5 eser olmak üzere toplam 13 eser tespit edilmiştir. Kaynak kişi olarak bulunduğu 5 eserden 1 tanesinin notasına ulaşılmış, diğer 12 eser ile ilgili herhangi bir notaya ulaşamamıştır. Söz konusu 12 eser, bu çalışma içerisinde nota yazım programı (Finale 2014) kullanılarak notaya alınmıştır. Tüm eserler ile ilgili kimlikleme bilgilerine ise nota materyallerinin alt kısmında yer verilmiştir. Ahmet Ali Selçuk’un hayatı, müzikal yaşamı, eserleri, bu eserlerin müzikal özellikleri, bağlama-vokal ve zurna icrasının bulunduğu yöreye has olan gurbet havalarındaki müzikal üslubu ile ilgili elde edilen veriler, betimsel analiz ve içerik analizi kullanılarak bulgulara dönüştürülmüştür.

Kaynak (Doküman) Taraması: Ahmet Ali Selçuk’un hayatı, müzikal yaşamı ve Türk Halk Müziği repertuvarında bulunan eserleri taranarak elde edilen veriler incelenmeye alınmıştır.

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu: Ahmet Ali Selçuk’un hayatı, müzikal yaşamı, eserleri, bağlama-vokal ve zurna icrasındaki üslup özellikleri ile ilgili yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmış ve Selçuk’un ailesi, arkadaşları, çırakları ve meslektaşlarına uygulanarak veriler elde edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme

soruları 30 kişiye uygulanmıştır. Görüşmeler yapılırken katılımcılar araştırmacı tarafından bilgilendirilmiştir.

Görüntü/ Ses Kayıtları: Yapılan görüşmelerin, cep telefonu, kamera, dizüstü bilgisayar aracılığı ile ses ve görüntü kaydı alınmıştır. Ayrıca, araştırma sürecinde Ahmet Ali Selçuk'un bant kayıtlarına ulaşarak literatürde bulunmayan eserleri derlenmiş, notası olmayan eserler notaya alınmıştır.

Katılımcılar: Feride Selçuk, Kadir Selçuk, Bayram Selçuk, Fatma Sülük, Seval Bayar, Ayşe Selçuk, Tolga Selçuk, Hasan Hüseyin Erkara, Sümer Ezgü, Ferhat Erdem, Osman Eryılmaz, Hüseyin Demir, Mehmet Bedel, Ahmet Turgut, Süleyman Yakan, Ramazan Eryılmaz, Celil Savaş, Cuma Çömek, Veli Savaş, Sait Kara, Ali Bedel, Bayram Aşık, Volkan Aşık, Ahmet Çarkı, Hüseyin Yamacı, Ahmet Mortaş, Uğur Erdoğan, Murat Akay, Hasan Akın ve Cemil Cahit Yıldırım ile yapılan görüşmeler 15 Eylül 2021-26 Haziran 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş, katılımcılarla gönüllük esasına göre görüşülmüş, katılımcılardan isimlerinin açık gösterilmesi için izin alınmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde, araştırma bulguları ve bu bulgulara dayalı olarak yapılan yorumlar yer almaktadır. Araştırmada elde edilen veriler, alt problemlere göre sıralanmıştır.

4.1. Birinci Alt Problem Olan “Ahmet Ali Selçuk’un Hayatı ve Müzikal Yaşamı” na Ait Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde, Ahmet Ali Selçuk’un hayatı ve müzikal yaşamına ait bulgular yer almaktadır. Veriler, Ahmet Ali Selçuk’un; ailesi, arkadaşları, çırakları ve meslektaşlarına uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir.

4.1.1. Ahmet Ali Selçuk’un Hayatı

Ahmet Ali Selçuk, 1944 yılında Burdur’a bağlı Tefenni ilçesinin Hasanpaşa köyünde doğmuştur. Babası Mehmet Selçuk, annesi Zeynep Selçuk’tur. Eğitimini, Hasanpaşa İlköğretim Okulu 5. Sınıfta tamamlayarak okul hayatını sonlandırmıştır. Askerliğini Burdur ve Ankara-Polatlı’da tamamlamış, 1962 yılında Feride Selçuk ile evlenmiştir. Bu evliliğinden Kadir, Fatma, Bayram ve Seval adında dört çocuğu olmuştur (Eşi Feride Selçuk ile kişisel iletişim, 13 Haziran 2022).

Görsel 4. Ahmet Ali Selçuk’un Eşi Feride Selçuk ve çocukları soldan sağa Seval Bayar, Bayram Selçuk, ortadaki çocuk aile dışından, Fatma Sülük, Kadir Selçuk (Feride Selçuk Arşivi)

Görsel 5. Ahmet Ali Selçuk, Feride Selçuk ve torunlarının olduğu görsel (Kadir Selçuk Arşivi)

Ahmet Ali Selçuk’un büyük oğlu Kadir Selçuk, aileye ait şu bilgileri aktarmaktadır: “Dedem Mehmet Selçuk, ekonomik zorluklar yaşayan ailenin geçimini sağlayabilmesi amacıyla babamlarla birlikte kendi köylerinde ve yakın köylerde çobanlık yapmışlar. Nenem Zeynep Selçuk ise ev işlerinin yanında bağ bahçe ve tarla işlerine koşmuş, ailesine katkıda bulunabilmek amacıyla ağır sorumlulukların altına girerek ailesine destek olmuş. Nenem, çalışkanlığı, heybetli yürüyüşü, güç gerektiren işlerin üstesinden gelebilmesi gibi yönleri nedeniyle, köy halkı tarafından “Efe” ve “Zeynepçe” lakapları ile ünlenmiştir. Büyük dedem Kadir isminde, köyün önde gelen varlıklı kişilerinden biri olduğu için sülalemize “Kadirler” demişler ve bu zamana kadar da bizi kadirler olarak bilmişlerdir” (Kadir Selçuk ile kişisel iletişim, 07 Şubat 2022). Kadir Selçuk’un verdiği bilgiler doğrultusunda, Ahmet Ali Selçuk’un ailesinin çobanlıktan gelme, çalışkan bir aile oldukları ve kendilerine köy halkı tarafından “Kadirler” lakabının verildiği görülmektedir.

Ahmet Ali Selçuk’un küçük yaşlardan itibaren ailesinin yanında çiftçilik ve hayvancılıkla uğraştığı ve ailesine yardımcı olduğu bilinmektedir. Çocukluk yılları ile ilgili diğer oğlu Bayram Selçuk ve yakın arkadaşlarından birisi olan Cuma Çömek sırasıyla şu bilgileri aktarmıştır:

“Babam Ahmet Ali Selçuk, dedem ile birlikte çobanlık yaparken, yazları da köy işlerinde ailesine yardımcı olmuştur. Ustası Mustafa Kara’nın yanında çıraklığa başlamadan önce tahminen 13-14’lü yaşlarda iki adet at satın almış ve tarlalarda çift sürerek ailesine destek olmak için uğraşmıştır” (Bayram Selçuk ile kişisel iletişim, 07 Şubat 2022).

“Ahmet Ali, çocukluk yıllarının büyük çoğunluğunu annesinin yanında köy işlerine yardım ederek geçirmiş, gençlik zamanlarında ise babası ile birlikte yakın köylerde çobanlık yapmış. Çocukluğunda oldukça rezillik çekmiş” (Cuma Çömek ile kişisel iletişim, 07 Şubat 2022).

Selçuk’un meslek hayatındaki başarılarının yanında kişiliği ile de takdir edilen birisi olduğu bilinmektedir. Çocukluk döneminden itibaren A. Ali Selçuk ile arkadaşlık bağlarını sürdürmüş olan Celil Savaş, kişiliği ile ilgili şu bilgileri vermektedir:

“Ahmet Ali son derece sevecen, saygılı, görgülü, yardımsever ve dürüst bir kişilikti. Karşısındaki kişinin yaşına, cinsiyetine ve toplumdaki yerine bakmaksızın, ayırım gütmenden aynı sevgi ve saygıyı gösterirdi. Kimseyi kırmaz ve hayır diyemezdi. Sabahlara kadar saz çalar türkü söyler, ortama saygısızlık olur diye ‘eve gideceğim’ bile demezdi” (Celil Savaş ile kişisel iletişim, 08 Ağustos 2022).

Yakın arkadaşı Cuma Çömek, bir anısını paylaşarak Selçuk’un naif kişiliği ile ilgili şu ifadelerle yer vermiştir: “Bir gün gece yarısı evin önünden korna sesi geldi. İndim baktım ki Korkuteli’nden çok değerli arkadaşlar gelmiş. Ahmet Ali’yi dinlemeye geldiklerini fakat evini bulamadıklarını belirttiler. Ben de önlerine düştüm ve Ahmet Ali abinin evine gittik. Ahmet Ali o gün düğünden gelmiş. Hem kendinin hem sesinin yorgun olduğu anlaşılıyordu. Uzaktan gelen misafirlerin ve benim hatırıma o haldeyken sabaha kadar saz çaldı, türkü söyledi. Parayı hiç düşünmezdi. Durumu olmayan ailelerin düğününden para almadığını çokça tanık olmuşumdur. Maddiyata önem vermeyen çok hatırı sayılır, naif bir kişiliği vardı.” (Cuma Çömek ile kişisel iletişim, 7 Şubat 2022).

Celil Savaş ve Cuma Çömek'in verdiği bilgiler doğrultusunda Ahmet Ali Selçuk'un toplum içerisinde sevilen, çevresindeki insanlara yardımcı olan naif bir kişiliğe sahip olduğu görülmektedir.

Görsel 6. Ahmet Ali Selçuk ve arkadaşlarının olduğu görselden ayaktakiler soldan sağa Ali Erşimşek, Celil Savaş, Himmet Bayar, Cuma Çömek, oturanlar soldan sağa Mehmet Bilgin, Osman Savaş, Ahmet Ali Selçuk (Veli Savaş Arşivi)

Ahmet Ali Selçuk'un müzik mesleğinin dışında farklı alanlarda da görevler aldığı bilinmektedir. Konu ile ilgili Cuma Çömek şu ifadeler yer vermektedir: “Ahmet Ali müzisyenlik dışında köyümüzde farklı görevler yürütmüştür. Bunlardan bazıları köy kalkınma kooperatifi yönetiminde bulunma, Hasanpaşa belediyesi meclis üyeliğinde yer alma şeklindedir” (C. Çömek ile kişisel iletişim, 07 Şubat 2022).

Selçuk 55 yıl Türk Halk Müziğine gönül vermiş birisi olarak hayatının son dönemlerinde 30 yıla yakın şeker ve kalp hastalıkları ile mücadele etmek zorunda kalmıştır. Kızı Seval Bayar ve meslektaşı Mehmet Bedel hastalık dönemleri ile ilgili şunları söylemektedirler.

“1982-83 yıllarında babama şeker hastalığı tanısı konulmuştu. Bu hastalık için dikkat etmesi gereken perhizlerini uygulayamadı ve 50 yaşlarında ciddi rahatsızlıklar yaşamaya başladı. Görme bozukluğu sorunları ile birlikte ayak parmaklarında da morluklar oluştu. 2004 yılında parmaklarından birinin kesilmesiyle başlayan süreç

diğer parmaklarına daha sonra da ayaklarının diz üstü kesilmesine kadar devam etti. Şeker hastalığı sebebi ile kalp damarlarında kurumalar gerçekleşti. Kalp ameliyatı geçirdi. Şeker ve kalp rahatsızlığı vücudunda ciddi hasarlar oluşturmaya devam etti. Ayaklarının kesilme dönemlerinde artık gözleri de tamamen göremez olmuştu. Son dönemlerinde diyalize de gidip geliyordu. Tüm bu hastalıklarla mücadele ederken saz çalıp türkü söylemeyi son ana kadar bırakmadı”(Seval Bayar ile kişisel iletişim, 21 Ocak 2022).

“Müzik ortamları zordur tabi. Ahmet Ali abi, ortamın getirdiği bu zorluklar neticesinde kendine çok dikkat edemedi. Meslek hayatı süresince alkolü orantısız kullandı. Sonrasında şeker hastalığına yakalandı. Gözleri kapandı ve ayakları kesildi. O dönemlerinde çok ziyaret ettim kendisini. Gözleri görmese de sazını çalıp türkülerini söylüyordu. Bu şekilde değerli bir kişiliğe ve sanat kabiliyetine sahip birisini bu şekilde görmek beni son derece üzmüştü”(Mehmet Bedel ile kişisel iletişim, 18 Kasım 2021).

Seval Bayar ve Mehmet Bedel’in verdiği bilgiler doğrultusunda Ahmet Ali Selçuk’un şeker hastalığı ve kalp hastalığı ile mücadele ettiği, bu hastalıklar sonrasında iki gözünün tamamen kapandığı ve iki ayağının diz üstünden kesildiği anlaşılmaktadır. Selçuk’un hastalık süreci boyunca bağlama çalıp türkü söylemeyi bırakmamıştır.

Ahmet Ali Selçuk’a hastalıklarla mücadele ettiği dönemlerde birçok arkadaşının, meslektaşının, Türk Halk Müziğinin önemli sanatçılarının ve folklor araştırmacılarının ziyaretler gerçekleştirdiği bilinmektedir.

Görsel 7. Ahmet Ali Selçuk’a hastalık dönemindeki ziyaretler soldan sağa Süleyman Özen, Hamit Çine, Ahmet Ali Selçuk, Halil Er, Mehmet Bedel (Kadir Selçuk Arşivi)

Görsel 8. Ahmet Ali Selçuk’a hastalık dönemindeki ziyaretler soldan sağa Sümer Ezgü, Ahmet Ali Selçuk, Feride Selçuk (Sümer Ezgü Arşivi)

Ahmet Ali Selçuk, önemli bir kültür taşıyıcısı ve halk sanatçısı olarak yürüttüğü hayatının son dilimlerinde hastalıklara yenik düşmüş, 1 Temmuz 2011 yılında aramızdan ayrılmıştır.

Vefatı ile ilgili torunu Tolga Selçuk şu ifadelere yer vermiştir: *“Dedem, ustam; birçok kişiye yön vermiş, ustalık etmiş ve yöre türkülerini kendi üslubu ile icra etmiş önemli bir kaynaktı. Vefatı Türk Halk Müziği için de bir kayıp oldu. Bize düşen onun yolunda yürümektir”* (Tolga Selçuk ile kişisel iletişim, 18 Kasım 2021).

Türk Halk Müziği sanatçısı Sümer Ezgü, A. Ali Selçuk’un vefatı ile ilgili 05 Temmuz 2011 yılında yaptığı sosyal medya paylaşımında *“Çok üzüldüm. Yüreğim yandı. Ahmet Ali Selçuk’tan TRT yıllarımda derlemeler yapmıştım. Yöre türkülerini özellikle de gurbet havaları için çok değerli bir halk sanatçısı ve kaynaktı! Birkaç yıl önce ziyaretine gitmiştim. O televizyonlarda izleyemediğiniz bir halk yıldızıydı! Hani şimdilerde star adıyla çıkardıklarından değil, hep parlayacak yıldız. Değerli usta ağabeyim A. Ali Selçuk, şimdi senden derlediğim gurbet havası düştü dilime; ‘Ya da Geceleri Kalkar Kalkar Ağlarım’ Allah Rahmet Etsin”* ifadelerine yer vermiştir.

4.1.2. Ahmet Ali Selçuk’un Müzikal Yaşamı

Ahmet Ali Selçuk, küçük yaşlarda bulunduğu kültürel ortamlar sebebi ile müziğe ilgi duymaya başlamıştır. Ailesinin Tefennili Ahmet Yamacı’nın sülalesinden olması ve bulunduğu yöredeki birçok usta mahalli sanatçıyı düğünlerde dinlemesi Selçuk’u müzikal anlamda etkilemiş ve müzik sanatına yönlendirmiştir.

Ahmet Ali Selçuk’u müziğe yönlendiren diğer faktörlerin ise annesinin Mustafa Kara’nın yanına çırak olarak göndermek istemesi ve Selçuk’un yöre müziklerine duyduğu ilgi olduğu söylenilebilir.

A. Ali Selçuk’un annesi Zeynep Selçuk, o dönem Tefenni bölgesinin önde gelen mahalli sanatçılarından Hüyüküklü Arap lakabıyla bilinen Mustafa Kara ile akrabadır. Zeynep Selçuk, oğlunun müziğe olan ilgisini fark etmiş ve bu yönünü geliştirip iyi bir sanatçı olabilmesi aynı zamanda da aileye ekonomik olarak katkı sağlayabilmesi amacıyla oğlunu akrabası olan Mustafa Kara’ya çırak olarak göndermiştir. Konuyla ilgili Feride Selçuk şunları söylemiştir. *“Eşimin annesi Zeynep Selçuk ile Mustafa Kara dayımın eşi Fethiye Kara akrabadır. Biz Fethiye hala diye hitap ederdik kendisine. Eşim, Kara dayımın yanında çıraklığa başladığında 13-14’lü yaşlardaymış. Çıraklığa başladığı o yıllarda babası ile birlikte Karamanlı ilçesi Kayalı köyünde çobanlık yapıyorlarmış. Eşim, Mustafa Kara’nın kendisine hediye*

ettiği zurnayı koyun götüğü bölgelerde çalışmış ve zurna çalmayı bu şekilde öğrenmiş. Karamanlı ilçesine bağlı Manca ve Kayalı köyleri ile Tefenni ilçesine bağlı Ovacık köyü birbirine yakındır. Eşim, bu üç köyün ortasındaki dağlarda koyun güder, bu bölgelerde sürekli zurna çalarmış. Çaldığı zurna köy kahvelerinden duyulunca kahvede oturanlar ‘Kadirlerin Mehmet’in oğlu Ahmet Ali, gene zurna çalmaya başladı’ derlirmiş” (Feride Selçuk ile kişisel iletişim, 13 Haziran 2022). F. Selçuk’un verdiği bilgiler doğrultusunda Ahmet Ali Selçuk’un ilk zurnasını ustası Mustafa Kara’nın hediye ettiği, Selçuk’un ustasının yanında ve koyun götüğü yerlerde zurna çalgısını öğrenip geliştirdiği anlaşılmaktadır.

Görsel 9. Kütük Atma geleneği zurna icrası esnasında çekilmiş soldan sağa Ahmet Ali Selçuk ve ustası Mustafa Kara (TRT Arşiv videosundan bir görüntü 24/06/2022).

Ahmet Ali Selçuk’un, Mustafa Kara’nın yanında çıraklığa başlamasıyla meslek hayatı da başlamıştır. Düğünlerde önce davul, daha sonra zurna ve bağlama çalgılarına yönelmiş, askerliğine kadar geçen sürede bu çalgılarda kendini yetiştirmiştir. Mesleğe başladıktan sonra, ekonomik zorluklar yaşayan ailesine önemli katkılar sağlamıştır. Konu ile ilgili Bayram Selçuk şunları aktarmıştır: “*Babam ilk düğününü yapınca, yüklü miktarda para kazanmış. O dönemlerde dedem ve nenem ekonomik zorluklarla mücadele etmekteymiş. Babam kazandığı paranın büyük bölümünü dedeme verince, dedem paranın miktarına şaşırılmış ve çok sevinmiş. Bahsedilen para miktarı, dedemin çobanlıktan kazandığı miktarın kat kat fazlasıymış.*

Babam mesleğe başlayınca ailemiz artık ekonomik olarak rahatlamış. Biz, çocukluğumuz ve gençliğimizde müzisyenlik mesleği sayesinde ekonomik olarak rahat bir yaşam sürdük” (B. Selçuk ile kişisel iletişim, 23 Ocak 2021).

Selçuk, 20 yaşına gelince askere giderek, iki senelik askerliğinin acemi birliğini Burdur’da, usta birliğini ise Ankara-Polatlı’da tamamlamıştır. Askerde bulunduğu süreç içerisinde de müzisyenlik yaptığı bilinmektedir. Bununla ilgili oğlu Kadir Selçuk ‘acemi birliğinde subay gecelerinde bağlama çalıp türkü söylediği’ bilgisini vermiştir. Burdur Dirmilli araştırmacı yazar Yusuf Erkan ise (Erkan, 2014: 208), ‘Cumhuriyet Dönemi Teke Yöresi Burdur Halk Sanatçıları’ kitabında yer alan bilgide askeri bandoda yer aldığı ve üç perdeli si bemol trompet çaldığı bilgisine yer vermiştir.

Ahmet Ali Selçuk askerlik dönüşü sonrası birkaç yıl daha ustası ile düğünlere devam etmiş, sonrasında kendi ekibini oluşturmuştur. Ustası Mustafa Kara’nın oğlu Hasan Kara o dönemleri şu şekilde anlatmaktadır: *“Babam Mustafa Kara’dan duyduğum kadarıyla Ahmet Ali Selçuk babamın yanında önce davulla çıraklığa başlamış, sonrasında zurna ve bağlamaya geçiş yapmış. Uzun süre birlikte düğünlere gitmişler. Zamanla Ahmet Ali usta da yetişip bu bölgede isim yapmış. Babam yani ustası Mustafa Kara, ona artık kendisinin düğünlere ayrı bir şekilde gidebileceğini belirtmiş ve Ahmet Ali abi ustasından rızayı aldıktan sonra düğünlere ayrı gitmeye başlamış. Aralarında gerçekten harika bir saygı ve nezaket vardı”* (Hasan Kara ile kişisel iletişim, 18 Kasım 2021). Hasan Kara’nın verdiği bilgiler doğrultusunda Selçuk’un mesleki yetkinliğe ulaşmasına rağmen, ustasına olan saygı ve minneti sebebi ile yanından ayrılma talebinde bulunmadığı anlaşılmaktadır. Her ne kadar ayrılma talebi olmasa da, ustası Mustafa Kara onun ustalığa eriştiğini görmüş, çıraklıktan ustalığa geçişine müsaade göstermiştir.

Ahmet Ali Selçuk’un, gençlik dönemlerinde Tefenni bölgesi düğünlerinin zirvesinde yer alan ustalarla çalışma fırsatı yakalamış ve onların birikimlerinden faydalanmıştır. Bu ustalardan bazıları; Mustafa Kara (Hüyükülü Arap), Ahmet Çelik (Sağır Amad), Cafer Kılınç (Topal Cafer)’dir. Bu ustalarla olan etkileşimi ile ilgili Burdurlu sipsi yapımcısı ve icracısı Hüseyin Demir şu bilgileri vermektedir: *“Mustafa Kara’nın yanında davul, zurna, bağlama icralarının yanında gurbet havaları*

konusunda da önemli birikimler edindiğini, zurna icrasında da yörenin önemli zurna icracısı Ahmet Çelik'i de örnek aldığını kendisinden duymuştum. Belenlili Cafer Kılınç'ın gurbet havası icralarından da etkilendiğini söylemek mümkün. Bu yöre ustalarının birikimlerinin üzerine kendi üslubunu da ekleyerek yörenin en özel halk sanatçılarından birisi haline geldiğini söyleyebiliriz” (Hüseyin Demir ile kişisel iletişim, 14 Kasım 2021). Hüseyin Demir'in verdiği bilgiler doğrultusunda Selçuk'un yöredeki önemli ustaların icralarından etkilenecek bu icraları özümseyerek, bu icralara kendi üslubunu da katarak kendi stilini oluşturduğu ve meslek hayatını bu şekilde yürüttüğü düşünülmüştür.

Ahmet Ali Selçuk, meslek yaşamı süresince çeşitli müzikal ortamlarda bulunarak sanatını bu alanlarda icra etmiştir. Yapılan araştırmalar sonucunda Selçuk'un sanatını icra ettiği bu alanlar; yöre düğünleri ve köy odası eğlenceleri, konser ve festivaller, radyo ve televizyon programları, doldurmuş olduğu bant kayıtları ve diğer kültürel faaliyetler ile karşımıza çıkmaktadır. Ahmet Ali Selçuk'un yapmış olduğu müzikal faaliyetlere yönelik yapılan araştırmalar sonucunda aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Yöre Düğünleri ve Köy Odası Eğlenceleri

Ahmet Ali Selçuk'un, zurna, bağlama ve ses (vokal) icrasında kendini geliştirmesinde etkili olmuş en önemli alanların; yöredeki düğünler ve düğünlerde gerçekleştirilen oda eğlenceleri olduğu düşünülmektedir. Yörede gerçekleştirilen düğünlerde çeşitli ritüellerin var olduğu ve bu ritüellerin içerisinde müzik unsurunun sıklıkla yer aldığı görülmektedir. Selçuk'un düğünün başından sonuna kadar çalgı ve ses icrasında performans sergilemesi, müzikalitesinin gelişmesini sağlayarak ustalaşmasında önemli bir rol oynamıştır.

Düğünler içerisinde yer alan okucu karşılama ritüeli, düğünlerin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Düğünlere davet edilecek misafirlere havlu, kumaş ve kıyafet türünde çeşitli hediyeler hazırlanarak dağıtımının yapıldığı, yörede bu davetiye şekline de “oku” adı verildiği bilinmektedir. Düğüne gelen misafirlerin damat ve davul-zurna eşliğinde karşılanması sebebi ile bu etkinlik “okucu karşılaması” olarak adlandırılmaktadır. Düğünün gündüz bölümünde yer alan bu okucu karşılama ritüeli

sirasındaki müzikal icralar ile ilgili A. Ali Selçuk'un oğlu Kadir Selçuk şunları belirtmiştir: *“Babam ile düğün günü sabahı, saat 6-7 gibi düğün evinde bulunur, sabah davulunu çalmaya başladık. Düğün misafirleri sabah 9-10 civarlarında düğüne katılmaya başlar ve bu katılım akşam 9-10’a kadar devam ederdi. Düğün misafirlerinin düğüne gelme sırasında davul-zurna ve damat eşliğinde okucular karşılanır, misafirler düğün evinin içine girinceye kadar okucu karşılama töreni ve davul-zurna icrası devam ederdi”* (Kadir Selçuk ile kişisel iletişim, 07 Şubat 2022).

Görsel 10. Okucu karşılama esnasındaki icraya ait bir görsel soldan sağa: Yuvalı Emin, Bayram Selçuk, Ahmet Ali Selçuk ve Kadir Selçuk (Kadir Selçuk arşivi)

Gün boyu gerçekleşen davul-zurna icrası ve okucu karşılama ritüeli sonrasında akşam eğlenceleri için ev odalarında hazırlıkların yapıldığı ve müzisyenlerin yer yer sabaha kadar süren bu eğlencelerde müzik yaptıkları bilinmektedir. Bu eğlencelerin ev odalarında yapılması ve eğlence akşamları ile Kadir Selçuk şu bilgileri aktarmaktadır: *“Davul-zurna ile okucu karşılama süreci tamamlandıktan sonra, akşam üstü ev odalarına geçilir ve oda eğlenceleri başlardı. Akşam saat 9-10 gibi başlayan bu eğlenceler, alkolün de etkisi ile bazen sabahlara kadar sürebilirdi. Babam ve sonrasında biz bu eğlencelerde topluluğu eğler, yer yer gurbet havaları, yöreye özgü çeşitli türküler çalar söylerdik. Bu eğlenceler bir müzisyen için zorlayıcı olabiliyordu fakat ortamda usul ve adaptan taviz verilmezdi. Eğlence esnasında saygısızlık edenin ortamda yeri olmazdı. Bu ortamlarda yoğunlukla bağlama çalınır, bazı zamanlarda*

bağlamaya eşlik eden kabak kemane, sipsi ve ya darbuka gibi enstrümanlar olabiliyordu” (K. Selçuk ile kişisel iletişim, 07 Şubat 2022). Kadir Selçuk’un verdiği bilgiler doğrultusunda Ahmet Ali Selçuk’un düğün ortamlarında zurna, bağlama ve ses alanında uzun süreli performanslar sergilediği, özellikle okucu karşılama esnasında gün boyunca zurna çaldığı anlaşılmaktadır. Okucu karşılama ritüeli sonrasında, düğün evinde oda eğlencelerinin yapıldığı ve bu eğlencelerde saygı kurallarına riayet etmenin önemli görüldüğü anlaşılmaktadır. Selçuk’un bahsettiği bilgilerden yola çıkarak Tefenni düğünlerinde davul-zurna ve bağlama çalgılarının ön planda olduğu; yer yer sipsi, kabak kemane ve darbuka çalgılarının da kullanıldığı anlaşılmaktadır. Köy odalarında gerçekleştirilen bu oda eğlencelerinin, yöre türkülerinin icra edilmesi ve geleceğe aktarılması bakımından önemli bir unsur olduğu düşünülmektedir.

Görsel 11. Köy odası eğlencesi anından soldan sağa: Hüseyin Demir, Ahmet Ali Selçuk (Hüseyin Demir arşivi)

Konser ve Festivaller

Ahmet Ali Selçuk düğünler dışında Burdur ilinde ve çevre illerde düzenlenen konserlere de davet edilmiştir. Selçuk’un katılım sağladığı konserleri çıraklarından olan Hüseyin Yamacı şu şekilde anlatmaktadır: “Katılmış olduğu konserlerden hatırladıkları: Tefenni şenlikleri, Gölhisar şenlikleri, Burdur İnsuyu festivalleri, Yeşilova şenlikleri, Hasanpaşa Yünüm-Böğet şenlikleri, farklı il olarak ise Denizli ve Isparta’da katıldığı konserler şeklindedir” (Hüseyin Yamacı ile kişisel görüşme, 24

Mart 2021). A. Ali Selçuk'un katılım gösterdiği konserlerden bazıları ile ilgili bilgilere ulaşılmış, bu bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

Ahmet Ali Selçuk'un 1979-80'li yıllarda Burdur'da düzenlenmiş olan “İnsuyu Festival” inde konser verdiği tespit edilmiştir. Konu ile ilgili meslektaşı ve festivali organize eden kişi olan Ahmet Turgut şu bilgileri vermektedir: *“1979-80'li yıllarda Burdur'da yapılacak olan İnsuyu Festival'inde, yöresel sanatçıları toplama görevi valilik tarafından bana verildi. Ben o zamanlar Halk Eğitim müdür yardımcısı ve müzik eğlence komitesi başkanım. Diğer ustalar gibi A. Ali. Selçuk'u da aradım. Kırmadı ve katıldı. Ahmet Ali usta, o festivalde ve devamında gerçekleştirilen İnsuyu Festival'lerinde konserler verdi ve aynı festivalin ses yarışması jüri heyetinde de bulundu”* (A. Turgut ile kişisel iletişim, 19 Kasım 2021).

Selçuk'un, 21 Ekim 1998 yılında Burdur Valiliği ve Burdur Folklor Araştırma Derneği (BURFAD) tarafından düzenlenmiş olan “Cumhuriyet'in 75. Yıl Kutlama ve Burdur'da Halk Kültürü” temalı konser etkinliğine katıldığı tespit edilmiştir. Konser ile ilgili o dönem BURFAD'da görev almış araştırmacı-yazar Hasan Akın şu bilgileri vermektedir: *“1998 yılında Cumhuriyetimizin 75. Yılı sebebi ile Burdur bölgesindeki halk kültürüne emek veren, yaşatan ve topluma yayan mahalli sanatçılarımıza emekleri için teşekkür edilmesi düşüncesi ile bir proje oluşturup valiliğe sunmuştuk. Valilik bu projeyi kabul etti. Dernek olarak bu mahalli sanatçılarımıza ulaştık ve gelebilenlerle konseri yaptık. Bu konserin bir diğer amacı ise aramızdan ayrılan Burdur'un iki değerli ustası olan Tefenni Hüyük köyünden 'Hüyükli Goca Arap' lakabıyla bilinen Mustafa Kara'yı ve Aziziyeli Musa Başer'i anmaktı. Afiş ve davetiyelere bu bilgileri de eklemiştik. Ahmet Ali usta, konserde ilk sıralarda sahne almış ve eserini okumadan önce ustası Mustafa Kara'ya övgü dolu sözlerle anmıştı. Burdur halkı kapalı spor salonunu doldurmuş ve bu ustaları dikkatle dinlemişti”* (Hasan Akın ile kişisel iletişim, 18 Ağustos 2022). Hasan Akın'ın verdiği bilgilerin ve paylaştığı arşivin incelenmesi sonucunda Burdurlu mahalli sanatçıların bu konserde bir araya getirildiği, konserde yörenin önemli halk sanatçılarından Ahmet Ali Selçuk'un ustası Mustafa Kara'nın ve Aziziyeli Musa Başer'in anıldığı ve A. Ali Selçuk'un bu konserin ilk sırasında “Avşar Beyleri ve Zeybeği” türkülerini seslendirdiği görülmüştür.

Görsel 12. Cumhuriyetin 75. Yılı ve Burdur’da Halk Kültürü konserinden görüntü ayakta soldan dördüncü sırada elinde bağlaması ile Ahmet Ali Selçuk (Hasan Akın Arşiv)

Ahmet Ali Selçuk’un 1998 yılında Hasanpaşa köyünde düzenlenmiş olan “Geleneksel Yünüm Böğet” şenliklerinde sahne aldığı tespit edilmiştir. Konu ile ilgili Selçuk’un köylüsü olan Cemil Cahit Yıldırım şu bilgileri aktarmaktadır: “*Asırlardır süren gelen Hasanpaşa köyü koyun yıkama yani ‘yünüm böğet’ şenlikleri için 1998 yılında bir konser etkinliği düzenlenmişti. Biz de o dönem yünüm-böğet yürütme komitesinde bulunuyorduk ve bu konseri biz organize etmiştik. Konsere TRT sanatçısı Atilla İşli’nin ve köyümüzün mahalli sanatçısı Ahmet Ali Selçuk’un katılması yönünde karar almıştık. Konser başladığında ilk sırada Ahmet Ali usta sahne aldı ve yöremizin sevilen gurbet havalarından ve kırık havalarından seslendirdi*” (Cemil Cahit Yıldırım ile kişisel iletişim, 08 Eylül 2022).

Görsel 13. Hasanpaşa köyü geleneksel Yünüm-Böğet Şenlikleri konserinden bir görsel (F. Selçuk Arşivi)

Ahmet Ali Selçuk'un 2000-2005 yılları aralığında Antalya'da Akdeniz Üniversitesi bünyesinde Sümer Ezgü ve Burdurlular Derneği'nin organizesinde düzenlemiş olan "Teke Yöresi Günleri" temalı projenin konser kısmına katıldığı tespit edilmiştir. Konu ile ilgili Ezgü şu bilgileri vermektedir: *"Kardeşim Taner Ezgü ile birlikte, Burdurlular Derneğini de işin içine katarak bu konseri düzenledik. Konser Akdeniz Üniversitesi Olbia salonunda gerçekleşmişti. Yörenin önemli mahalli sanatçılarını davet etmiştik. Bu ustalardan bazıları: Ahmet Ali Selçuk, Mustafa Kara, Fevzi Burdurlu, Ahmet Turgut, Süleyman Yakan, Mehmet Ali Kayabaş, Dirmil Sipsi Grubu, İsmail Evcil, Ali Tekin, Ömer Erkan, Alaattin Atasoy, Kozlucalı Rıza Yağız, Hüseyin Demir gibi ustalardı. Unuttuklarımda olmuştur. Bu ustalar orada kendileri ile özdeşleşmiş türkülerini okumuş dinleyicilere unutulmaz bir konser vermişlerdi"* (Sümer Ezgü ile kişisel iletişim, 21 Ocak 2021).

Selçuk'un Burdur'a bağlı Gölhisar ilçesinde düzenlenmiş olan "Dirmilli Emin ve Kadir Türen'i Anma" konserine katıldığı tespit edilmiştir. Burdur Dirmilli araştırmacı yazar Yusuf Erkan'ın (Erkan, 2014: 208) 'Cumhuriyet Dönemi Teke Yöresi Burdur Halk Sanatçıları' kitabında yer alan bilgide "30.06.1998'de Gölhisar'da yapılan Emin Demirayak ve Kadir Türen'i anma gecesine Mustafa Kara ile katıldı" bilgisine yer verilmiştir. Dirmilli sipsi yapımcı ve icracısı Hüseyin Demir ise konu ile

ilgili şu bilgileri vermektedir: “Emin Demirayak ve Kadir Tren’i anmak için düzenlenen geceye ben de katılmıştım. Ahmet Ali usta da oradaydı. Gerçekleştirilen bu konserde Ahmet Ali usta sazıyla sözüyle muhteşem gurbet havaları seslendirmişti” bilgisini vermiştir (Hüseyin Demir ile kişisel iletişim, 19 Kasım 2021).

Televizyon ve Radyo Programları

Ahmet Ali Selçuk, yörenin önemli kaynak kişilerinden birisi olarak görülmesi ve bağlama, ses, zurna icrasındaki yetkinliği sebebi ile yerel ve ulusal televizyon kanallarınca çekilmiş olan kültür programa davet edilmiştir. Selçuk’un içerisinde bulunduğu ulaşılabilen bazı televizyon çekimleri aşağıda belirtilmiştir.

Ulaşılan görsel kayıtları sonucunda A. A. Selçuk’un, TRT tarafından 1982 yılında Hasanpaşa köyünde çekimleri gerçekleştirilmiş olan kütük atma geleneğinin işlendiği “Geleneklerimiz-Göreneklerimiz” adındaki programda yer aldığı ve bu programda; zurna, bağlama ve ses icrası ile bulunduğu tespit edilmiştir.

Görsel 14. Kütük Atma geleneği esnasında bağlama icrası ile Ahmet Ali Selçuk, solunda ustası Mustafa Kara ve sağında kabak kemane icrası ile Ahmet Turgut (TRT Arşiv videosundan bir görüntü <https://www.youtube.com/watch?v=nzkPze-nfuk>; Erişim Tarihi 24/06/2022).

Selçuk’un TRT’nin 1989 yılında Burdur Baki Bey Konağı’nda çekimleri gerçekleştirilen ‘Bizim Eller’ programına katıldığı tespit edilmiştir. Sümer Ezė’nn sunumu ile gerçekleştirilmiş olan bu program hakkında Ezė şu bilgileri aktarmıştır:

“1989 yılı yani TRT’de yeni olduğum yıllarda Burdur Baki Bey Konağı’nda ‘Bizim Eller’ programını organize etmiştik. Yapımcılığını Ahmet Çelenk ve Ali Bozkurt’un üstlendiği bir programdı. Program konukları olarak yöredeki mahalli ustaları çağırmiştık. Birçoğu bizi kırmayarak katılım sağlamışlardı. Ahmet Ali usta da oradaydı. Bize bağlaması ile Tefenni bölgesinin türkülerini çalıp söylemişti” (Sümer Ezgü ile kişisel iletişim, 21 Ocak 2022).

Görsel 15. TRT “Bizim Eller” program çekimlerinden görüntü en alt soldan ikinci sırada elinde bağlaması ile Ahmet Ali Selçuk (Hüseyin Demir Arşivi)

Selçuk’un, 2000 yılında TRT Ankara televizyonunda, Zafer Gündoğdu’nun ‘Türkü Yolu’ programına katıldığı tespit edilmiştir. Konu ile ilgili araştırmacı yazar Yusuf Erkan’ın (Erkan, 2014:208) ‘Cumhuriyet Dönemi Teke Yöresi Burdur Halk Sanatçıları’ kitabında yer alan bilgide Ahmet Ali Selçuk şu ifadeleri kullanmaktadır: “2000 yılında Ankara’ya gittik. Arı stüdyosunda programın açılışını ben yaptım. Dirmilli Sipsici çocuk Ferhat Erdem’in isteği üzerine bir gurbet havası çaldım. Zafer Gündoğdu ve Ferhat Erdem kulağımızın pası silindi demişti” ifadelerini kullanmıştır.

Ahmet Ali Selçuk’un, TRT Antalya Radyosu başta olmak üzere çeşitli ulusal ve yerel radyo programlarına davet edildiği bilinmektedir. Katıldığı radyo programları ile ilgili ulaşılabilen bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

Ahmet Ali Selçuk’un TRT Antalya radyosu mahalli sanatçılık sınavını kazanarak TRT Antalya Radyosunda çeşitli türkü programlarında yer aldığı tespit edilmiştir. TRT Antalya radyosundaki serüveni ile ilgili Yusuf Erkan’ın (Erkan, 2014:

208) ‘Cumhuriyet Dönemi Teke Yöresi Burdur Halk Sanatçıları’ kitabında “Antalya radyosunda iken Behiç Çine çağırmıştı. Samimiyetimiz vardı kendisiyle. Arap dayı ile ikimiz Çine’ye gittik” ifadelerini kullanmaktadır. Selçuk’un Meslektaş ve bölgenin önemli ustalarından birisi olan Çaylılı Osman Eryılmaz, TRT Antalya Radyosuna katılma serüvenleri ile ilgili şu bilgileri aktarmıştır: “1975-85 yılları aralığında bir tarihte TRT Antalya Radyosunun mahalli sanatçılık sınavı açtığını duyduk. Ben, Ahmet Ali, Mustafa Kara, Fevzi Burdurlu hepimiz gidip sınava girdik ve dördümüz de bu sınavı kazandık. Bize bant kaydı yaptılar. Herkes kendi belirlediği türküleri çalıp okudu. Ahmet Ali’nin radyodaki bir bantta çaldığı ‘Avşar Beyleri’ türküsü, uzun süre radyo programının jenerik müziği olarak kullanıldı” (Osman Eryılmaz ile kişisel iletişim 24 Mart 2021).

Selçuk’un radyo serüveni ile ilgili TRT sipsi sanatçısı Ferhat Erdem şu bilgileri aktarmaktadır:

“Ahmet Ali usta, bir dönem TRT’de Saffet Uysal’ın düzenlediği ‘Bu Toprağın Sesi’ programında sıkça yer almıştır. Bahsettiğimiz bu program o dönem teke yöresinde en çok takip edilen programlardan bir tanesiydi. Ahmet Ali abi sesini zorlamadan ve yormadan kullanabilen, kelime telaffuzlarına dikkat eden, sesini çok beğendiğim bir ustaydı. Sesinin yanında bağlama icrasının üst düzey olması ve kendine has bir çalım üslubunun bulunması onu özel kılan özelliklerden bazılarıydı. Ahmet Ali ustanın TRT Radyoda kaydedilmiş olan o dönemdeki bantları, birçok yerel sanatçıya ve ulusalda o bölgeyi okumaya çalışan sanatçılara kılavuz olmuştur” (Ferhat Erdem ile kişisel iletişim 13 Eylül 2022).

Osman Eryılmaz ve Ferhat Erdem’in verdiği bilgiler doğrultusunda Ahmet Ali Selçuk’un TRT Antalya Radyosu mahalli sanatçılık sınavını kazandığı ve 1975-85 yılları aralığında Antalya radyosunda çeşitli programlara katıldığı anlaşılmaktadır. A. A. Selçuk’un radyoda icra ettiği ‘Avşar Beyleri’ türküsünün, ‘Bu Toprağın Sesi’ adlı radyo programında jenerik müziği içerisinde kullanıldığı, bu programlar sırasında kayda alınmış olan kasetlerin hem yerelde hem ulusalda dinlendiği ve bölgenin müzikal özellikleri, icra şekilleri hakkında rehber niteliği taşıdığı anlaşılmaktadır.

Ahmet Ali Selçuk'un 2001 yılı mayıs ayında, TRT dış yapımlar bünyesinde gerçekleşen Ahmet Mortaş'ın yapımcılığını üstlendiği 'Türkülerin Sesi' adındaki radyo programına katıldığı tespit edilmiştir. Selçuk ile birlikte Ankara'ya gidenler arasında yer alan Burdurlu sipsi yapımcı ve icracısı Mehmet Bedel ve programın yapımcısı Ahmet Mortaş şu bilgileri vermektedirler: *"TRT dış yapımlarda Ahmet Mortaş'ın yapımcılığını üstlendiği programa katılmak için Ahmet Ali Selçuk, Rıza Yağız ve Mehmet Çeler ile birlikte yola çıktık. Programda her hafta Anadolu'nun farklı yörelerine ait müzikler tanıtılıyordu. Biz de ekip olarak Burdur yöresini temsil ettik. Öğrendik ki katıldığımız program, yöre programları arasında birinci seçilmiş ve Sedat Simavi Vakfı tarafından ödül almış"* (M. Bedel ile kişisel iletişim, 18 Kasım 2021).

"O dönemde 'Türkülerin Sesi' radyo programını yapıyorduk. Her hafta farklı yörelerden ekipler çağırıyorduk. Burdur programında da Ahmet Ali Selçuk, Mehmet Bedel, Rıza Yağız ve Mehmet Çeler vardı. Yöre programları içinde Burdur programı birinci seçilmiş ve 'Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Sedat Simavi Vakfı' ödülünü almıştı. Bu program büyük beğeni alması sebebi ile ara ara radyoda yayınlanmaya devam etti" (Ahmet Mortaş ile kişisel iletişim, 18 Kasım 2021).

Mortaş'ın kişisel arşivinden ulaşılan bu radyo programa ait ses kayıtları incelendiğinde Selçuk'un program süresince dört adet türkü seslendirdiği, eserlerin ikisinin gurbet havası formunda, ikisinin ise kırık hava formunda olduğu görülmüştür.

Görsel 16. TRT Radyo "Türkülerin Sesi" programı soldan sağa Mehmet Çeler, Ahmet Ali Selçuk, Mehmet Bedel, Hafız Rıza Yağız (Mehmet Bedel Arşivi)

Ahmet Ali Selçuk'un, 1998 yılında Antalya'daki yerel radyolardan Radyo Sonix'e konuk olduğu tespit edilmiştir. Selçuk'un köylüsü olan Bayram Aşık'ın arşivinden ulaştığımız kasette bu programın kaydına rastlanılmıştır. Kaset incelendiğinde Selçuk'un yanında hem köylüsü hem de yanında uzun süre çıraklık yapmış olan Çolak Osman lakabı ile bilinen Osman Savaş'ın olduğu, Savaş'ın bu programda darbuka icrası ile yer aldığı görülmüştür. A. Ali Selçuk, radyo Sonix'e katıldığı bu programda hem kendi yöresinin türkülerini hem de farklı yörelere ait türkülerini seslendirmiştir.

Ahmet Ali Selçuk'un katılmış olduğu televizyon ve radyo programları ile hem yerelde hem de ulusal da tanınırlığını artırdığı düşünülmektedir.

Doldurulmuş Bant Kayıtları

Bu çalışma içerisinde Ahmet Ali Selçuk'a ait 8 adet bant kaydına ulaşılmıştır. Bu bantların, o dönemki kasetçi dükkanlarında, düğün ortamlarında ve ev ortamlarında doldurulduğu bilinmektedir.

A. Ali Selçuk'un kasetçi dükkânlarında doldurmuş olduğu iki adet bant kaydına ulaşılmıştır. Bu bantların dolum yerleri Antalya'daki Yıldırım Müzik, Burdur Yeşilova'da bulunan Yayla Kasetçilik şeklindedir. Bu kasetlere eşi Feride Selçuk'un arşivinden ulaşılmıştır. Selçuk'un düğün ortamlarında kayda alınmış olan altı adet bant kaydına ulaşılmıştır. Bu bantların dört tanesine köylüsü Bayram Aşık'ın arşivinden, bir tanesine damadı Osman Sülük'ün arşivinden, sonuncusuna ise oğlu Kadir Selçuk'un arşivinden ulaşılmıştır.

Kasetçi dükkânlarında doldurulmuş olan kasetler ile ilgili A. Ali Selçuk'un oğlu Kadir Selçuk şu bilgileri aktarmaktadır: "Bandrollü kaset doldurmak o dönemler zordu çünkü maliyetleri oldukça fazlaydı. Kasetçilik yapan kişiler, babamın bölgede sevilen dinlenen birisi olduğunu bildikleri için babamı davet ederek bant kaydı yaparlar ve bu kasetleri satarak gelir elde ederlerdi" (Kadir Selçuk ile kişisel iletişim, 07 Şubat 2022).

Düğün ortamlarında kaydedilmiş olan kasetler ile ilgili Selçuk'un köylüsü olan Bayram Aşık şu bilgileri vermektedir: "*O dönemlerde teknolojik imkanlar kısıtlıydı.*

Köyümüze gelen Almancılarda ve sayılı kişilerde teyp bulunurdu. Benim Almanya'dan gelme bir teybim vardı. Yöresel sanatçılara ve yöre türkülerine olan ilgimden dolayı düğünlerde denk geldiğim müzisyenleri hemen teybimle kaydeder, kaydettiğim bantları da dinler ve saklardım. Ahmet Ali Selçuk'ta en çok dinlediğim ustalardan birisiydi” (Bayram Aşık ile kişisel iletişim 14 Ocak 2021).

Diğer Kültürel Faaliyetleri

Selçuk'un; düğün, konser, televizyon programları ve bant kayıtları dışında sanatını icra ettiği farklı kültürel faaliyetlere de katıldığı bilinmektedir. Bu faaliyetler ile ilgili Feride Selçuk şu bilgileri vermektedir: “*Eşim düğünler, konserler, televizyon çekimleri ve bant kayıtlarının dışında çeşitli etkinliklerde de bulunurdu. Bunlar; güreş merasimlerinde davul-zurna çalma, köydeki ekin hasadı zamanlarında ekin arkasında davul-zurna çalma, köyümüze gelen kalburüstü misafirleri ağırlama maksatlı saz çalıp söyleme gibi buna benzer etkinliklerdi”* (F. Selçuk ile kişisel iletişim, 13 Haziran 2022). Feride Selçuk'un verdiği bilgiler ve yapılan araştırmalar sonucunda A. Ali Selçuk'un Burdur ve çevre illerde yapılmış olan geleneksel güreş merasimlerinde davul-zurna çaldığı, yöreye iştirak eden siyasilere, müzisyenler ve derlemecileri ağırlama maksatlı ve onlara yöre türkülerini sunmak amacı ile çalıp söylediği anlaşılmaktadır. Ayrıca Selçuk'un kimi zaman tarla sahiplerinin davetiyle tarla hasatlarına katıldığı ve hasat esnasında davul-zurna çaldığı anlaşılmaktadır. Köy geleneği haline gelen bu etkinliğin yapılış amacının işçilere moral ve motivasyon sağlamak olduğu düşünülmektedir. Söz konusu bu aktivitenin, tarımdaki teknolojik gelişmeler sonucunda sonlandığı bilinmektedir.

Ahmet Ali Selçuk'un İcra Ettiği Çalgılar ve Özellikleri

Ahmet Ali Selçuk'un müzikal yaşamı süresince davul, zurna, bağlama, cura ve sipsi çalgılarını icra ettiği görülmektedir. Yoğunlukla çaldığı çalgılar bağlama ve zurna olsa da bazı ortamlarda cura ve sipsi çaldığı da bilinmektedir. Konu ile ilgili Selçuk'un akrabası ve çıraklarından olan Hasan Hüseyin Erkara şu bilgileri aktarmaktadır: “*Ahmet Ali dayım mesleğe davul ve zurna ile başlamış ama düğünlerde genelde zurna ve bağlama çalardı. Curayı ustaca çaldığına da tanık oldum. Parmak vuruşları ile*

boğaz havaları çalar söylerdi. Bazı müzik ortamlarında zaman zaman sipsi de çalardı”
(Hasan Hüseyin Erkara ile kişisel iletişim, 24 Ocak 2022).

Görsel 17. Davul icrasına ait bir görsel soldan sağa: Ahmet Ali Selçuk, Osman Savaş (Osman Savaş Arşivi)

Görsel 17’de görüldüğü üzere Ahmet Ali Selçuk zurna çalgısı icrasına yoğunlaşmadan önce yörede davul çalgısı ile mesleğe başladığı görülmektedir. Kendisinin ritim çalgısına olan merakı ve çalışması daha sonra ustalaşacağı diğer çalgılar üzerinde de etkili olmuştur.

Görsel 18. Zurna icrasına ait bir görsel (Kadir Selçuk arşivi)

Görsel 18’de görüldüğü üzere Ahmet Ali Selçuk düğünlerde yoğun olarak zurna çalgısını icra etmiştir. Zurna çalgısında kendini geliştirmesi ve kendi stilini

oluşturması sonucunda yörede tanınan ve örnek alınan bir zurnacılarından birisi haline gelmiştir.

Görsel 19. Bağlama icrasına ait bir görsel (Feride Selçuk arşivi)

Görsel 19’de görüldüğü üzere Ahmet Ali Selçuk’un gündüzleri zurna çalarken akşam eğlencelerinde yoğun olarak bağlama çalgısını icra etmiştir. Bağlama çalarken yöresel tavırlara kendi özel yorumunu da eklemiş olması, bu konuda ismini duyurmasında en büyük etkenlerden birisi olmuştur.

Görsel 20. Cura icrasına ait bir görsel, bağlamada oğlu Kadir Selçuk (Feride Selçuk arşivi)

Görsel 21. Sipsi icrasına ait bir görsel, bağlamada çırağı Hasan Hüseyin Erkara (Feride Selçuk Arşivi)

Görsel 20 ve 21’de görüldüğü üzere Ahmet Ali Selçuk’un bazı ortamlarda cura ve sipsi çalgılarını da icra ettiği görülmüştür. Bağlama ve zurna çalgıları dışında diğer yöre sazlarına da merak etmiş ve bu çalgıları öğrenmiştir.

Yapılan araştırmalar sonucunda A. Ali Selçuk’un çalmış olduğu kendisine ait 4 adet bağlamaya ve 1 adet zurnaya ulaşılmıştır. Ulaşılan bağlamaları; Mustafa Kara’nın hediye ettiği yapım tarihi ve yapımcısı bilinmeyen uzun sap bağlaması, cihaz sisteminin gelişmesi sonrasında düğünlerde kullanım için 1986 yılı Antalya Ali Doğan Saz evinde yapılmış olan elektro bağlaması, Antalya’dan aldığı tespit edilen yapımcısı bilinmeyen kısa sap bağlaması ve hastalık döneminde İstanbul Fırtına Saz Evi kurucularından Hüseyin Fırtına’nın 2007 yılında hediye olarak getirdiği ikinci kısa sap bağlaması şeklindedir. Yapılan araştırmalar sonucunda elektro bağlamasının ve uzun sap bağlamasının oğlu Kadir Selçuk’ta, kısa sap bağlamalarının ise diğer oğlu Bayram Selçuk’ta olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 1. Ahmet Ali Selçuk'un kullandığı bağlamaların özelliklerinin sınıflandırılması

Bağlamalar	Tekne ağacı	Tekne boyu	Tel grubu ve sayıları	Perde sayıları
Uzun Sap Bağlama	Kestane (Oyma)	43	Alt: 3 Orta: 2 Üst: 2	23
Elektro Bağlama	Akçaağaç	39	Alt: 1 Orta: 1 Üst: 1	23
Kısa Sap Bağlama	Dut (Oyma)	39	Alt: 3 Orta: 2 Üst: 2	18
Kısa Sap Bağlama 2	Ardıç (Yaprak)	40	Alt: 3 Orta: 2 Üst: 2	19

Görsel 22. Uzun sap bağlaması (restore geçirmiş)**Görsel 23.** Elektro bağlaması

Görsel 24. Kısa sap bağlaması (Restore geçirmiş)

Görsel 25. İkinci kısap sap bağlaması

A. Ali Selçuk'un kullandığı bağlama çeşitleri ve akortlar ile ilgili Kadir Selçuk şu bilgileri vermektedir: “*Babam gençliğinde genelde uzun sap bağlama çalardı. Akordunu sesine göre ya da yanında eşlik eden başka çalgı varsa ona göre yapardı. Uzun bağlamayı genellikle kara düzende, bazen ise avşar düzeninde çalardı. Uzun sap bağlamayı avşar düzeninde çalmak yöremizde eskiden beridir yaygındır. Ayrıca ‘Çingir Çingir, Yaylam Senin Ne Dumanlı Başın Var’ gibi eserleri de müstezat düzeninde çalardı. Babam, uzun ve kısa bağlamanın başkaları tarafından çalındığı ortamda yer yer cura çalar, curayı da genelde avşar akordunda icra ederdi. Yaşı ilerleyince kısa sap bağlamayı daha çok tercih etti*” (K. Selçuk ile kişisel iletişim, 07 Şubat 2022). Kadir Selçuk'un verdiği bilgiler doğrultusunda A. Ali Selçuk'un genel anlamda uzun sap bağlama çaldığı, elektro bağlama ve kısa sapı gençlik dönemlerinde çok fazla tercih etmediği, düğünlerdeki eğlence odalarında kimi zaman cura da çaldığı, hastalık döneminde kısa bağlamaya yöneldiği görülmüştür. Uzun sapı çoğunlukla bozuk düzen (kara düzen) akortta kullandığı, kısa sapı avşar düzeni (bağlama düzeni) akordunda kullandığı, uzun sapı kısa sap (bağlama düzeni) akordunda da tercih

edebildiği, cura icrasında çoğunlukla bağlama düzenini kullandığını ve yöredeki bazı gurbet havalarında ise müstezat düzenini kullandığını bilgisine ulaşılmıştır.

Kadir Selçuk'un da bahsettiği, Teke yöresinin simgelerinden birisi haline gelmiş olan 'Avşar Beyleri' gurbet havasının, Selçuk ve diğer ustalarca çoğunlukla bağlama düzeninde icra edildiği bilinmektedir. Bölgenin mihenk taşlarından birisi olarak kabul edilen bu gurbet havasının icra edilmesi, o dönemde müzisyenin ustalığa eriştiğini göstermesi bakımından bir kriter olarak sayılmıştır. A. Ali Selçuk'un 'Avşar Beyleri' gurbet havası icrası hususunda yöredeki en iyi icracılar arasında yer aldığı bilinmektedir. Konu ile ilgili Ferhat Erdem şu bilgileri aktarmaktadır: *"Ahmet Ali usta, yörenin en ünlü gurbet havalarından birisi olan 'Avşar Beyleri' eserinde kullandığı mızrap tavrı ve etkileyici ses yorumu ile birçok insan tarafından taklit edilmiş, kabul görmüştür. Bu eserdeki icrası son derece dikkate değerdir"* (Ferhat Erdem ile kişisel iletişim, 13 Eylül 2022). Bağlama düzeninde çalınan bu eser, zamanla bölge sanatçıları tarafından 'Avşar Düzeni' olarak anılmış ve bu akort ismiyle bölgeye yayılmıştır. Kadir Selçuk'un 'babam bağlamayı bazen Avşar düzeninde çalardı' ifadesi de bu bilgiyi destekler niteliktedir.

Tablo 2. Ahmet Ali Selçuk'un Bağlamada Kullandığı Düzen ve Akort Sistemi

<i>Bağlamada Kullandığı Düzenler</i>	<i>Akort Sistemi</i>
Bağlama Düzeni / Avşar Düzeni	La-Re-Mi
Bozuk Düzen / Kara Düzen	La-Re-Sol
Müstezat Düzeni	La-Do-Sol

Yapılan araştırmalar sonucunda Selçuk'un icra ettiği kendisine ait olan 1 adet zurnaya ulaşılmıştır. Yapımcısı bilinmeyen bu zurnaya oğlu Kadir Selçuk'un arşivinde rastlanmıştır. Kullandığı zurnanın; gövde (klavye), kalak, dil, kamış ve zivane olmak üzere beş bölümden oluştuğu görülmektedir. Zurnanın gövde (klavye) bölümünün ceviz ağacından yapıldığı, dil kısmının da çam ağacının öz kısmı olan çıradan yapıldığı, zurnanın kalak bölümünün ise araba kornasından kesilmiş olan demir aparat ile demir kalaklı hale getirildiği gözlenmiştir. Kamış bölümünün su kamışından, zivane kısmının ise mavzer kurşununun boş kovanından yapıldığı görülmüştür.

Zurnanın ön kısmında 7, arka kısmında 1 deliğinin olduğu ve ön kısımdaki deliklerin 2,5 cm arayla delindiği tespit edilmiştir. Zurnanın gövde (klavye) bölümü, dil bölümü hariç 27 cm ölçülmüştür. Zurnanın karar ses akordunun si sesinde olduğu tespit edilmiştir. Ölçü özellikleri ve kullanılan materyallerine bakıldığında Tefenni bölgesindeki zurnalar ile örtüştüğü gözlenmiştir.

Görsel 26. Ahmet Ali Selçuk’a ait olan zurna (Kadir Selçuk arşivi)

Tefenni bölgesinin zurna icrası bakımından Burdur’un önde gelen bölgelerinden bir tanesi olduğu bilinmektedir. Bu konu ile ilgili Hüseyin Demir şunları belirtmektedir “*Burdur’da zurna çalgısı denilince akla Dirmil ve Tefenni bölgeleri gelmektedir. Bu bölgelerde zurnayı iyi çalamayan müzisyen kolay kolay düğünlere çağırılmazdı. Bu bölgelerde yaşamış olan eski ustalarımızdan beridir süregelen zurnayı iyi çalma geleneği bölgede zurnanın tanınırlığını ve çalımdaki kaliteyi artırmıştır*” (Hüseyin Demir ile kişisel iletişim, 19 Kasım 2021). Hüseyin Demir’in verdiği bilgiler ve araştırmalar sonucunda zurna çalgısının Tefenni bölgesinde gerçekleştirilen kültürel etkinliklerde önemli bir konumda olduğu anlaşılmaktadır. Yörede zurna çalgısıyla ünlenmiş ustalardan bazılarının ise Mustafa Kara, Ahmet Ali Selçuk, Yeşilköylü Durmuş, Glumanlı Mevlüt ve Osman Eryılmaz gibi ustalar olduğu tespit edilmiştir.

Ahmet Ali Selçuk'un zurna icrası ile ilgili çıraklarından birisi olan mahalli sanatçı Ahmet Çarkı şunları belirtmektedir: *“Çocukluk yıllarımda Ahmet Ali Selçuk'un kaseti elime geçmişti. Ben, o kaseti dinlemeye başladıktan sonra Tefenni bölgesi stilinde zurna çalmaya başladım ve Ahmet Ali ustayı örnek aldım. Tabi Glumanlı Mevlüd usta ve Arap dayı da bu stilde çalarmış zurnayı fakat ben bu bölgenin türkülerini en hoş, en net ve eksiksiz icra eden kişi olarak Ahmet Ali ustayı bildim”* (Ahmet Çarkı ile kişisel iletişim, 4 Ekim 2022). Çarkının da belirttiği üzere Ahmet Ali Selçuk, zurna icrası konusunda da birçok müzisyene örnek olmuş bir icracı olduğu düşünülmektedir.

Ahmet Ali Selçuk İle İlgili Çıraklarının, Meslektaşlarının Yorumları

Ahmet Ali Selçuk, müzikal yaşamı süresince çıraklar yetiştirmiş ve kültürün devam etmesi bakımından önemli görülen usta-çırak geleneğini sürdürmüştür. Bağlama, zurna ve ses icrasındaki bilgi ve deneyimlerini çıraklarına aktarmış ve yöre türkülerinin gelecek nesillere taşınması konusunda önemli görevler üstlenmiştir. A. Ali Selçuk'un yetiştirdiği yörede hala müzisyenlik yapmaya devam eden ulaşabildiğimiz çırakları: Kadir Selçuk (oğlu), Tolga Selçuk(torunu), Mehmet Selçuk(torunu), Ahmet Ali Selçuk(torunu), Hasan Hüseyin Erkara, Muharrem Oral, Uğur Erdoğan, Volkan Aşık, Mustafa Yayla, Ayhan Ayçiçek, Ahmet Çarkı, Mustafa Sülük, Volkan Sülük, Yüksel Ekinci şeklindedir. Çırakları ve meslektaşları ile yapılan görüşmelerden bazılarına aşağıda yer verilmiştir.

Oğlu ve çırağı Kadir Selçuk: *“Beni mesleğe başlatan kişi babamdır. Mesleğe yanında davul çalarak başladım daha sonrasında bağlama ve ses konusunda kendimi geliştirdim. Ben yetişince de birlikte sayısız düğünlere gittik: Denizli ve köyleri, Antalya ve köyleri, Burdur ve köyleri... Babam yöre için önemli bir mızrap önemli bir gırtlaktı. Gırtlakla yaptığı teknikleri sazına aktarır zor olanı başarmak için uğraşırdı. Zurnası da kendine hastı. Zurnadan doğru sesleri alabilmek için saatlerce zurna ayarlardı. Bu özellikleri sebebi ile göller yöresinde tanınır hale geldi. ‘Ahmet Ali’ dedirtti. Benim dışımda birçok çırağı da var. Müziği öğretmeyi çok severdi. Çıraklarına ölçülü davranır kırıcı olmazdı. Elimize hem meslek hem de ekmek vermiş olan babam Ahmet Ali Selçuk’u saygı ve rahmetle anıyorum”* (K. Selçuk ile kişisel iletişim, 07 Şubat 2022).

Akrabası ve çırağı Hasan Hüseyin Erkara: “Ahmet Ali Selçuk benim öz dayımdır. Çocukken onun gibi çalıp söyleyebilmek için çok çalışırdım. Annem dayımın yanında çırak olarak düğünlere başlamam için dayıma ricada bulundu. Dayım kabul etti ve yanında çıraklığa başladım. Ben dayım gibi mızrap atabilmek için çok uğraşırdım. Hem gurbet havalarda hem kıvrak türkülerde kendine has bir tavrı vardı. Ters mızrap atardı onu ne kadar uğraştıysam yapamadım. Zurna icrasında da birçok usta dinledim ama dayımın icrası bir başkaydı. Eğer kamışın sesi hoşuna gitmesin hemen düğün evinden bir demir parçası bulup onu ateşte ısıtır, kamışı dağlayarak sesi düzeltirdi. Akortsuz zurnayı kesinlikle çalmazdı. Hem bağlama hem zurna da eksik bir durum hissederse onu eve gidince çalışarak o eksikliği kapatırdı. Mekanı cennet olsun biz de çok emeği var. Her daim kalbimizdedir” (Hasan Hüseyin Erkara ile kişisel iletişim 24 Ocak 2022).

Torunu ve çırağı Tolga Selçuk: “Ben ve benim gibi hayatını müzik ile idam ettiren birçok müzisyene ustalık yapmış olan dedem Ahmet Ali Selçuk, yöre türkülerinin icrasında özgün birisiydi. Yöredeki birçok müzisyen arkadaşımız onun çalımını örnek almıştır. Büyük ustaya rahmet diliyorum” (Tolga Selçuk ile kişisel iletişim, 25 Ocak 2022).

Çırağı Volkan Aşık: “Yaklaşık 12-13 yaşlarında babam Bayram Aşık’ın yönlendirmesi ile Ahmet Ali Selçuk ustamın yanında çıraklığa başladım. Yörenin en büyük ustalarından birisinin yanında çırak olarak bulunmam, benim için onur ve gurur vericiydi. Ben ustamdan meslek haricinde toplum içinde saygılı davranmayı, karakter sahibi olmayı ondan öğrendim. Hala bu mesleği devam edebiliyorsam ustamın sayesinde. Onu saygı ve rahmetle anıyorum” (Volkan Aşık ile kişisel iletişim 18 Eylül 2022).

Çırağı Ahmet Çarkı: “Çocukluk yıllarımda babam zurna çaldığı için zurnaya çok ilgiliydim. O dönem sevdiğim bir abim bana Ahmet Ali Selçuk’un kasetini verdi. O kaseti çevirip çevirip dinliyordum. Oradaki mükemmel icra ve Tefenni çukurunun ezgileri beni çok etkilemişti. Biz Bucak çukuruna daha yakın olduğumuz için babam daha çok Bucak tarafında çalınan şekilde yöre türkülerini icra ediyordu. O kasetten sonra ben hep Tefenni bölgesi stilinde zurna çalmaya başladım ve Ahmet Ali ustayı örnek aldım. Tabi Glumanlı Mevlüd Usta ve Arap dayı da bu stilde çalarmış zurnayı fakat ben bu bölgenin türkülerini en hoş, en net ve eksiksiz icra eden kişi olarak Ahmet Ali abiyi bildim. Gönlümde çok ayrı bir yeri vardır. Gece gündüz Ahmet Ali Selçuk’un kaseti ile yatıp kalkardım. Düğünlere giderken arabamda hep onun kasetlerini dinlerdim. Hepsi de ustamızdı fakat Ahmet Ali ustanın ayrı bir lezzeti vardı” (Ahmet Çarkı kişisel iletişim, 4 Ekim 2022).

Çırağı Uğur Erdoğan: “Müzişyenlik mesleğine girişim Ahmet Ali ustam sayesinde. İlk düğünümde onunla gittim. Yanında davul çalarak başladım. Beni yönlendirir, davulu nasıl çalmam gerektiğini anlatırdı. Bir yandan çalar bir yandan da ayağı ile ritim verirdi. Onun yanında çıraklık yaptığım sürede gidip görmediğim yer kalmadı. Bu, onun çevresinin ve sevenin çok olduğunu gösteren bir durum. Gittiğim düğünlerde hala onun ismini duyuyorum. Onun yanında yetişmek benim için büyük bir şanstı. Mekânı cennet olsun” (Uğur Erdoğan ile kişisel iletişim, 4 Ekim 2022).

Meslektaş Süleyman Yakan: “Ahmet Ali abi ile ilk İnsuyu festivalinde tanıştık. Ben o zaman meslekte yeniyim. Onları hep dinler hep duyardık. Sonrasında ben de yetişince beraber çok düğünlere gittik. Ben Burdur özelinde davul zurnanın, tavrılı bağlama çalımının, seri gırtlak hareketlerinin doğduğu yer olarak Tefenni’yi, Hasanpaşa köyünü, Karamanlı Belenli köyünü söylerim. Bunu var edenler oradaki ustalardır. Ahmet Ali Selçuk, Hüyükklü Mustafa Kara, Belenlili Yusuf, Fevzi Burdurlu, Topal Cafer Kılınç... Ahmet Ali abi yörede iz bırakmış, kendine has büyük bir sanatçı ağabeyimizdi. Saygıyla anıyorum” (Süleyman Yakan ile kişisel iletişim, 19 Kasım 2021).

Meslektaş Ahmet Turgut: “Ahmet Ali usta hem kişilik, hem bir müzişyen olarak bütün bir insandı. Onun gurbet çalımları, okuyuşu ve fırtına gibi attığı o mızrap hayret vericiydi. Beraber sayısız düğünlere katıldık. İnsuyu konserinde de beraberdik. Orada gösterdiği o performans ününe ün katmıştı. Ahmet Ali abi yoğun geçen sanat hayatında sağlığına dikkat edemedi. Hasta hallerini gördüğümde çok üzülmüştüm. Ahmet Ali usta bu dünyadan göçüp gitti fakat bıraktığı eserler ve icralar kesinlikle unutulmayacaktır” (Ahmet Turgut ile kişisel iletişim, 19 Kasım 2021).

TRT Sanatçısı Ferhat Erdem “Ahmet Ali Selçuk geçimini genellikle düğüncülük yaparak sağlayan, yörenin tanınan ve bilinen en önemli bağlama, ses (vokal) ve zurna icracılarından. Yöreye gelen derlemecilerin, araştırmacıların mutlaka uğradığı, görüşlerine başvurduğu, ses ve görüntü kayıtlarının alındığı geleneksel kuşağın önemli temsilcilerinden birisidir. Ahmet Ali Selçuk bağlama icracılığında gerek ustalarının müzikal yeterliliğini yansıtması gerekse yerel icra anlayışını daha ileriye taşıyarak kendi kuşakları da dahil olmak üzere genç kuşakları derinden etkilemiş dahası ekol yaratabilecek icralar gerçekleştirmesi bakımından diğer yakın yöre icracılarından farklılığı dikkat çekmiştir. Özellikle yörenin karakteristik ezgilerinden olan gurbet havalarındaki mızrap tavrı birçok insan tarafından taklit edilmiş, benzer icralar yöre insanları tarafından makbul kabul edilmiştir. Özellikle “Avşar Beyleri” ezgisinin bağlamadaki icra performansı dikkate

değerdir. Ahmet Ali Selçuk Anadolu bağlama icracılığında mızrap kullanımı açısından diğer bölge ustaları gibi araştırılmaya ve etüt edilmeye değer görülmüş icrası henüz tamamlanmamış bir yüksek lisans tez çalışmasına (Gökhan Karakaya- Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi) konu edilmiştir. Bağlama icrasındaki ustalığı vokal yeteneğinde de görülür. Yerel gırtlak özelliğini çok iyi derecede kullanabilen, geniş aralıklı türkülerini gerek pes gerekse bir oktav tiz seslerden konuşur gibi dinleyeni rahatsız etmeden ve seslerden ayrılmadan (detone) dokunaklı icralar gerçekleştirmiştir. Bir açık alan çalgısı olan zurna çalma tekniği de diğer zurnacıları etkilemiş, bağlama ve vokal yeteneğini zurnada da gösterebilen nadir icracılardandır. Ahmet Ali Selçuk yerel icracılara başta bağlama ve ses olmak üzere zurna icralarında da modellik yapmış, düğünlerde ve diğer müzik ortamlarında yerel repertuarı tercih etmiş, yöre dışı ezgileri icra etmede isteksiz davranmıştır. Bu özelliği ile yerel repertuarın bir sonraki kuşaklara aktarılması konusunda ustaları gibi davranarak geleneğin sürmesinde önemli görev üstlenmiştir” (Ferhat Erdem ile kişisel iletişim, 13 Eylül 2022).

THM sanatçısı Sümer Ezgü “Ahmet Ali Selçuk Tefenni bölgesinin türkülerinde gerçek bir kaynaktı, ustaydı ve kültür taşıyıcısıydı. Ondan türküler derlemiş o bölgenin müzikal özelliklerini onun bant kayıtlarından incelemiştim. Yerel müziği bozmadan ustaca icra eden çok önemli bir halk sanatçısıydı” (Sümer Ezgü ile kişisel iletişim, 21 Ocak 2022).

Meslektaş Hüseyn Demir: “Teke yöresinin başkenti Burdur, müzik ve folklor anlamında etnomüzikologlar ve derlemeciler tarafından ağırlıklı olarak 3 bölge üzerinde çalışılmış bir bölgedir. Bunlar müzik üzerinde Dirmil bölgesi, Tefenni ve Yeşilova bölgesi, folklor olarak Aziziye bölgesi olmuştur. Tabi bunların asıl nedeni bu bölgelerdeki ustalardır. Dirmil’de Kadir Türen, Dirmilli Emin gibi ustaların olması, Tefenni’de Mustafa Kara ve Ahmet Ali Selçuk gibi ustaların olması, Aziziye’de Musa Başer ve Ali Bedel gibi ustaların olması o bölgenin önemini artırmıştır. Ahmet Ali abi ile birçok düğünde bulunduk. Ahmet Ali Selçuk kendi başına komple bir müzisyendi. Her ustanın ayrı bir tadı vardır ama Tefenni bölgesi denince benim icra olarak en başta gördüğüm sanatçılardan birisi Ahmet Ali Selçuk’tur. 9/8’liklerde, 9/16’lıklarda, gurbet havalarında kendine has bir üslupla çalan imzasını atan bir ustaydı. Her çalıcıda bu özellikleri görmek mümkün değildir. Bir ‘Avşar Beyleri’ çalarken mızrap ve gırtlak hareketlerine farklı üslup katan bütünsel bir müzisyendi. ‘Ben Mustafa Kara’nın çıraklığını yaptım, Mustafa Kara benim ustamdı’ diyebilen aslını inkâr etmeyen yürekli bir insandı. Kimi insan ‘kendim öğrendim’ deyip geçebiliyor. Yüce gönüllüydü. Düğünlerde hangi çalgı icracısı eksikse hemen o çalgıyı eline alıp çalabilen bir

kabiliyete sahipti. Bizde ve Teke yöresinde büyük bir imzası vardır. Rahmet diliyorum” (Hüseyin Demir ile kişisel iletişim, 19 Kasım 2021).

Meslektaşı Mehmet Bedel: “Ahmet Ali abinin gurbet havaları çok meşhurdur. Herkes ondan uzun hava dinlemek için can atardı. Hamit Çine ve Süleyman Özel ile birlikte ziyarete gittiğimizde de bize gurbet havaları çaldı. Hamit Çine onları can kulağı ile dinlemiş notlar almıştı. Tefenni denilince akla Ahmet Ali Selçuk ve Mustafa Kara gelirdi. İsimleri ve eserleri hala yaşıyor. Gurbet havalarının yanında zurna icrası çok önemliydi çok iyi zurna çalıyordu. Çalıp söyleme konusunda yörenin en iyi ustalarındandı. Geleneğin devamı niteliğinde birçok çırak yetiştirdiklerini de biliyorum. Bu ustaların türkülere verdiği koku ve dokuyu yeni nesil müzisyenlerde bulmak çok zor tabi çünkü eski ustalar yaşayarak çalıp söylüyordu. Hiç unutmam, son dönemlerinde Ahmet Ali abiye ziyaret etmiştim. Hem çalmış hem ağlamıştı. Rahmetler diliyorum” (Mehmet Bedel ile kişisel iletişim, 18 Kasım 2021).

Meslektaşı Ali Bedel: “Ahmet Ali Selçuk ismini duyunca kendisi ile özdeşleşen ‘Avşar Beyleri’ icrası, orada kullandığı mızrap stili, gurbet havaları icraları ve zurna ile çaldığı gelin alma havaları kulağımda beliriyor. Tabi canlı dinleyemediğim için ulaşabildiğim kısıtlı kayıtlara dayanarak bu icraları belirtiyorum. Aslında gelin alma havaları ve gurbet havaları yörede bilinen benzer yapıda müzikal özellikler taşıyor fakat bunu yorumlamak ve temiz çalmak önemlidir. Ahmet Ali ustanın icrası hem yorum konusunda hem de entonasyon konusunda dikkat çekicidir” (Ali Bedel ile kişisel iletişim, 18 Kasım 2021).

4.2. İkinci Alt Problem olan “Ahmet Ali Selçuk’un Müziği Anonim Sözleri Kendine Ait Olan, Derlediği ve Kaynaklık Ettiği Eserler ve Bu Eserlerin Müzikal Özellikleri” ne Ait Bulgular ve Yorumlar

Teke yöresi repertuarına ait halk ezgileri içerisinde Ahmet Ali Selçuk üç farklı şekilde karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan ilki sözleri kendisine ait, müziği ise anonim olan eserleridir. İkincisi, gerek ustalarından gerek ise yöre insanından duyup derlediği ve günümüze taşıdığı eserlerdir. Üçüncüsü ise kendisinden dinlenerek notaya alınan, TRT Türk Halk Müziği repertuarına kaydedilen ve bu kimlikleme içerisinde kaynak kişi olarak gösterildiği eserlerdir. Ahmet Ali Selçuk ile ilgili bu eserlere kaynak (doküman) taraması, yarı yapılandırılmış görüşmeler ve görsel-ışitsel kayıtlar sonucunda ulaşılmıştır. Eserlerin notası verildikten sonra altlarında eserle ilgili kimlikleme bilgilerine yer verilecektir. Ayrıca eserlerin içerisinde yer alan yöresel

kelimeler, bölgede yaşayan kişilere danışılarak gerçek anlamlarına çevrilmiş ve nota materyallerinin alt kısmında açıklanmıştır.

4.2.1. Ahmet Ali Selçuk'un Müziği Anonim Sözleri Kendine Ait Olan Eserleri ve Bu Eserlerin Müzikal Özellikleri

Yapılan araştırma sonucunda sözleri Ahmet Ali Selçuk'a ait, müziği ise anonim olan üç eser tespit edilmiştir. Bu eserlerin notası bu çalışma içerisinde kayıt altına alınmıştır. Aşağıda bu eserlere ait notalar ve türkülere ait kimlikleme bilgileri şu şekildedir:

4.2.1.1. Ahmet Ali Selçuk'un bestelediği "Deli Dediler Aman Agam da Ben Deli Miyim" İsimli Gurbet Havası

DELİ DEDİLER AMAN AGAMDA BEN DELİ MİYİM

YÖRESİ : BURDUR/TEFENNİ
SÖZ : AHMET ALİ SELÇUK
MÜZİK : ANONİM

DERLEYEN ve NOTAYA ALAN:
AHMET ALİ SELÇUK (TORUNU)

SAZ SÜRE : ♩ = 140

Serbest

30

YADADELİ DE Dİ LER AMANAGAMDABEN DE Lİ Mİ Yİ M

Saz Bölümü

31

Serbest

35

DE RE LE RİN DE BOZ BULA Nİ K SE Lİ Yİ M SE Lİ Yİ M

Saz Bölümü

36

Serbest

37

Serbest

41

BAH ÇENİZDE AÇILMIŞ AMANAGAMTOMURCU K GÜLÜ YÜ M

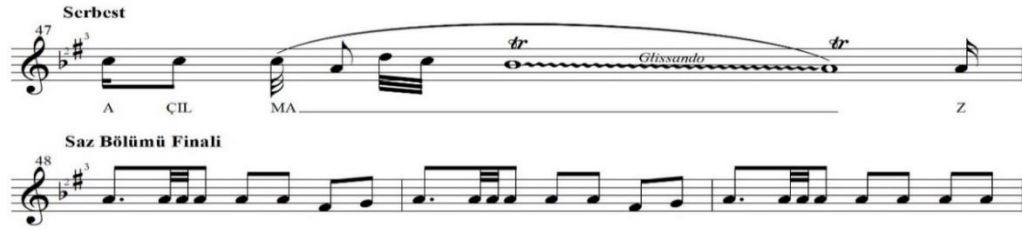
Saz Bölümü

42

Serbest

46

GÜL LER AÇ SA DA BE NİM GÖN LÜ M A ÇIL MA Z

NOT: ARA SAZ OLARAK BAŞTAKİ SAZ BÖLÜMÜ ÇALINIR.

DELİ DEDİLER AMAN AGAMDA BEN DELİMİYİM
DERELERİN BOZ BULANIK SELİYİM
BAHÇENİZDE AÇILMIŞ AMAN AGAM TOMURCUK GÜLÜYÜM
GÜLLER AÇSADA BENİM GÖNLÜM AÇILMAZ

GÖLESİDİR AMAN AGAM DA BİZİM DAĞLAR GÖLESİ
UÇAN TURNALARDAN ALDIM AVAZI
KİMİ ALLAR GİYMIŞ AMAN AGAMDA KİMİ BEYAZI
YA DA HANGİSİNDEN AYIRAYIM GÖNLÜMÜ

Gölesi: Dağlarda Bulunan Sular (Yöre Ağzı)

Nota Materyali 1. “Deli Dediler Aman Agam da Ben Delimiyim” İsimli Gurbet Havası’nın Notası

Sözü Ahmet Ali Selçuk’a ait, müziği ise anonim ezgi ile oluşturulmuş bu uzun havaya, Selçuk’un arkadaşı ve köylüsü olan Bayram Aşık’ın arşivinden ulaşılmıştır. Eser’in Gülizar makamsal dizide olduğu görülmektedir. Ritimli ve serbest ritimli form yapısında olduğu için karma form içerisinde yer alan bu gurbet havasının ritimli olan bölümü (saz bölümü) 7/8’liktir. Düzümü ise 3+2+2 şeklindedir. Söz bölümü ise serbest ritimlidir. Şiirin her mısra sonrasında bir saz bölümü yer alır ve bu melodik yapı 7/8’lik olarak icra edilir. Birinci kıta bittikten sonra tekrar baştaki saz çalınır ve hemen hemen aynı notasyon kullanılarak ikinci kıta okunur.

Yukarıda notası verilmiş olan eserin sözlerinin oluşturulma hikâyesi ile ilgili meslektaşları olan Osman Eryılmaz şu bilgileri vermektedir: “TRT sınavını kazandığımız dönemde Ahmet Ali bu eseri radyoda okumuştur. Müziği bildiğimiz gurbet havası ezgisi şeklindeydi ama sözlerini Mustafa Kara’da ben de duymamıştık. Radyo kaydı sonrasında sorunca sözlerini kendisinin yazdığını belirtmişti. Ahmet Ali duyurdu bölgeye bu gurbeti” (Osman Eryılmaz ile kişisel iletişim, 24 Mart 2021).

Bayram Aşık ulaşılan kasetle ve yukarıda verilen eserle ilgili şu bilgileri vermiştir: “1993 yılıydı. Ahmet Ali abiye boş bir kaset verdim ve kendi türkülerini doldurmasını rica ettim. Sağ olsun beni kırmayarak doldurup teslim edeceğini söyledi. Söylediği gibi kaseti evde doldurarak 3-5 gün sonrasında bana teslim etti. Ben de o

zamandan beridir dinlerim ve saklarım. Bu eseri de özel olarak kendisinden istemiştim. Ustanın kendi eseri olduğu için ayrıca severdim” (Bayram Aşık ile kişisel iletişim, 14 Ocak 2021).

Eryılmaz ve Aşık’ın verdiği bilgiler doğrultusunda yukarıda notası verilmiş olan gurbet havasının müziğinin yörede bilinen anonim ezgide olduğu, sözlerini ise Ahmet Ali Selçuk’un kaleme aldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca Selçuk’un evinde bulunan kayıt cihazı ile kaset kayıtları yaptığı ve bu kasetleri dostlarına ulaştırdığı anlaşılmaktadır. Bayram Aşık’tan ulaştığımız bu kaset ile Selçuk’un kaybolmaya yüz tutmuş farklı eser ve icralarına da ulaşılmıştır. Eser içerisinde yer alan yöresel kelimelerin anlamına da Feride Selçuk’tan ulaşılmıştır.

Bayram Aşık ile yapılan bu görüşme sonrasında kendisini 25 Haziran 2022 yılında kaybettik.

4.2.1.2. Ahmet Ali Selçuk'un Bestelediği “Uçtu mu Ola Yaylamızın Keklik Alayı” İsimli Gurbet Havası

UÇTU MU OLA YAYLAMIZIN KEKLİK ALAYI

YÖRESİ : BURDUR/TEFENNİ
SÖZ : AHMET ALİ SELÇUK
MÜZİK : ANONİM

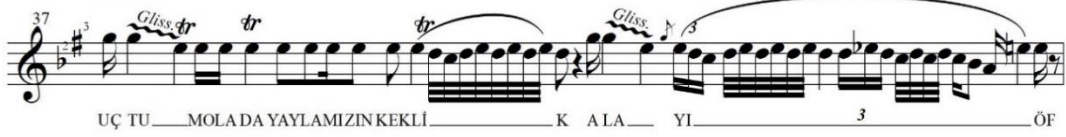
AKTARAN : KADİR SELÇUK
NOTALAYAN: AHMET ALİ SELÇUK (TORUNU)

SAZ SÜRE : $\text{♩} = 150$

The musical score is written in a single melodic line on seven staves. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 8/8. The tempo is marked as 150 beats per minute. The score begins with a treble clef and a key signature of one sharp. The melody is composed of eighth and sixteenth notes, with some triplets and slurs. The score ends with a double bar line.

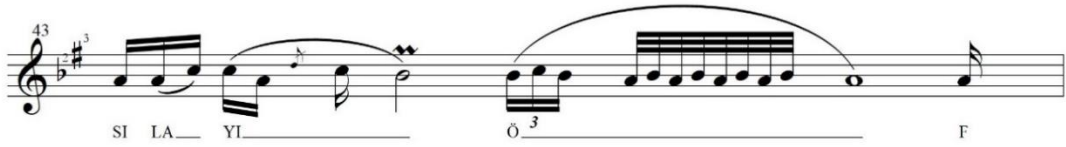
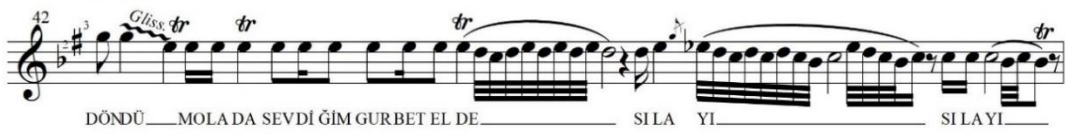
Serbest

Saz Bölümü

Serbest

Saz Bölümü

Serbest

Saz Bölümü

49

Serbest

53

YÜRÜDÜMÜ DE A DOSTLAR SEVDİĞİ MİNDÜ GÜ N A LA YI A LA YI

54

A LA YI Ö³ F

Saz Bölümü Finali

55

NOT: ARA SAZ OLARAK BAŞTAKİ SAZ BÖLÜMÜ ÇALINIR.

UÇTUMU OLA DA YAYLAMIZIN KEKLİK ALAYI
DÖNDÜMÜ OLA DA SEVDİĞİM GURBET ELDEN SİLAYI
YAKTILARMI DA SEVDİĞİM DE SARI SAÇINA DA SARI KINAYI
YÜRÜDÜMÜ A DOSTLAR SEVDİĞİMİN DÜĞÜN ALAYI

BİZİM KÖYÜN GARA PINARI
ŞIRIL ŞIRIL AKAR SULARI
ÇOK SALLANMA GARA GÖZLÜM GÜL SİNELERİN DOMARI
ELLEMEN DELİKANLILAR ORDAN ALSIN SULARI

Domarmak: Tomurcuklanmak

Nota Materyali 2. “Uçtu mu Ola Yaylamızın Keklik Alayı” İsimli Gurbet Havası’nın Notası

Sözü Ahmet Ali Selçuk’a ait, müziği ise anonim ezgi ile oluşturulmuş bu uzun hava, bu çalışma sırasında oğlu Kadir Selçuk tarafından aktarılmıştır. Eser’in Gülizar makamsal dizi özelliklerini taşıdığı görülmektedir. Ritimli ve serbest ritimli form yapısında olduğu için karma form içerisinde yer alan bu gurbet havasının ritimli olan bölümü (saz bölümü) 7/8’lidir. Düzüümü ise 3+2+2 şeklindedir. Bu eserin söz bölümü serbest ritimlidir. Şiirin her mısra sonrasında bir saz bölümü yer alır ve bu melodik yapı 7/8’lik olarak icra edilir. Birinci kıta bittikten sonra tekrar baştaki saz bölümü çalınır ve hemen hemen aynı notasyon kullanılarak ikinci kıta okunur.

Bu gurbet havasının sözlerinin oluşturulma hikâyesi ile ilgili A. Ali. Selçuk'un eşi Feride Selçuk şunları söylemiştir: *“Eşimin gözleri görmüyor, ayakları da kesikti. Tahmini 2000’li yıllardı. O haliyle de sazı elinden hiç bırakmazdı. Bazı zamanlarda türkü yakıştırmaya çalışırdı. Eski günleri, köyü, yaylaları, koyun-kuzuları ve çobanlık yaptığı zamanları dilinden düşürmezdi. Beste yapar sonra bana yakışıp yakışmadığını sorardı. Ben de bir şeyler katabilirim ona söylerdim. Bu türküyü de kendi bestelemiş. Ben dışarıdan odaya girdiğimde bana çalıp söyledi ve beğenip beğenmediğimi sordu. Beğendiğimi söyledim. Güzel olduğunu anlar ve içine sinerse hemen gelen misafirlere çalar söyler, dinletirdi. Ben sözleri unutup gitmiştim ama oğlum Kadir bu eseri dinleyerek hafızasında tutmuş. Diğeri türküleri gibi bu türküsü de bize hatıra olarak kaldı”* (Eşi Feride Selçuk ile kişisel iletişim, 13 Haziran 2022).

Eşi Feride Selçuk'un verdiğı bilgiler doğrultusunda, Selçuk'un hasta olduğı dönemde de bağlama çalıp söylediğı ve beste ürettiğı görölmektedir. Ürettiğı eserleri çevresindeki insanlara dinletip onların yorumlarını almayı da önemli gördüğü düşünölebilir. Ayrıca, eser içerisinde yer alan yöresel kelimelerin anlamına, Feride Selçuk'tan ulaşılmıştır.

4.2.1.3. Ahmet Ali Selçuk'un Bestelediği "Yağmur Yağar Şipildenler Olmadan"
İsimli Gurbet Havası

YAĞMUR YAĞAR ŞİPİLDENLER OLMADAN

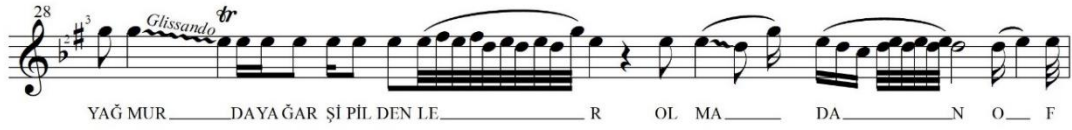
YÖRESİ : BURDUR/TEFENNİ
SÖZ : AHMET ALİ SELÇUK
MÜZİK : ANONİM

AKTARAN : AHMET TURGUT
NOTALAYAN: AHMET ALİ SELÇUK (TORUNU)

SAZ SÜRE : = 150

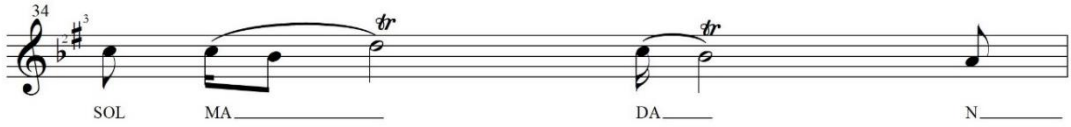
Serbest

Saz Bölümü

Serbest

Saz Bölümü

Serbest

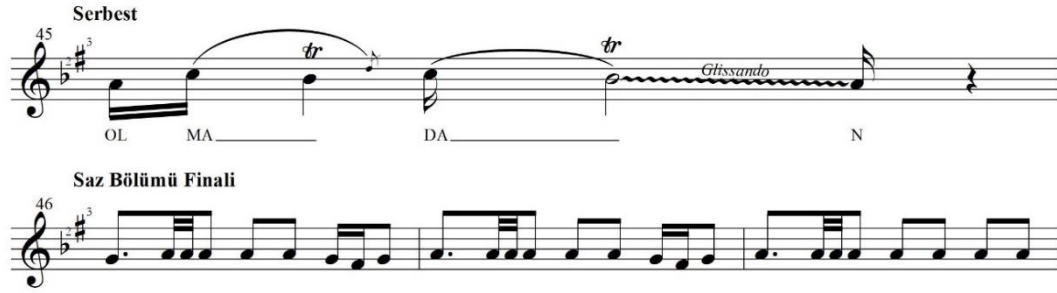

Saz Bölümü

Serbest

NOT: ARA SAZ OLARAK BAŞTAKİ SAZ BÖLÜMÜ ÇALINIR.

YAĞMURDA YAĞAR ŞİPİLDENLER OLMADAN	OF
ALLIDA YORGANLARIN PERVAZLARI SOLMADAN	
GEL GİDELİMDE TOPULAK BOYLUM DAĞLAR BAŞINA	OF
ANAN BABAN HABARLARI OLMADAN	
ŞAVKLI YILDIZDA DOĞDU ÇIKTI İNCEDEN	OF
ŞAVKI VURDU PENCEREN BACADAN	
UYKUSUZ MU KALDIN TOPULAK SAÇLIM DÜNKİ GECEDE	OF
UYKULARDAN DA FAYDA BULAN VARMI OLA	

Şipilden : Yağmur Sonrası Oluşan Çamur
 Topulak : Kısa Boylu
 Habar : Haber
 Şavk : Işık

Nota Materyali 3. “Yağmur Yağar Şipildenler Olmadan” İsimli Gurbet Havası’nın Notası

Sözü Ahmet Ali Selçuk’a ait, müziği ise anonim ezgi ile oluşturulmuş bu uzun hava, bu çalışma sırasında A. Ali. Selçuk’un meslektaşı ve arkadaşı olan Ahmet Turgut tarafından aktarılmıştır. Eser’in Gülizar makamsal dizi özelliklerini taşıdığı görülmektedir. Ritimli ve serbest ritimli form yapısında olduğu için karma form içerisinde yer alan bu gurbet havasının ritimli olan bölümü (saz bölümü) 7/8’liktir. Düzüümü ise 3+2+2 şeklindedir. Söz bölümü ise serbest ritimlidir. Şiirin her mısra sonrasında bir saz bölümü yer alır ve bu melodik yapı 7/8’lik olarak icra edilir. Birinci kıta bittikten sonra tekrar baştaki saz çalınır ve hemen hemen aynı notasyon kullanılarak ikinci kıta okunur.

Yapılan görüşme sonucu Ahmet Turgut eser hakkında şu bilgileri aktarmıştır. “1989-80’li yıllarda yapılan Burdur İnsuyu festivaline Ahmet Ali’yi de davet etmiştim. Ustası Mustafa Kara’da yanındaymış. İkisinden de sözü aldım. Başka sanatçı arkadaşlar da katıldı. Festival günü herkes sırayla sahneye çıkıp iniyordu. Ahmet Ali

Selçuk çıktı ve bu gurbet havasını öyle bir çaldı ki! Ortalık yıkılıyor. İlk defa duydum o gurbet havasını. Başka kimseden duymamıştım. İnince hemen sordum. Müziği bildiğimiz gurbet havası tarzındaydı fakat sözlerini kendisinin yazdığını söyledi. Sözlerini öğrenip o günden itibaren ben de söylemeye başladım” (Ahmet Turgut ile kişisel iletişim, 19 Kasım 2021).

Ahmet Turgut’un verdiği bilgiler doğrultusunda, yukarıda notası verilmiş olan gurbet havasının müziğinin yörede bilinen anonim ezgide olduğu, sözlerini ise Ahmet Ali Selçuk’un kaleme aldığı anlaşılmaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda bu gurbet havası ile ilgili başka bir kaynağa ulaşılamamıştır. Ayrıca, eser içerisinde yer alan yöresel kelimelerin anlamına, Ahmet Turgut’tan ulaşılmıştır.

4.2.2. Ahmet Ali Selçuk’un Derlediği Türküler ve Bu Eserlerin Müzikal Özellikleri

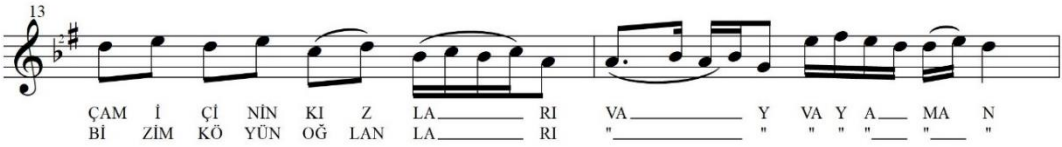
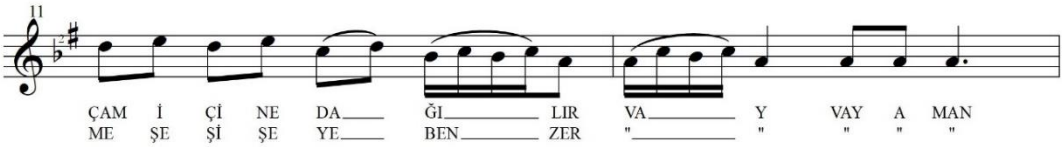
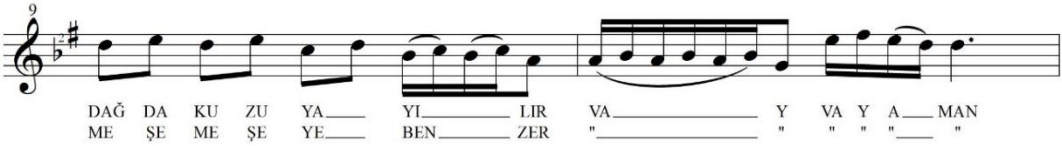
Ahmet Ali Selçuk’un yöredeki ustalardan ve yöre insanından duyup derlediği ve günümüze taşıdığı beş eser tespit edilmiştir. Bunlardan biri kırık hava, diğerleri ise uzun hava şeklindedir. Bu eserlere ait notalar bu çalışma içerisinde oluşturulmuştur. Aşağıda bu eserlere ait notalar ve türkülere ait kimlikleme bilgileri şu şekildedir.

4.2.2.1. Ahmet Ali Selçuk'un Derlediği "Dağda Kuzu Yayılır" İsimli Kırık Hava Eseri

DAĞDA KUZU YAYILIR VAY AMAN

YÖRESİ : BURDUR - TEFENNİ
SÖZ-MÜZİK : ANONİM
KAYNAK : AYSEL ERERMAN

DERLEYEN : AHMET ALİ SELÇUK
AKTARAN : AYŞE SELÇUK - SEVAL BAYAR
NOTAYA ALAN : AHMET ALİ SELÇUK (TORUNU)

zamanda Aysel Ererman’ın düğünlerde leğen çalıp türkü söylemiş birisi olduğu ve bu türküyü kadın eğlencelerinde icra ettiği anlaşılmaktadır. Bu çalışma içerisinde yer alan “Dağda Kuzu Yayılır” adlı eseri Aysel Ererman’ın kaynaklık ettiği, Selçuk’un bu eseri ablasından derleyerek kendi repertuarına eklediği tespit edilmiştir.

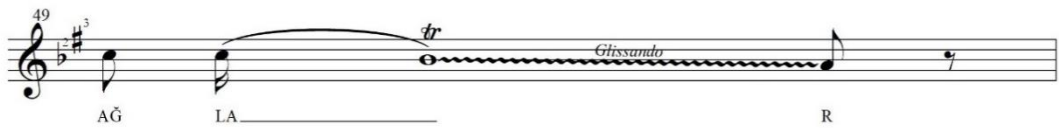
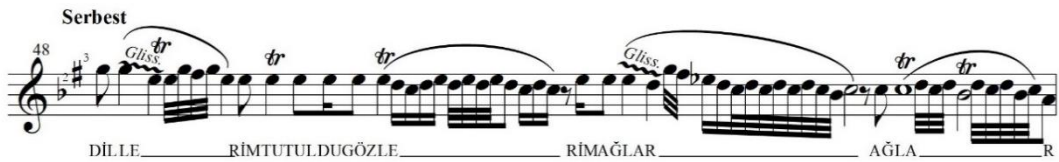
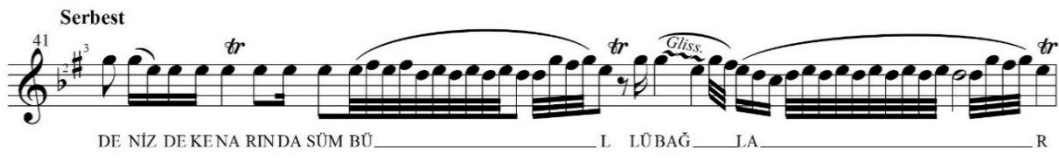
4.2.2.2. Ahmet Ali Selçuk'un Derlediği "Deniz Kenarında Sümbüllü Bağlar"
İsimli Eser

DENİZ KENARINDA SÜMBÜLLÜ BAĞLAR

YÖRESİ : BURDUR/TEFENNİ
SÖZ MÜZİK : ANONİM

DERLEYEN : AHMET ALİ SELÇUK
NOTALAYAN : AHMET ALİ SELÇUK (TORUNU)

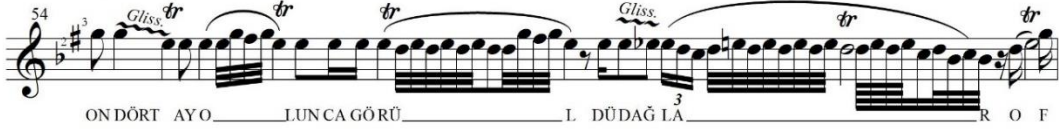
SAZ SÜRE : $\text{♩} = 145$

Saz Bölümü

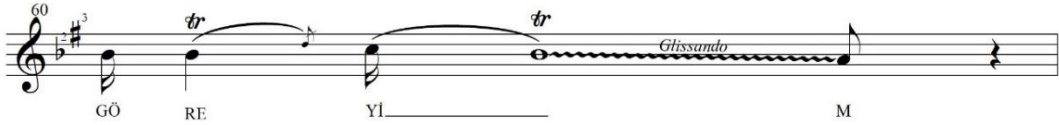
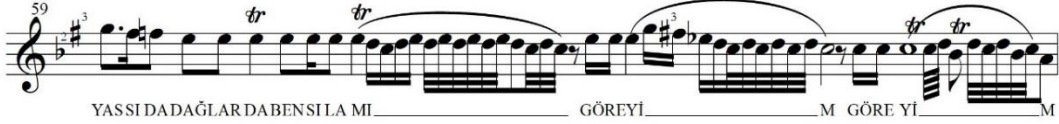
Serbest

Saz Bölümü

Serbest

Saz Bölüm Finali

NOT: ARA SAZ OLARAK BAŞTAKİ SAZ BÖLÜMÜ ÇALINIR.

DENİZDE KENARINDA SÜMBÜLLÜ BAĞLAR
DİLLERİM TUTULDU GÖZLERİM AĞLAR
ON DÖRT AY OLUNCA GÖRÜLDÜ DAĞLAR
YASSI DAĞLARDA BEN SİLAMI GÖREYİM

ZALIM POYRAZ GENE SÜRÜDÜ BULUTU
GÜNDEN GÜNE SULARIMIZ ILIDI
NERE GİTTİ ELA GÖZLÜM GÜL MEMELERİN KİLİDİ
GÜL MEMELERİN KİLİDİ GARA YERLERDE ÇÜRÜDÜ

Yöresi Burdur Tefenni, sözü ve müziği anonim olan bu eserin derleyeni Ahmet Ali Selçuk'tur. Eser'in Gülizar makamsal dizi özelliklerini taşıdığı görülmektedir. Ritimli ve serbest ritimli form yapısında olduğu için karma form içerisinde yer alan bu gurbet havasının ritimli olan bölümü (saz bölümü) 7/8'liktir. Düzüümü ise 3+2+2 şeklindedir. Söz bölümü ise serbest ritimlidir. Şiirin her mısra sonrasında bir saz bölümü yer alır ve bu melodik yapı 7/8'lik olarak icra edilir. Birinci kıta bittikten sonra tekrar baştaki saz çalınır ve hemen hemen aynı notasyon kullanılarak ikinci kıta okunur.

Eser'e Selçuk'un köylüsü ve arkadaşı olan Bayram Aşık'ın arşivinde bulunan kasetten ulaşılmıştır. Ulaşılan kasetteki konuşma kayıtlarını incelediğimizde, Ahmet Ali Selçuk'un 1977 yılında Karamanlı ilçesine bağlı Kılçan köyünde, Ömer Erdem'in oğlu (Hafız) Şeref Erdem'in düğününe katıldığı anlaşılmaktadır. Bununla ilgili Burdur'un Karamanlı ilçesinde yaşayan ve Ömer Erdem'in yakını olan Murat Akay şunları söylemiştir: *“Ömer dayım ile Ahmet Ali Selçuk hem yakın dost, hem mestektaşılar. Ömer dayım Ahmet Ali abilerden daha eski mahalli sanatçıydı. Hüyükli Arap dediğimiz Mustafa Kara amcalarla Ömer dayımlar akrandılar. Ömer dayımlar sülalecek müzisyendi. “Kemaneciler” derlerdi onlara. Hepsi de rahmetli oldu tabi. Ömer dayımın oğlu Şeref'in düğününü Ahmet Ali abiler yaptı. Akşamında da düğün evinin bir odasında sofraya kuruldu ve oda eğlencesi yapıldı. Türküler çalınıp söylendi. Bu esnada da Damat Şeref Almanya'dan getirdiği teyp ile kayıt almış”* (Murat Akay ile kişisel iletişim, 28 Haziran 2022). Murat Akay'ın verdiği bilgiler doğrultusunda düğün sahibi Ömer Erdem ile Ahmet Ali Selçuk'un sıkı arkadaşlıklarının ve müzikal bağlarının olduğu, söz konusu kasetin de birlikte bulundukları bu düğün esnasında kaydedildiği anlaşılmaktadır. İncelemeye aldığımız bu esere bu kasetten ulaşılmış, yapılan araştırmalar sonucunda bu eserle ilgili daha eski bir kayda ulaşılamamıştır.

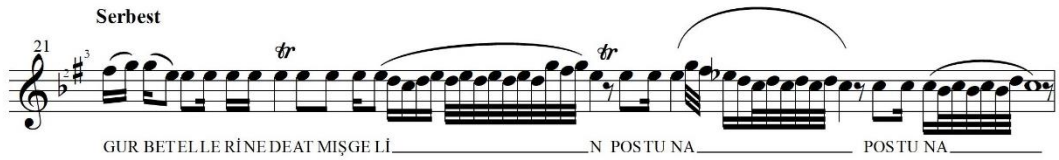
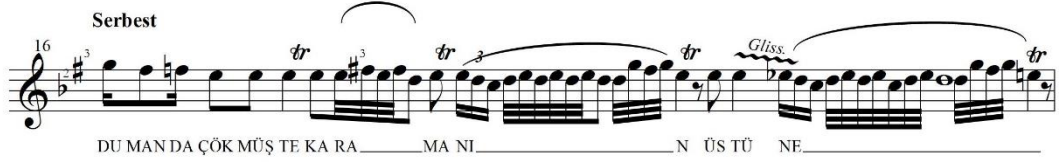
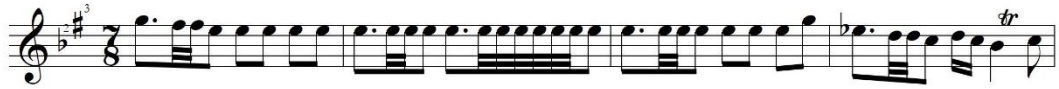
4.2.2.3. Ahmet Ali Selçuk'un Derlediği "Duman Çökmüş Karamanın Üstüne"
İsimli Eser

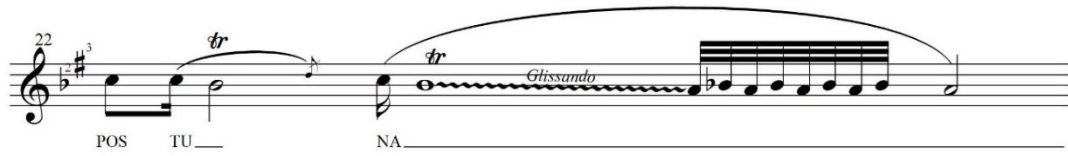
DUMAN ÇÖKMÜŞ KARAMANIN ÜSTÜNE

YÖRESİ : BURDUR/TEFENNİ
KAYNAK KİŞİ : AHMET ALİ SELÇUK

DERLEYEN ve NOTAYA ALAN:
AHMET ALİ SELÇUK (TORUNU)

Saz Süresi : $\text{♩} = 140$

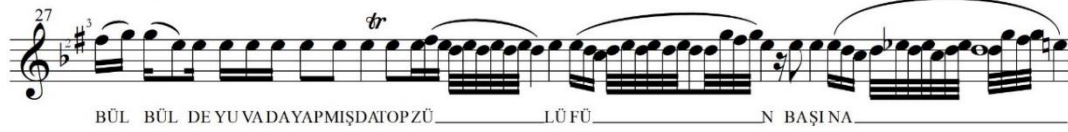

Saz Bölümü

Serbest

Saz Bölümü

Serbest

Saz Bölümü Final

NOT: ARASAZ OLARAK BAŞTAKİ SAZ BÖLÜMÜ TEKRAR ÇALINIR.

**DUMANDA ÇÖKMÜŞ KARAMANIN ÜSTÜNE
GURBET ELLERİNE ATMIŞ GELİN POSTUNA
BÜLBÜL YUVA YAPMIŞ TOP ZÜLÜFÜN BAŞINA
ELLEME TOP ZÜLÜFÜN YUVASINI BOZARSIN**

**KEKİK KOYDUM DA KABARDIÇIN BAŞINA
KANRILIR KANRILIR ÖTER EŞİNE
SELAMLAR SALDIM CAN KARDEŞİME
SELAMI GELDİ DE KENDİ GELMEDİ**

**ÇİFTE BEŞİKTE IRLAMADIM OCAKTA
KÖRPE KUZULAR DA BESLEMEDİM KUCAKTA
DUMANDA TÜTER Mİ EVLATSIZ OCAKTA
DUMAN TÜTMEYEN OCAKLARA BENZİN DÖKSEM TÜTERMİ**

Postuna : Kendisini
Elleme : Dokunma
Kanrılır: Kubarmak
Irlamadım: Sallamadım

Nota Materyali 6. “Duman Çökmüş Karamanın Üstüne” İsimli Gurbet Havası’nın Notası

Yöresi Burdur Tefenni, sözü ve müziği anonim olan bu eserin derleyicisi Ahmet Ali Selçuk’tur. Eserin Gülizar makamsal dizi özelliklerini taşıdığı görülmektedir. Ritimli ve serbest ritimli form yapısında olduğu için karma form içerisinde yer alan bu gurbet havasının ritimli olan bölümü (saz bölümü) 7/8’liktir. Düzüümü ise 3+2+2 şeklindedir. Söz bölümü ise serbest ritimlidir. Şiirin her mısra sonrasında bir saz bölümü yer alır ve bu melodik yapı 7/8’lik olarak icra edilir. Birinci kıta bittikten sonra tekrar baştaki saz çalınır ve hemen hemen aynı notasyon kullanılarak ikinci ve üçüncü kıtaları okunur.

Eser’e Ahmet Ali Selçuk’un damadı Osman Sülük’ün arşivinde bulunan 1986 yılında kayda alınmış olan kasetten ve TRT Antalya Radyosunda 1975-85 yılları aralığında kayda alınmış olan kasetten ulaşılmıştır. Selçuk’un damadı Osman Sülük’ten ulaştığımız kasetin üzerinde bulunan “1986” yazısı sebebi ile kaydın o tarihte yapıldığı düşünülmektedir. TRT Antalya Radyosundan ulaştığımız kasetle ilgili yapılan araştırmada ses dosyalarına ulaşılmış fakat bant kaydının tarihi ile ilgili Radyo arşivinde yazılı bir kaynağa ulaşılamamıştır. Söz konusu kaset ile ilgili bilgilere ulaşmak için Tefenni bölgesinin yöresel ustalardan biri olan Selçuk’un meslektaşları Çaylılı Osman Eryılmaz ile görüşme yapılmıştır. Eryılmaz konu ile şunları şu bilgileri aktarmaktadır: “1975-85 yılları aralığında bir tarihte TRT Antalya Radyosunun mahalli sanatçılık sınavı açıldığını duyduk. Ben, Ahmet Ali, Mustafa Kara, Fevzi

Burdurlu hepimiz gidip sınava girdik ve hepimiz de bu sınava kazandık. Bize bant kaydı yaptılar. Herkes kendi belirlediği türkülerini çalıp okudu” (Osman Eryılmaz ile kişisel görüşme 24 Mart 2021). Osman Eryılmaz’ın verdiği bilgiler doğrultusunda TRT Antalya Radyosunda kaydedilmiş olan kaset kaydının 1975-85 yılları aralığında oluşturulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yukarıda yer alan gurbet havası, TRT Antalya Radyosundaki icraya göre notaya alınmıştır. Ulaştığımız kasetlerde bulunan söz icrasının ilk kıtalarının ortak, diğer kıtalarının çeşitli dörtlüklerden oluştuğu görülmüştür. Birinci dörtlük sonrasında seslendirilen diğer dörtlüklere notasyon içerisinde yer verilmiştir. Ayrıca, eser içerisinde yer alan yöresel kelimelerin anlamına, Osman Eryılmaz’dan ulaşılmıştır.

4.2.2.4. Ahmet Ali Selçuk'un Derlediği "Kulak Verdim Koca Dünyayı Dinledim"
İsimli Eser

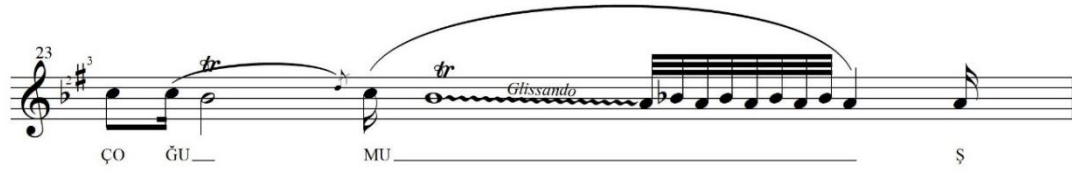
KULAK VERDİM KOCA DÜNYAYI DİNLEDİM

YÖRESİ : BURDUR/TEFENNİ
KAYNAK KİŞİ : AHMET ALİ SELÇUK

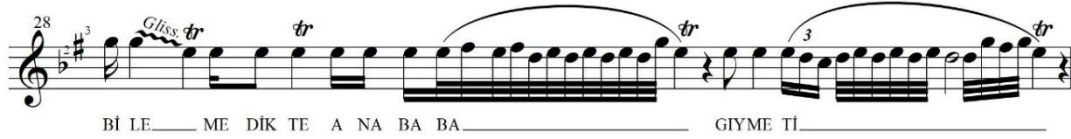
DERLEYEN: AHMET ALİ SELÇUK (TORUNU)
NOTALAYAN: AHMET ALİ SELÇUK (TORUNU)

SAZ SÜRE ♩ = 140

Saz Bölümü

Saz Bölümü

Serbest

Saz Bölümü Finali

NOT: ARASAZ OLARAK BAŞTAKİ SAZ BÖLÜMÜ TEKRAR ÇALINIR.

KULAKTA VERDİM KOCA DÜNYAYI DİNLEDİM
ARKAMIZDAN GIYBET EDEN ÇOĞUMUŞ
BİLEMEDİK ANA BABA KIYMETİ
ÜSTÜMÜZDEBİR GÖLGELİ DAĞIMIŞ

BİR GÜZEL GÖRDÜM HARMAN YERİNDE
SALINIP GELİR ÇORAP ELİNDE
BENİM GÖZÜM KIZDA DEĞİL GELİNDE
SALLAN GELİN BOYLARINA BAKAYIM

Yöresi Burdur Tefenni, sözü ve müziği anonim olan bu eserin derleyicisi Ahmet Ali Selçuk'tur. Gülizar makamsal dizi özelliklerini taşıyan bu gurbet havası, ritimli ve serbest ritimli form yapısında olduğu için karma form içerisinde yer almakta, ritimli olan bölümü (saz bölümü) 7/8'lik ritim kalıbında icra edilmektedir. Düzümlü 3+2+2 şeklinde, söz bölümü ise serbest ritimlidir. Şiirin her mısra sonrasında bir saz bölümü yer alır ve bu melodik yapı 7/8'lik olarak icra edilir. Birinci kıta bittikten sonra tekrar baştaki saz çalınır ve hemen hemen aynı notasyon kullanılarak ikinci kıta okunur.

Esere, Hasanpaşalı Bayram Aşık'ın arşivinde bulunan 1986 yılında kayda alınmış olan kasetten ulaşılmıştır. Bu uzun hava ile ilgili A. Ali Selçuk'un torunu ve çırağı olan Tolga Selçuk şunları söylemektedir: *“Dedem bu gurbet havasının sözlerinin yas olduğunu ve kendinden önceki ustaların bu yas sözlerini gurbet havası müziğine uyarladığını belirtmişti. Kendisi bu uzun havayı sıkça seslendirirdi. Bu bölgede dedemin yorumu ile tanınan bu uzun havayı biz de hala düğünlerde icra etmekteyiz”* (Tolga Selçuk ile kişisel iletişim, 25 Ocak 2022). Tolga Selçuk'un verdiği bilgiler doğrultusunda A. Ali Selçuk'un bu eseri kendinden önceki ustalarından derleyerek bölgede sıklıkla icra ettiği, bu gurbet havasının yörede tanınır hale gelmesinde önemli katkılar yaptığı düşünülmektedir.

4.2.2.5. Ahmet Ali Selçuk'un Derlediği "Yıkılmıştır Şu Bağdat'ın Duvarı Yoktur Yapıcı" İsimli Eser

YIKILMIŞTIR ŞU BAĞDATIN DUVARI YOKTUR YAPICI

YÖRESİ : BURDUR/TEFENNİ

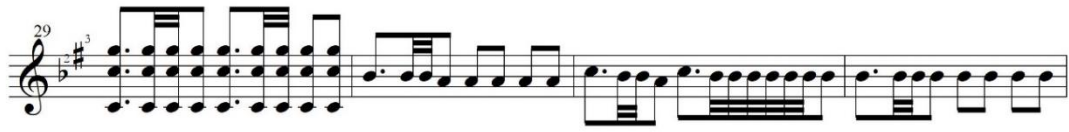
KAYNAK KİŞİ : MUSTAFA KARA (HÜYÜKLÜ ARAP)

DERLEYEN : AHMET ALİ SELÇUK

NOTAYA ALAN: AHMET ALİ SELÇUK (TORUNU)

SAZ SÜRE : $\text{♩} = 155$

Serbest

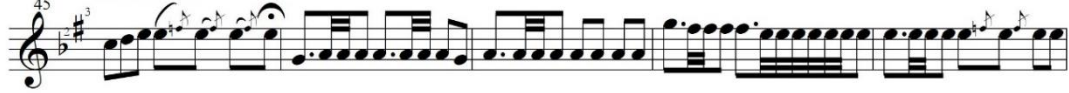
Saz Bölümü

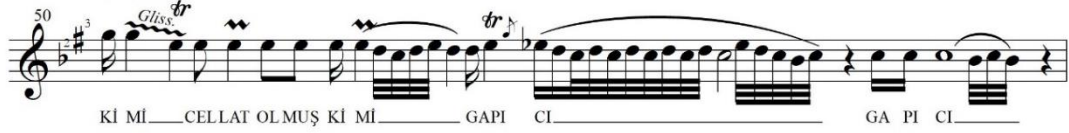
Serbest

Saz Bölümü

Serbest

51 **Saz Bölümü**

53 **Serbest**

GA PI _____ CI _____

Saz Bölümü

Serbest

E _____ VE Lİ BE ĞEN MEZ DİN DE GA RA GÖZ LÜM MES Dİ _____

59 **Saz Bölümü**

61 **Serbest**

BA BU _____ CU _____

62 **Saz Bölümü**

Serbest

67 *Gliss.* *tr* *tr* *tr*

ŞİMDİ____ SİRİMLİ ÇA RIK LARA SÜS LE____ LEROL DU____ N SEVDİĞİ____ M

Saz Bölümü

68

Serbest

70 *tr*

A SEV____ Dİ Ğİ____ M

Saz Bölümü Finali

71

NOT: ARA SAZ OLARAK BAŞTAKİ SAZ BÖLÜMÜ ÇALINIR.

YIKILMIŞTIR ŞU BAĞDAT'IN DUVARIDAYOKTUR YAPICI
KİMİ CELLAT OLMUŞ KİMİ KAPICI
EVELİDE BEĞENMEZDİN GARA GÖZLÜM MESDİ BABUCU
ŞİMDİ SİRİMLİ ÇARIKLARI SÜSLER OLDUN (Sevdiğim)

YAZMALAR İÇİNDE GARALI YAZMA
DÜŞMANLAR İÇİNDE SALINIP GEZME (Sevdiğim)
MEKTUPLAR YAZARSAN GAHIRLI YAZMA
GAHIRLI MEKTUPLARIN DELİ EDER BENİ (Sevdiğim)

DERVİŞDE OLSAM AMAN AGAMDA BU DAĞLARI DOLANSAM
ESSEM ESSEMDE ÇEŞMENİZDEN ULANSAM (Sevdiğim)
YALANDA DEDİLERDE AMAN AGAMDA BU DÜNYAYI İNANSAM
DİBİ TEMELİNDEN BOZUK DÜNYANIN (Sevdiğim)

Eveli: Eski Zaman
Sırım: İnce Uzun Esnek Deri Parçası
Ulanmak : Çeşmeden Su İçmek

Nota Materyali 8. “Yıkılmıştır Şu Bağdat’ın Duvarı Yoktur Yapıcı” İsimli Gurbet Havası’nın Notası

Yöresi Burdur Tefenni, sözü ve müziği anonim olan bu eserin kaynak kişisi Mustafa Kara (Hüyükü Arap), derleyicisi ise Ahmet Ali Selçuk’tur. Gülizar makamsal dizi özelliklerini taşıyan bu gurbet havası, ritimli ve serbest ritimli form yapısında olduğu için karma form içerisinde yer almaktadır. Eserin ritimli olan bölümü

(saz bölümü) 7/8'lik, düzüümü 3+2+2 şeklinde, söz bölümü ise serbest ritimlidir. Şiirin her mısra sonrasında bir saz bölümü yer alır ve bu melodik yapı 7/8'lik olarak icra edilir. Birinci kıta bittikten sonra tekrar baştaki saz çalınır ve hemen hemen aynı notasyon kullanılarak ikinci ve üçüncü kıta okunur.

Yapılan araştırmalar sonucunda bu gurbet havasının en eski kaydının, 1990 yılında Fransız müzikolog Jerome Clener'in yaptığı çalışmada yer aldığı görülmüştür. Clener'in çalışmasına bakıldığında, o dönemin Teke yöresi yerel sanatçıları incelediği ve kayıt altına aldığı görülmektedir. Çalışmanın Burdur ayağında Ahmet Ali Selçuk'un yanına uğrayarak kayıtlar aldığı bilinmektedir. Bu kayıtların bir kısmına çeşitli sosyal medya mecralarından ulaşılabılırken, yayınlanmamış olan kayıtlara çekim esnasında Jerome Clener'in yanında bulunan Burdurlu araştırmacı, enstrüman yapımcısı ve icracısı Mehmet Bedel'in arşivinden ulaşılmıştır. Konu ile ilgili Bedel şunları söylemektedir: *“1990 yılında THM sanatçısı Talip Özkan'ın öğrencisi olan Jerome Clener, alan araştırması için Türkiye'ye gelmiş ve yapacağı çalışma öncesinde fikir almak için İzmir'de bulunan araştırmacı Güner Özkan'ın yanına gitmiş. Güner Özkan, Teke yöresi ayağında fikir alması için Jerome'yi bana yönlendirmiş. Jerome Burdur'a geldi ve kendisi ile buluştuk. Mahalli sanatçıların çekimi için yola koyulduk. Dirmil, Tefenni, Kozluca ve Çameli'nde çekimler yapacaktık. Çekimlerin ikinci gününde Tefenni'ye geçtik. Jerome'ye, Tefenni'de Ahmet Ali Selçuk ve Mustafa Kara ile görüşmemiz gerektiğini söyledim. Önce Tefenni'de Mustafa Kara'ya gittik. Mustafa Kara elinde çalacak bağlamasının olmadığını söyledi. Öyle deyince onu da alıp Hasanpaşa'ya Ahmet Ali Selçuk'un evine geçtik. Bizi güzel bir şekilde ağırladılar. Daha sonra ikisi de çalıp söylediler, biz de Jerome'un kamerası ile çekimler yaptık. Bu eseri Ahmet Ali Selçuk orada seslendirmişti. Ben de bu eseri ilk defa orada duydum”* (Mehmet Bedel ile kişisel iletişim, 19 Kasım 2021).

Yapılan araştırmalar sonucunda “Yıkılmıştır Şu Bağdat'ın Duvarı” adlı gurbet havasının kaynak kişisi olan Mustafa Kara'ya ait herhangi bir icraya ulaşılamamıştır. Bunun nedeni olarak o dönemde yaşanan teknolojik kısıtlılıklar ya da kaynakların günümüze ulaşmaması düşünülmektedir. Eserin kaynak kişisinin Mustafa Kara olduğu ile ilgili A. Ali. Selçuk'un eşi Feride Selçuk şu bilgileri vermiştir: *“Eşim, bu türküyü Mustafa Kara'dan duyduğunu söylerdi. Kara Dayı'mdan öğrenmiş fakat bu uzun*

havayı herkes eşimden tanıdı ve öğrendi” (Feride Selçuk ile kişisel iletişim, 13 Haziran 2022). Feride Selçuk’un verdiği bilgiler sonucunda eserin kaynak kişinin Selçuk’un ustası Mustafa Kara olduğu anlaşılmaktadır. A. Ali Selçuk’un bu eseri ustasından derleyerek bölgede sıklıkla icra ettiği, bu gurbet havasının yörede tanınır hale gelmesinde önemli katkılar yaptığı düşünülmektedir. Ayrıca, eser içerisinde yer alan yöresel kelimelerin anlamına, Feride Selçuk’tan ulaşılmıştır.

4.2.3. Ahmet Ali Selçuk’un Kaynaklık Ettiği Eserler ve Bu Eserlerin Müzikal Özellikleri

Yapılan araştırma sonucunda Ahmet Ali Selçuk’un kaynaklık ettiği beş eser tespit edilmiştir. Bu gurbet havalarını Sümer Ezgü 1980-90’lı yıllar aralığında derleyerek TRT repertuvarına kazandırmıştır. Bu eserler içerisinde yalnızca bir gurbet havasının notasına ulaşılırken, diğer eserler bu çalışma içerisinde notaya alınarak kaydedilmiştir. Alfabetik sıraya göre TRT THM repertuarına kayıtlı Ahmet Ali Selçuk’tan derlenen eserler şu şekildedir:

4.2.3.1. Ahmet Ali Selçuk'un Kaynak Kişi Olarak Yer Aldığı "Dünya Dünya Dedikleri Bir Yeşil Ottur" İsimli Gurbet Havası

DÜNYA DÜNYA DEDİKLERİ BİR YEŞİL OTTUR

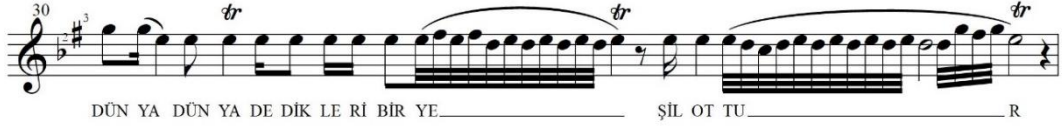
YÖRESİ : BURDUR/TEFENNİ
KAYNAK KİŞİ : AHMET ALİ SELÇUK

DERLEYEN : SÜMER EZGÜ
NOTALAYAN: AHMET ALİ SELÇUK (TORUNU)

SAZ SÜRE : $\text{♩} = 135$

The musical score is written in a single melodic line on seven staves. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 8/8. The music is in a single melodic line. The score starts with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The time signature is 8/8. The music is written in a single melodic line. The score ends with a double bar line.

Serbest

Saz Bölümü

Serbest

Saz Bölümü

Serbest

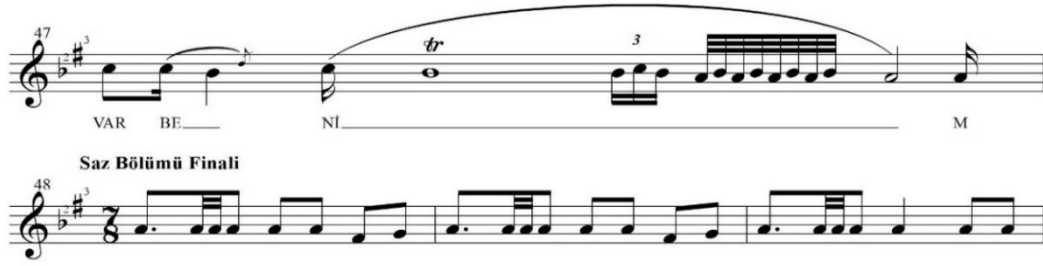

Saz Bölümü

Serbest

NOT: ARA SAZ OLARAK BAŞTAKİ SAZ BÖLÜMÜ ÇALINIR.

DÜNYA DÜNYA DEDİKLERİ BİR YEŞİL OTTUR
ALÇAKLI YÜKSEKLİ SEFASI ÇOKTUR
SEN NASIL DOKTORSUN MERHEMİN YOKTUR
NE MERHEM TUTMAZ YARELERİM VAR BENİM

DELİ GÖNÜL SENİ FARIDAMADIM
GÖRDÜĞÜM GÜZELLERDEN AYIRAMADIM
ÇOK GÜZELLER SEVDİM DOYURAMADIM
ACİZ KALDIM DA GÖNÜL SENİN ELİNDEN

Farıdamadım: Eğleyemedim (Yöre Ağzı)

Nota Materyali 9. “Dünya Dünya Dedikleri Bir Yeşil Ottur” İsimli Gurbet Havası’nın Notası

Yöresi Burdur Tefenni, sözü ve müziği anonim olan bu eserin kaynak kişisi Ahmet Ali Selçuk’tur. Eser 1985-90’lı yıllarda Sümer Ezgü tarafından derlenerek kayıt altına alınmıştır. Bu gurbet havasının Gülizar makamsal dizi özelliklerini taşıdığı görülmektedir. Ritimli ve serbest ritimli form yapısında olduğu için karma form içerisinde yer alan bu gurbet havasının ritimli olan bölümü (saz bölümü) 7/8’liktir. Düzüümü ise 3+2+2 şeklindedir. Söz bölümü ise serbest ritimlidir. Şiirin her mısra sonrasında bir saz bölümü yer alır ve bu melodik yapı 7/8’lik olarak icra edilir. Birinci kıta bittikten sonra tekrar baştaki saz çalınır ve hemen hemen aynı notasyon kullanılarak ikinci kıta okunur.

Eserin derlenme hikayesi ile ilgili Sümer Ezgü şunları söylemektedir: “TRT’de çalıştığım yıllarda, Burdur yöresindeki mahalli sanatçıların bant kayıtlarını dinlerdim. Ahmet Ali Selçuk gibi, Mustafa Kara gibi, Fevzi Burdurlu gibi, Dirmilli Emin gibi... Bu eseri de Ahmet Ali ustanın bandında dinlemiş ve TRT repertuvarına kayıt ettirmiştim” (Sümer Ezgü ile kişisel iletişim, 21 Ocak 2022). Ayrıca, eser içerisinde yer alan yöresel kelimelerin anlamına, Kadir Selçuk’tan ulaşılmıştır.

4.2.3.2. Ahmet Ali Selçuk'un Kaynak Kişi Olarak Yer Aldığı "Kargı Kalem ile Kara Yazı Yazarım" İsimli Gurbet Havası

KARGI KALEM İLE KARA YAZI YAZARIM

(GARGI DA GALEM İLE GARA YAZI YAZARIM)

YÖRESİ : BURDUR/TEFENNİ
KAYNAK KİŞİ : AHMET ALİ SELÇUK

DERLEYEN : SÜMER EZGÜ
NOTALAYAN: AHMET ALİ SELÇUK (TORUNU)

SAZ SÜRE : ♩ = 140

The musical score is written for a single melodic line on a treble clef staff. It begins with a key signature of two sharps (D major) and a 3/8 time signature. The tempo is indicated as 140 beats per minute. The melody is composed of eighth and sixteenth notes, often beamed together in groups of three. The score is divided into seven staves. The first six staves contain the main melody, and the seventh staff contains a dense, fast-paced accompaniment. The melody is characterized by eighth and sixteenth notes, often beamed together in groups of three. The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is 3/8. The tempo is marked as 140 beats per minute.

Saz Bölümü

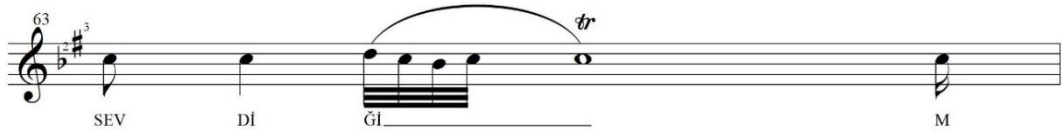
Serbest

Saz Bölümü

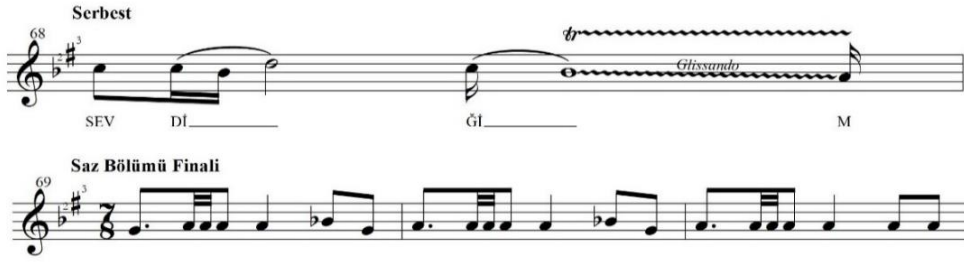

Serbest

Saz Bölümü

NOT: ARA SAZ OLARAK BAŞTAKİ SAZ BÖLÜMÜ ÇALINIR.

GARGI DA GALEM İLE GARA YAZI YAZARIM
 DİRDİM ÇOKTUR USUL USUL GEZERİM
 GAYRI DA GURBET ELLERİNDE KALDI BENİM MEZARIM
 BURDA BİR GARİP ÖLMÜŞ DESİNLER AĞLASINLAR SEVDİĞİM

DAĞLARI DOLANDI KEÇİNİN ÖNÜ
 BOYNUNA TAKMIŞLAR GILDİREK ÇANI
 VAR MIDİR BEYLER BU DÜNYANIN SONU
 NEYLEYİM DÜNYAYI SONU OLDUKTAN GAYRI

Gıldirek: Çan Sesi

Nota Materyali 10. “Kargı Kalem ile Kara Yazı Yazarım” İsimli Gurbet Havası’nın Notası

Yöresi Burdur Tefenni, sözü ve müziği anonim olan bu eserin kaynak kişisi Ahmet Ali Selçuk’tur. Eser, Sümer Ezgü tarafından derlenerek kayıt altına alınmıştır. Eserin Gülizar makamsal dizi özelliklerini taşıdığı görülmektedir. Ritimli ve serbest ritimli form yapısında olduğu için karma form içerisinde yer alan bu gurbet havasının ritimli olan bölümü (saz bölümü) 7/8’liktir. Düzümü ise 3+2+2 şeklindedir. Söz bölümü ise serbest ritimlidir. Şiirin her mısra sonrasında bir saz bölümü yer alır ve bu melodik yapı 7/8’lik olarak icra edilir. Birinci kıta bittikten sonra tekrar baştaki saz çalınır ve hemen hemen aynı notasyon kullanılarak ikinci kıta okunur.

Yapılan araştırmalar sonucunda Ahmet Ali Selçuk’un söz konusu gurbet havasının icrası ile ilgili iki adet veriye ulaşılmıştır. Bunlardan birisi Bayram Aşık’ın arşivinde bulunan 1986 yılında kaydedilmiş olan kaset kaydı, diğeri ise Burdurlu araştırmacı yazar Abdurrahman Ekinci’nin arşivinde bulunan 25 Şubat 2004 yılında kayda alınmış video kaset kaydıdır. Eser, Ekinci’nin video kaydındaki icraya göre incelenmiş ve bu çalışma içerisinde notaya alınmıştır. Ayrıca, eser içerisinde yer alan yöresel kelimelerin anlamına, Feride Selçuk’tan ulaşılmıştır.

4.2.3.3. Ahmet Ali Selçuk ve Mustafa Kara'nın Kaynak Kişi Olarak Yer Aldığı
"Geceleri Kalkar Kalkar Ağlarım" İsimli Gurbet Havası

Yöresi : Burdur-Tefenni
Kaynak: Ali Selçuk-Mustafa Kara

Derleyen : Sümer Ezgü
Notalayan : Sümer Ezgü

GECELERİ KALKAR KALKAR AĞLARIM
(GURBET HAVASI)

259

Saz.....

tr

tr

tr

tr

tr

Serbest

Yada gece le ri de amanda kal kar kal ka r ö f ö f

ağ la rı m ağ la rı m

249

"Notalarıyla Uzun Havalarımız"

Saz.....

Serbest

Te sel li de

ve rir de bu de li gönlü mü— öf ö— f

ey le— ri— m Saz..... ey le ri—

m öf Saz.....

Ya da benya rimsiz de

budünya yı— of o— f Saz..... neyle—

ri— m ney le ri— m ö— f

Saz.....

Ya bu ya lan dün ya da be nim te mel

li ö- f Saz.... ma lı- m mı

ma lım mı öf Saz....

Ara saz olarak, baştaki saz bölümü çalınır.

♩ Serbest

Ya da cu ra şa hin gi bi de ga yat yük se k

den u ça r öf ö f ö f

Saz....

Serbest

Sık mış da ga nat la rı nı da aman gök sü nū a ça r

ö f ö f

Serbest

Saz.... sev di ği m öf

Saz....

Serbest

Yada gırmızı gülün ömrü de tez di r

ö f Saz.... tez ge çe

Gırmızı da gül ler geç di de de li gönü l öf ö

f geç me yo r

Saz.... *Serbest* geç me yo r

Son

Ya da.. Geceleri de (kalkar)² ağlarım (öf)² ağlarım)² öf
 Teselli de verir de bu deli gönlümün (öf)² (eylerim)² of
 Ya da.. Ben yarimsiz de bu dünyayı (of)² (neylerim)²
 Ya... Bu yalan dünyada benim temelli öf (malım mı)² öf
 Ya da.. Cura şahin gibi gayet yüksekten uçar (öf)³
 Sıkılmış da ganatlarını da göksünü açar (öf)² sevdiğim öf
 Ya da.. Gırmızı gülün ömrü de tezdür öf tez geçer
 Gırmızı da güller geçti de deli gönül (öf)² (geçmiyor)²

TRT THM repertuvarına kayıtlı “Geceleri Kalkar Kalkar Ağlarım” isimli gurbet havasını Sümer Ezgü 1985’li yıllarda Mustafa Kara ve Ahmet Ali Selçuk’tan derlemiş ve notaya almıştır. Karcığar makamsal dizi özelliklerini kısmen taşıyan bu eser ritimli ve serbest ritimli form yapısında olduğu için karma form içerisinde yer alır. Bu gurbet havasının ritimli olan bölümü (saz bölümü) 7/8’liktir. Düzüümü ise 3+2+2 şeklindedir. Söz bölümü ise serbest ritimlidir. Şiirin her mısra sonrasında bir saz bölümü yer alır ve bu melodik yapı 7/8’lik olarak icra edilir.

Sümer Ezgü, eserle ilgili şu bilgileri vermektedir: “*Ahmet Ali Selçuk benim kasetlerini dinlediğim bir halk sanatçısıydı. 85-90’lı yıllarda ondan derlemeler yapmıştım. O yıllarda Burdur’un Gölhisar ilçesinde Mehmet Tunç adında bir arkadaşımın düğününe katılmıştım. Ahmet Ali abi o düğündeydi ve yorgun görünüyordu. Yorgunluğunun sebebi olarak sabaha kadar saz çalıp söylemesini ifade etti. Çok yorgun olmasına rağmen bana türküler çalıp söyledi. Bu gurbet havasını orada derlemiştim. Ayrıca bu gurbet havasını ilk albümüm olan ‘Ege Toros Yörük ve Türkmen Türküleri’ albümünün 1. Serisinde okumuştum*” (Sümer Ezgü ile kişisel iletişim, 21 Ocak 2022).

Çalışmamız içerisinde yapılan görüşmelerde, Burdurlu araştırmacı yazar Hasan Akın’ın arşivinden 1998 yılında çekilmiş Mustafa Kara ile ilgili bir video kaydına ulaşılmıştır. Kayıta Hasan Akın bu türkünün bestelenişi ile ilgili Mustafa Kara’ya soru yönelmiş, Mustafa Kara kardeşinin vefatı üzerine efkârlandığını ve bu efkâr sırasında bu eseri bestelediğini belirtmiştir. Ayrıca eserin söz bölümünde geçen ‘ben yârimsiz koca dünyayı neylerim’ mısrasındaki ‘yârim’ kelimesinin, video kayıt içerisinde ‘gardaşımsız’ şeklinde ifade edildiği görülmüştür. Zaman içerisinde değişime uğradığını düşündüğümüz bu kelimenin aslının bu şekilde olduğu görülmüştür.

Bu bilgilerden yola çıkarak “Geceleri Kalkar Kalkar Ağlarım” isimli eserin sözlerinin Mustafa Kara’ya ait olduğu, eseri günümüze ulaştıran en önemli kaynak kişinin ise Ahmet Ali Selçuk olduğu tespit edilmiştir.

4.2.3.4. Ahmet Ali Selçuk'un Kaynak Kişi Olarak Yer Aldığı "Gurbetin Yolları Dikendir Diken" İsimli Gurbet Havası

GURBETİN YOLLARI DİKENDİR DİKEN

YÖRESİ : BURDUR/TEFENNİ
KAYNAK KİŞİ : AHMET ALİ SELÇUK

DERLEYEN : SÜMER EZGÜ
NOTAYA ALAN : AHMET ALİ SELÇUK (TORUNU)

Saz Süre : ♩=96

The musical score is written in 2/4 time with a key signature of one flat (B-flat). It consists of a melody line and a saz accompaniment line. The melody line starts with a quarter note G4, followed by eighth notes A4, Bb4, A4, G4, F4, E4, D4, C4, Bb3, A3, G3, F3, E3, D3, C3, Bb2, A2, G2, F2, E2, D2, C2, Bb1, A1, G1, F1, E1, D1, C1, Bb0, A0, G0, F0, E0, D0, C0, Bb-1, A-1, G-1, F-1, E-1, D-1, C-1, Bb-2, A-2, G-2, F-2, E-2, D-2, C-2, Bb-3, A-3, G-3, F-3, E-3, D-3, C-3, Bb-4, A-4, G-4, F-4, E-4, D-4, C-4, Bb-5, A-5, G-5, F-5, E-5, D-5, C-5, Bb-6, A-6, G-6, F-6, E-6, D-6, C-6, Bb-7, A-7, G-7, F-7, E-7, D-7, C-7, Bb-8, A-8, G-8, F-8, E-8, D-8, C-8, Bb-9, A-9, G-9, F-9, E-9, D-9, C-9, Bb-10, A-10, G-10, F-10, E-10, D-10, C-10, Bb-11, A-11, G-11, F-11, E-11, D-11, C-11, Bb-12, A-12, G-12, F-12, E-12, D-12, C-12, Bb-13, A-13, G-13, F-13, E-13, D-13, C-13, Bb-14, A-14, G-14, F-14, E-14, D-14, C-14, Bb-15, A-15, G-15, F-15, E-15, D-15, C-15, Bb-16, A-16, G-16, F-16, E-16, D-16, C-16, Bb-17, A-17, G-17, F-17, E-17, D-17, C-17, Bb-18, A-18, G-18, F-18, E-18, D-18, C-18, Bb-19, A-19, G-19, F-19, E-19, D-19, C-19, Bb-20, A-20, G-20, F-20, E-20, D-20, C-20, Bb-21, A-21, G-21, F-21, E-21, D-21, C-21, Bb-22, A-22, G-22, F-22, E-22, D-22, C-22, Bb-23, A-23, G-23, F-23, E-23, D-23, C-23, Bb-24, A-24, G-24, F-24, E-24, D-24, C-24, Bb-25, A-25, G-25, F-25, E-25, D-25, C-25, Bb-26, A-26, G-26, F-26, E-26, D-26, C-26, Bb-27, A-27, G-27, F-27, E-27, D-27, C-27, Bb-28, A-28, G-28, F-28, E-28, D-28, C-28, Bb-29, A-29, G-29, F-29, E-29, D-29, C-29, Bb-30, A-30, G-30, F-30, E-30, D-30, C-30, Bb-31, A-31, G-31, F-31, E-31, D-31, C-31, Bb-32, A-32, G-32, F-32, E-32, D-32, C-32, Bb-33, A-33, G-33, F-33, E-33, D-33, C-33, Bb-34, A-34, G-34, F-34, E-34, D-34, C-34, Bb-35, A-35, G-35, F-35, E-35, D-35, C-35, Bb-36, A-36, G-36, F-36, E-36, D-36, C-36, Bb-37, A-37, G-37, F-37, E-37, D-37, C-37, Bb-38, A-38, G-38, F-38, E-38, D-38, C-38, Bb-39, A-39, G-39, F-39, E-39, D-39, C-39, Bb-40, A-40, G-40, F-40, E-40, D-40, C-40, Bb-41, A-41, G-41, F-41, E-41, D-41, C-41, Bb-42, A-42, G-42, F-42, E-42, D-42, C-42, Bb-43, A-43, G-43, F-43, E-43, D-43, C-43, Bb-44, A-44, G-44, F-44, E-44, D-44, C-44, Bb-45, A-45, G-45, F-45, E-45, D-45, C-45, Bb-46, A-46, G-46, F-46, E-46, D-46, C-46, Bb-47, A-47, G-47, F-47, E-47, D-47, C-47, Bb-48, A-48, G-48, F-48, E-48, D-48, C-48, Bb-49, A-49, G-49, F-49, E-49, D-49, C-49, Bb-50, A-50, G-50, F-50, E-50, D-50, C-50, Bb-51, A-51, G-51, F-51, E-51, D-51, C-51, Bb-52, A-52, G-52, F-52, E-52, D-52, C-52, Bb-53, A-53, G-53, F-53, E-53, D-53, C-53, Bb-54, A-54, G-54, F-54, E-54, D-54, C-54, Bb-55, A-55, G-55, F-55, E-55, D-55, C-55, Bb-56, A-56, G-56, F-56, E-56, D-56, C-56, Bb-57, A-57, G-57, F-57, E-57, D-57, C-57, Bb-58, A-58, G-58, F-58, E-58, D-58, C-58, Bb-59, A-59, G-59, F-59, E-59, D-59, C-59, Bb-60, A-60, G-60, F-60, E-60, D-60, C-60, Bb-61, A-61, G-61, F-61, E-61, D-61, C-61, Bb-62, A-62, G-62, F-62, E-62, D-62, C-62, Bb-63, A-63, G-63, F-63, E-63, D-63, C-63, Bb-64, A-64, G-64, F-64, E-64, D-64, C-64, Bb-65, A-65, G-65, F-65, E-65, D-65, C-65, Bb-66, A-66, G-66, F-66, E-66, D-66, C-66, Bb-67, A-67, G-67, F-67, E-67, D-67, C-67, Bb-68, A-68, G-68, F-68, E-68, D-68, C-68, Bb-69, A-69, G-69, F-69, E-69, D-69, C-69, Bb-70, A-70, G-70, F-70, E-70, D-70, C-70, Bb-71, A-71, G-71, F-71, E-71, D-71, C-71, Bb-72, A-72, G-72, F-72, E-72, D-72, C-72, Bb-73, A-73, G-73, F-73, E-73, D-73, C-73, Bb-74, A-74, G-74, F-74, E-74, D-74, C-74, Bb-75, A-75, G-75, F-75, E-75, D-75, C-75, Bb-76, A-76, G-76, F-76, E-76, D-76, C-76, Bb-77, A-77, G-77, F-77, E-77, D-77, C-77, Bb-78, A-78, G-78, F-78, E-78, D-78, C-78, Bb-79, A-79, G-79, F-79, E-79, D-79, C-79, Bb-80, A-80, G-80, F-80, E-80, D-80, C-80, Bb-81, A-81, G-81, F-81, E-81, D-81, C-81, Bb-82, A-82, G-82, F-82, E-82, D-82, C-82, Bb-83, A-83, G-83, F-83, E-83, D-83, C-83, Bb-84, A-84, G-84, F-84, E-84, D-84, C-84, Bb-85, A-85, G-85, F-85, E-85, D-85, C-85, Bb-86, A-86, G-86, F-86, E-86, D-86, C-86, Bb-87, A-87, G-87, F-87, E-87, D-87, C-87, Bb-88, A-88, G-88, F-88, E-88, D-88, C-88, Bb-89, A-89, G-89, F-89, E-89, D-89, C-89, Bb-90, A-90, G-90, F-90, E-90, D-90, C-90, Bb-91, A-91, G-91, F-91, E-91, D-91, C-91, Bb-92, A-92, G-92, F-92, E-92, D-92, C-92, Bb-93, A-93, G-93, F-93, E-93, D-93, C-93, Bb-94, A-94, G-94, F-94, E-94, D-94, C-94, Bb-95, A-95, G-95, F-95, E-95, D-95, C-95, Bb-96, A-96, G-96, F-96, E-96, D-96, C-96, Bb-97, A-97, G-97, F-97, E-97, D-97, C-97, Bb-98, A-98, G-98, F-98, E-98, D-98, C-98, Bb-99, A-99, G-99, F-99, E-99, D-99, C-99, Bb-100, A-100, G-100, F-100, E-100, D-100, C-100, Bb-101, A-101, G-101, F-101, E-101, D-101, C-101, Bb-102, A-102, G-102, F-102, E-102, D-102, C-102, Bb-103, A-103, G-103, F-103, E-103, D-103, C-103, Bb-104, A-104, G-104, F-104, E-104, D-104, C-104, Bb-105, A-105, G-105, F-105, E-105, D-105, C-105, Bb-106, A-106, G-106, F-106, E-106, D-106, C-106, Bb-107, A-107, G-107, F-107, E-107, D-107, C-107, Bb-108, A-108, G-108, F-108, E-108, D-108, C-108, Bb-109, A-109, G-109, F-109, E-109, D-109, C-109, Bb-110, A-110, G-110, F-110, E-110, D-110, C-110, Bb-111, A-111, G-111, F-111, E-111, D-111, C-111, Bb-112, A-112, G-112, F-112, E-112, D-112, C-112, Bb-113, A-113, G-113, F-113, E-113, D-113, C-113, Bb-114, A-114, G-114, F-114, E-114, D-114, C-114, Bb-115, A-115, G-115, F-115, E-115, D-115, C-115, Bb-116, A-116, G-116, F-116, E-116, D-116, C-116, Bb-117, A-117, G-117, F-117, E-117, D-117, C-117, Bb-118, A-118, G-118, F-118, E-118, D-118, C-118, Bb-119, A-119, G-119, F-119, E-119, D-119, C-119, Bb-120, A-120, G-120, F-120, E-120, D-120, C-120, Bb-121, A-121, G-121, F-121, E-121, D-121, C-121, Bb-122, A-122, G-122, F-122, E-122, D-122, C-122, Bb-123, A-123, G-123, F-123, E-123, D-123, C-123, Bb-124, A-124, G-124, F-124, E-124, D-124, C-124, Bb-125, A-125, G-125, F-125, E-125, D-125, C-125, Bb-126, A-126, G-126, F-126, E-126, D-126, C-126, Bb-127, A-127, G-127, F-127, E-127, D-127, C-127, Bb-128, A-128, G-128, F-128, E-128, D-128, C-128, Bb-129, A-129, G-129, F-129, E-129, D-129, C-129, Bb-130, A-130, G-130, F-130, E-130, D-130, C-130, Bb-131, A-131, G-131, F-131, E-131, D-131, C-131, Bb-132, A-132, G-132, F-132, E-132, D-132, C-132, Bb-133, A-133, G-133, F-133, E-133, D-133, C-133, Bb-134, A-134, G-134, F-134, E-134, D-134, C-134, Bb-135, A-135, G-135, F-135, E-135, D-135, C-135, Bb-136, A-136, G-136, F-136, E-136, D-136, C-136, Bb-137, A-137, G-137, F-137, E-137, D-137, C-137, Bb-138, A-138, G-138, F-138, E-138, D-138, C-138, Bb-139, A-139, G-139, F-139, E-139, D-139, C-139, Bb-140, A-140, G-140, F-140, E-140, D-140, C-140, Bb-141, A-141, G-141, F-141, E-141, D-141, C-141, Bb-142, A-142, G-142, F-142, E-142, D-142, C-142, Bb-143, A-143, G-143, F-143, E-143, D-143, C-143, Bb-144, A-144, G-144, F-144, E-144, D-144, C-144, Bb-145, A-145, G-145, F-145, E-145, D-145, C-145, Bb-146, A-146, G-146, F-146, E-146, D-146, C-146, Bb-147, A-147, G-147, F-147, E-147, D-147, C-147, Bb-148, A-148, G-148, F-148, E-148, D-148, C-148, Bb-149, A-149, G-149, F-149, E-149, D-149, C-149, Bb-150, A-150, G-150, F-150, E-150, D-150, C-150, Bb-151, A-151, G-151, F-151, E-151, D-151, C-151, Bb-152, A-152, G-152, F-152, E-152, D-152, C-152, Bb-153, A-153, G-153, F-153, E-153, D-153, C-153, Bb-154, A-154, G-154, F-154, E-154, D-154, C-154, Bb-155, A-155, G-155, F-155, E-155, D-155, C-155, Bb-156, A-156, G-156, F-156, E-156, D-156, C-156, Bb-157, A-157, G-157, F-157, E-157, D-157, C-157, Bb-158, A-158, G-158, F-158, E-158, D-158, C-158, Bb-159, A-159, G-159, F-159, E-159, D-159, C-159, Bb-160, A-160, G-160, F-160, E-160, D-160, C-160, Bb-161, A-161, G-161, F-161, E-161, D-161, C-161, Bb-162, A-162, G-162, F-162, E-162, D-162, C-162, Bb-163, A-163, G-163, F-163, E-163, D-163, C-163, Bb-164, A-164, G-164, F-164, E-164, D-164, C-164, Bb-165, A-165, G-165, F-165, E-165, D-165, C-165, Bb-166, A-166, G-166, F-166, E-166, D-166, C-166, Bb-167, A-167, G-167, F-167, E-167, D-167, C-167, Bb-168, A-168, G-168, F-168, E-168, D-168, C-168, Bb-169, A-169, G-169, F-169, E-169, D-169, C-169, Bb-170, A-170, G-170, F-170, E-170, D-170, C-170, Bb-171, A-171, G-171, F-171, E-171, D-171, C-171, Bb-172, A-172, G-172, F-172, E-172, D-172, C-172, Bb-173, A-173, G-173, F-173, E-173, D-173, C-173, Bb-174, A-174, G-174, F-174, E-174, D-174, C-174, Bb-175, A-175, G-175, F-175, E-175, D-175, C-175, Bb-176, A-176, G-176, F-176, E-176, D-176, C-176, Bb-177, A-177, G-177, F-177, E-177, D-177, C-177, Bb-178, A-178, G-178, F-178, E-178, D-178, C-178, Bb-179, A-179, G-179, F-179, E-179, D-179, C-179, Bb-180, A-180, G-180, F-180, E-180, D-180, C-180, Bb-181, A-181, G-181, F-181, E-181, D-181, C-181, Bb-182, A-182, G-182, F-182, E-182, D-182, C-182, Bb-183, A-183, G-183, F-183, E-183, D-183, C-183, Bb-184, A-184, G-184, F-184, E-184, D-184, C-184, Bb-185, A-185, G-185, F-185, E-185, D-185, C-185, Bb-186, A-186, G-186, F-186, E-186, D-186, C-186, Bb-187, A-187, G-187, F-187, E-187, D-187, C-187, Bb-188, A-188, G-188, F-188, E-188, D-188, C-188, Bb-189, A-189, G-189, F-189, E-189, D-189, C-189, Bb-190, A-190, G-190, F-190, E-190, D-190, C-190, Bb-191, A-191, G-191, F-191, E-191, D-191, C-191, Bb-192, A-192, G-192, F-192, E-192, D-192, C-192, Bb-193, A-193, G-193, F-193, E-193, D-193, C-193, Bb-194, A-194, G-194, F-194, E-194, D-194, C-194, Bb-195, A-195, G-195, F-195, E-195, D-195, C-195, Bb-196, A-196, G-196, F-196, E-196, D-196, C-196, Bb-197, A-197, G-197, F-197, E-197, D-197, C-197, Bb-198, A-198, G-198, F-198, E-198, D-198, C-198, Bb-199, A-199, G-199, F-199, E-199, D-199, C-199, Bb-200, A-200, G-200, F-200, E-200, D-200, C-200, Bb-201, A-201, G-201, F-201, E-201, D-201, C-201, Bb-202, A-202, G-202, F-202, E-202, D-202, C-202, Bb-203, A-203, G-203, F-203, E-203, D-203, C-203, Bb-204, A-204, G-204, F-204, E-204, D-204, C-204, Bb-205, A-205, G-205, F-205, E-205, D-205, C-205, Bb-206, A-206, G-206, F-206, E-206, D-206, C-206, Bb-207, A-207, G-207, F-207, E-207, D-207, C-207, Bb-208, A-208, G-208, F-208, E-208, D-208, C-208, Bb-209, A-209, G-209, F-209, E-209, D-209, C-209, Bb-210, A-210, G-210, F-210, E-210, D-210, C-210, Bb-211, A-211, G-211, F-211, E-211, D-211, C-211, Bb-212, A-212, G-212, F-212, E-212, D-212, C-212, Bb-213, A-213, G-213, F-213, E-213, D-213, C-213, Bb-214, A-214, G-214, F-214, E-214, D-214, C-214, Bb-215, A-215, G-215, F-215, E-215, D-215, C-215, Bb-216, A-216, G-216, F-216, E-216, D-216, C-216, Bb-217, A-217, G-217, F-217, E-217, D-217, C-217, Bb-218, A-218, G-218, F-218, E-218, D-218, C-218, Bb-219, A-219, G-219, F-219, E-219, D-219, C-219, Bb-220, A-220, G-220, F-220, E-220, D-220, C-220, Bb-221, A-221, G-221, F-221, E-221, D-221, C-221, Bb-222, A-222, G-222, F-222, E-222, D-222, C-222, Bb-223, A-223, G-223, F-223, E-223, D-223, C-223, Bb-224, A-224, G-224, F-224, E-224, D-224, C-224, Bb-225, A-225, G-225, F-225, E-225, D-225, C-225, Bb-226, A-226, G-226, F-226, E-226, D-226, C-226, Bb-227, A-227, G-227, F-227, E-227, D-227, C-227, Bb-228, A-228, G-228, F-228, E-228, D-228, C-228, Bb-229, A-229, G-229, F-229, E-229, D-229, C-229, Bb-230, A-230, G-230, F-230, E-230, D-230, C-230, Bb-231, A-231, G-231, F-231, E-231, D-231, C-231, Bb-232, A-232, G-232, F-232, E-232, D-232, C-232, Bb-233, A-233, G-233, F-233, E-233, D-233, C-233, Bb-234, A-234, G-234, F-234, E-234, D-234, C-234, Bb-235, A-235, G-235, F-235, E-235, D-235, C-235, Bb-236, A-236, G-236, F-236, E-236, D-236, C-236, Bb-237, A-237, G-237, F-237, E-237, D-237, C-237, Bb-238, A-238, G-238, F-238, E-238, D-238, C-238, Bb-239, A-239, G-239, F-239, E-239, D-239, C-239, Bb-240, A-240, G-240, F-240, E-240, D-240, C-240, Bb-241, A-241, G-241, F-241, E-241, D-241, C-241, Bb-242, A-242, G-242, F-242, E-242, D-242, C-242, Bb-243, A-243, G-243, F-243, E-243, D-243, C-243, Bb-244, A-244, G-244, F-244, E-244, D-244, C-244, Bb-245, A-245, G-245, F-245, E-245, D-245, C-245, Bb-246, A-246, G-246, F-246, E-246, D-246, C-246, Bb-247, A-247, G-247, F-247, E-247, D-247, C-247, Bb-248, A-248, G-248, F-248, E-248, D-248, C-248, Bb-249, A-249, G-249, F-249, E-249, D-249, C-249, Bb-250, A-250, G-250, F-250, E-250, D-250, C-250, Bb-251, A-251, G-251, F-251, E-251, D-251, C-251, Bb-252, A-252, G-252, F-252, E-252, D-252, C-252, Bb-253, A-253, G-253, F-253, E-253, D-253, C-253, Bb-254, A-254, G-254, F-254, E-254, D-254, C-254, Bb-255, A-255, G-255, F-255, E-255, D-255, C-255, Bb-256, A-256, G-256, F-256, E-256, D-256, C-256, Bb-257, A-257, G-257, F-257, E-257, D-257, C-257, Bb-258, A-258, G-258, F-258, E-258, D-258, C-258, Bb-259, A-259, G-259, F-259, E-259, D-259, C-259, Bb-260, A-260, G-260, F-260, E-260, D-260, C-260, Bb-261, A-261, G-261, F-261, E-261, D-261, C-261, Bb-262, A-262, G-262, F-262, E-262, D-262, C-262, Bb-263, A-263, G-263, F-263, E-263, D-263, C-263, Bb-264, A-264, G-264, F-264, E-264, D-264, C-264, Bb-265, A-265, G-265, F-265, E-265, D-265, C-265, Bb-266, A-266, G-266, F-266, E-266, D-266, C-266, Bb-267, A-267, G-267, F-267, E-267, D-267, C-267, Bb-268, A-268, G-268, F-268, E-268, D-268, C-268, Bb-269, A-269, G-269, F-269, E-269, D-269, C-269, Bb-270, A-270, G-270, F-270, E-270, D-270, C-270, Bb-271, A-271, G-271, F-271, E-271, D-271, C-271, Bb-272, A-272, G-272, F-272, E-272, D-272, C-272, Bb-273, A-273, G-273, F-273, E-273, D-273, C-273, Bb-274, A-274, G-274, F-274, E-274, D-274, C-274, Bb-275, A-275, G-275, F-275, E-275, D-275, C-275, Bb-276, A-276, G-276, F-276, E-276, D-276, C-276, Bb-277, A-277, G-277, F-277, E-277, D-277, C-277, Bb-278, A-278, G-278, F-278, E-278, D-278, C-278, Bb-279, A-279, G-279, F-279, E-279, D-279, C-279, Bb-280, A-280, G-280, F-280, E-280, D-280, C-280, Bb-281, A-281, G-281, F-281, E-281, D-281, C-281, Bb-282, A-282, G-282, F-282, E-282, D-282, C-282, Bb-283, A-283, G-283, F-283, E-283, D-283, C-283, Bb-284, A-284, G-284, F-284, E-284, D-284, C-284, Bb-285, A-285, G-285, F-285, E-285, D-285, C-285, Bb-286, A-286, G-286, F-286, E-286, D-286, C-286, Bb-287, A-287, G-287, F-287, E-287, D-287, C-287, Bb-288, A-288, G-288, F-288, E-288, D-288, C-288, Bb-289, A-289, G-289, F-289, E-289, D-289, C-289, Bb-290, A-290, G-290, F-290, E-290, D-290, C-290, Bb-291, A-291, G-291, F-291, E-291, D-291, C-291, Bb-292, A-292, G-292, F-292, E-292, D-292, C

22

Serbest

25

Glissando

GUR BE TİN YOL LA RI Dİ KEN DİR Dİ KEN

26

VAY Dİ KEN O F

Saz Bölümü

27

30

Serbest

32

AY RI LİK DE ĞİL Mİ BE Lİ Mİ BÜ KEN O F

Saz Bölümü

33

36

Serbest

39 *Gliss.* SÍ NE__ ME SÍ NE ME SA RA__ YİM DER KEN__

40 VAY DER KEN__ VAY DER KE__ O__ F

Saz Bölümü

41

44

Söz Bölümü Finali

46 *Gliss.* FE LİK BE Nİ DE NAZ LI YAR DAN__ N A YIR DI__ O__ F

NOT: ARASAZ OLARAK BAŞTAKİ SAZ BÖLÜMÜ ÇALINIR.

GURBETİN YOLLARI DİKENDİR DİKEN
 AYRILIK GÖMLEĞİ BELİMİ BÜKEN
 SİNEME SİNEME SARAYIM DERKEN
 FELEK BENİ DE NAZLI YARDAN AYIRDI

FAYDASIZ DESTİYİ DOLDURMA GELİN
 TOMURCUK GÜLLERİ SOLDURMA GELİN
 DOSTUNU DÜŞMANINI GÜLDÜRME GELİN
 SİLA DA BİR GURBET EL DE BİR BANA

Nota Materyali 12. “Gurbetin Yolları Dikendir Diken” İsimli Gurbet Havası’nın Notası

Yöresi Burdur Tefenni, sözü ve müziği anonim olan bu eserin kaynak kişisi Ahmet Ali Selçuk’tur. Eser Sümer Ezgü tarafından derlenerek kayıt altına alınmıştır. Eserin, Çargah makamsal dizi özelliklerini taşıdığı görülmektedir. Ritimli ve serbest ritimli form yapısında olduğu için karma form içerisinde yer alan bu gurbet havasının ritimli olan bölümü (saz bölümü), 2/4’lük ve 5/8’lik ritim kalıplarında icra edilmektedir. Söz bölümü ise serbest ritimlidir. Şiirin her mısra sonrasında bir saz

bölümü yer alır ve bu melodik yapı 2/4'lük ve 5/8'lik ritim kalıpları ile icra edilmektedir. Birinci kıta bittikten sonra tekrar baştaki saz çalınır ve hemen hemen aynı notasyon kullanılarak ikinci kıta okunur.

Yapılan araştırmalar neticesinde Ahmet Ali Selçuk'un bu eserdeki icrası ile ilgili iki adet kaset kaydına ulaşılmıştır. Bunlardan ilki 1980-85'li yılları aralığında TRT Antalya Radyosunda kaydedilmiş olan kaset kaydı, ikincisi ise 1998 yılında Antalya yerel radyolarından Radyo Sonix'e katıldığı programdan kaydedilmiş kaset kaydıdır. Radyo Sonix'e katıldığı bu programın bant kaydına A. Ali Selçuk'un oğlu Kadir Selçuk'un arşivinden ulaşılmıştır. Eser, Kadir Selçuk'un arşivinde bulunan kasetteki icraya göre notaya alınmıştır.

Diğer gurbet havalarına göre makam ve usül olarak farklılık gösteren bu gurbet havası hakkında eserin derleyicisi Sümer Ezgü şunları söylemektedir: *“Gurbet havaları genel anlamda Gülizar ya da Hüseyini dizidedir fakat bölgede farklı dizilerde icra edilen gurbet havaları da görülebilmektedir. Bu eser batı müziğindeki Do majöre karşılık gelen, Türk Halk Müziği'nde Do Müstezat ya da Çargah olarak adlandırılan makamsal dizinin özelliklerini göstermiş, bu özelliği ile diğer gurbet havalarından ayrılmıştır”*(Sümer Ezgü ile kişisel iletişim, 21 Ocak 2022).

4.2.3.5. Ahmet Ali Selçuk'un Kaynak Kişi Olarak Yer Aldığı "Yüce Dağ Başında Kubbeli Hamam" İsimli Gurbet Havası

YÜCE DAĞ BAŞINDA KUBBELİ HAMAM

YÖRESİ : BURDUR/TEFENNİ

DERLEYEN : SÜMER EZGÜ

KAYNAK KİŞİ : AHMET ALİ SELÇUK

NOTALAYAN: AHMET ALİ SELÇUK (TORUNU)

SAZ SÜRE : ♩ = 145

Saz Bölümü

Serbest

ÜÇ AY_____LARDA BİR DÖRT AYLARDA_____ BİR BA NA_____ BİR BA NA_____

BİR BA_____ NA_____

Saz Bölümü Finali

NOT: ARA SAZ OLARAK BAŞTAKİ SAZ BÖLÜMÜ ÇALINIR.

YÜCE DAĞ BAŞINDA KUBBELİ HAMAM
HAMAMIN İÇİNDE SAVRULUR DUMAN
YADA YARİNDE İNCE BELİNİ SARDIĞIM ZAMAN
ÜÇ AYLARDA BİR DÖRT AYLARDA BİR BANA

FESLİKAN YOLLADIM DESTEĞİ BAĞLI
SEN BİZİM ORALARA GELMEN Mİ GAYRI
SELAMLAR SALSAM DA ELİNEN GAYRI
SELAM ALLAH'INDIR AL KÖMÜR GÖZLÜM

FESLİKAN : FESLEĞEN

Nota Materyali 13. “Yüce Dağ Başında Kubbeli Hamam” İsimli Gurbet Havası’nın Notası

Yöresi Burdur Tefenni, sözü ve müziği anonim olan bu eserin kaynak kişisi Ahmet Ali Selçuk’tur. Eser Sümer Ezgü tarafından derlenerek kayıt altına alınmıştır. Eserin, Gülizar makamsal dizi özelliklerini kısmen taşıdığı görülmektedir. Ritimli ve serbest ritimli form yapısında olduğu için karma form içerisinde yer alan bu gurbet havasının ritimli olan bölümü (saz bölümü) 7/8’liktir. Düzümlü ise 3+2+2 şeklindedir. Söz bölümü ise serbest ritimlidir. Şiirin her mısra sonrasında bir saz bölümü yer alır ve bu melodik yapı 7/8’lik olarak icra edilir. Birinci kıta bittikten sonra tekrar baştaki saz çalınır ve hemen hemen aynı notasyon kullanılarak ikinci kıtası da okunur.

Bu gurbet havası, Ahmet Ali Selçuk'un 1978-80'li yıllar aralığında TRT Antalya Radyosunda kaydedilmiş olan bant kaydındaki icrasına göre notaya alınmıştır. Ayrıca, eser içerisinde yer alan yöresel kelimelerin anlamına, Feride Selçuk'tan ulaşılmıştır.

Yukarıda yer alan bilgiler doğrultusunda Ahmet Ali Selçuk'un müziği anonim olup kendisinin söz yazdığı, derlediği ve kaynaklık ettiği 13 eserin olduğu tespit edilmiştir. Eserlere ait müzikal form, makamsal dizi ve ritmik yapıların genel tablosu şu şekildedir.

Tablo 3. Ahmet Ali Selçuk'un müziği anonim olup kendisinin söz yazdığı, derlediği ve kaynaklık ettiği eserlerin müzikal form, makamsal dizi ve ritmik yapı dağılımı

Eser İsmi	Eserin Katkı Durumu	Eserin Formu	Eserin Makamsal Dizisi	Eserin Ritmi
1. Deli Dediler Aman Agam da Ben Deli Miyim	Söz: A. Ali Selçuk	Uzun hava (Gurbet Havası)	Gülizar	Saz: 7/8 Söz: Serbest
2. Uçtu mu Ola Yaylamızın Keklik Alayı	Söz: A. Ali Selçuk	Uzun hava (Gurbet Havası)	Gülizar	Saz: 7/8 Söz: Serbest
3. Yağmur Yağar Şipildenler Olmadan	Söz: A. Ali Selçuk	Uzun hava (Gurbet Havası)	Gülizar	Saz: 7/8 Söz: Serbest
4. Dağda Kuzu Yayılır Vay Aman	Derleyen: Ahmet Ali Selçuk	Kırık Hava	Hüseyini	9/8 (teke zeybek)
5. Deniz Kenarında Sümbüllü Bağlar	Derleyen: Ahmet Ali Selçuk	Uzun hava (Gurbet Havası)	Gülizar	Saz: 7/8 Söz: Serbest
6. Duman Çökmüş Karamanın Üstüne	Derleyen: Ahmet Ali Selçuk	Uzun hava (Gurbet Havası)	Gülizar	Saz: 7/8 Söz: Serbest
7. Kulak Verdim Koca Dünyayı Dinledim	Derleyen: Ahmet Ali Selçuk	Uzun hava (Gurbet Havası)	Gülizar	Saz: 7/8 Söz: Serbest
8. Yıkılmıştır Şu Bağdat'ın Duvarı Yoktur Yapıcı	Derleyen: Ahmet Ali Selçuk	Uzun hava (Gurbet Havası)	Gülizar	Saz: 7/8 Söz: Serbest
9. Dünya Dünya Dedikleri Bir Yeşil Ottur	Kaynak Kişi: Ahmet Ali Selçuk	Uzun hava (Gurbet Havası)	Gülizar	Saz: 7/8 Söz: Serbest
10. Kargı Kalem ile Kara Yazı Yazarım	Kaynak Kişi: Ahmet Ali Selçuk	Uzun hava (Gurbet Havası)	Gülizar	Saz: 7/8 Söz: Serbest
11. Geceleri Kalkar Kalkar Ağlarım	Kaynak Kişi: Ahmet Ali Selçuk	Uzun hava (Gurbet Havası)	Karcıgar	Saz: 7/8 Söz: Serbest
12. Gurbet'in Yolları Dikendir Diken	Kaynak Kişi: Ahmet Ali Selçuk	Uzun hava (Gurbet Havası)	Çargah	Saz: 2/4 - 5/8 Söz: Serbest
13. Yüce Dağ Başında Kubbeli Hamam	Kaynak Kişi: Ahmet Ali Selçuk	Uzun hava (Gurbet Havası)	Gülizar	Saz: 7/8 Söz: Serbest

Tablo 3'e bakıldığında, Burdur yöresine ait Türk Halk Müziği repertuarı içerisinde Ahmet Ali Selçuk'un bu kültüre emek verdiği 13 eserin olduğu görülmektedir. Bu eserlerden müziği anonim olup kendisinin söz yazdığı 3, ustalarından ve yöre ekiplerinden duyup günümüze derleyerek aktardığı 5 ve kaynaklık ettiği 5 eserin olduğu tespit edilmiştir. Eserlerden 12 tanesinin uzun hava (gurbet havası), 1'inin de kırık hava (9/8 teke zeybek) formunda olduğu görülmektedir. Eserlerden 10 tanesinin Gülizar, 1'inin Hüseyini, 1'inin Karcıgar ve 1'inin de Çargâh makam dizisinde olduğu belirlenmiştir. Tabloda yer alan 12 uzun havanın özellikle saz bölümlerinin ritmik yapıda olduğu, bu ritmik değerin ise 11 eserde 7/8'lik, 1 eserde ise 2/4'lük ve 5/8'lik ritim yapısında olduğu tespit edilmiştir. Bu eserlerin söz bölümlerinin serbest ritimli vokal ezgi formunda olduğu analiz edilmiştir. Ritimli vokal ezgi (kırık hava) formunda olan eserin saz ve söz bölümlerinin 9/8'lik ritmik yapıda icra edilmiştir. Bu çalışma içerisinde elde edilen bulgular sonucunda ulaşılan 11 uzun hava ve 1 kırık havanın notası bu çalışma içerisinde oluşturulmuştur.

4.3. Üçüncü Alt Problem olan “Ahmet Ali Selçuk’un Bağlama-Vokal ve Zurna İle İcra Ettiği Yöreye Has Olan Gurbet Havalarındaki Müzikal Üslubu” na Ait Bulgular ve Yorumlar

Teke yöresine ait gerek kırık havalarda gerekse uzun havalarda yöreye ait bir takım tavır özellikleri mevcuttur. Özellikle uzun havalar (gurbet havaları) içerisinde yörede her ne kadar anonim bir çalım şekli olsa da, Ahmet Ali Selçuk kendine has bir üslup ile bu ezgileri seslendirmiştir. Selçuk, bağlama çalgısı ile gurbet havalarının açış diye tabir edilen saz bölümlerinde kendine ait çalım teknikleri sergilemiş, bu çalım teknikler yörede diğer sanatçılar tarafından da kabul görmüş ve yöredeki diğer sanatçılar icra ettikleri diğer eserlerde de bu çalım tekniklerini kullanmışlardır. Ayrıca Ahmet Ali Selçuk, bu eserleri zurna çalgısı ile serbest ritimde icra etmiş ve çalmış olduğu zurnada kullandığı melodiler ve teknikler ile yörenin önde gelen isimlerinden birisi haline gelmiştir. Bu bölümde Ahmet Ali Selçuk'un bir bağlama-ses (vokal) bir de zurna ile icra ettiği iki gurbet havası eserinin notaları, kendi üslubu içerisinde analizi ve yorumlama bölümleri yer almaktadır. Bağlama ile çalıp okuduğu eserin müzikal analizi şu şekildedir:

4.3.1. Ahmet Ali Selçuk'un Bağlama ve Vokal ile İcra Ettiği “Kargıda Kalem ile Kara Yazı Yazarım” Adlı Eserin Müzikal Analizi

KARGI KALEM İLE KARA YAZI YAZARIM

(GARGI DA GALEM İLE GARA YAZI YAZARIM)

YÖRESİ : BURDUR/TEFENNİ
KAYNAK KİŞİ : AHMET ALİ SELÇUK

DERLEYEN : SÜMER EZGÜ
NOTALAYAN: AHMET ALİ SELÇUK (TORUNU)

SAZ SÜRE : $\bullet = 140$

The musical score is written in 8/8 time and the key of D major (indicated by two sharps). It consists of seven staves of music. The first six staves contain a single melodic line with various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. The seventh staff features a more complex texture with multiple voices, including a prominent bass line with many sixteenth notes. The score is marked with a tempo of 140 beats per minute.

Serbest

39 ³ *Glissando* *tr* *tr* *tr*

GAR _____ GI DA GA LEM İ LE GA RA YA Zİ _____ YA ZA Rİ _____ M

40 Saz Bölümü

The musical notation for the Saz Bölümü part, measures 40-43, is written on a single staff in 8/8 time. The key signature has one sharp (F#). The notation includes eighth and sixteenth notes, rests, and a triplet of eighth notes in measure 40. The melody is continuous across the four measures.

Serbest

DER DİMÇOK TUR U SUL USU L GE ZE Rİ M GE ZE Rİ M

49

Saz Bölümü

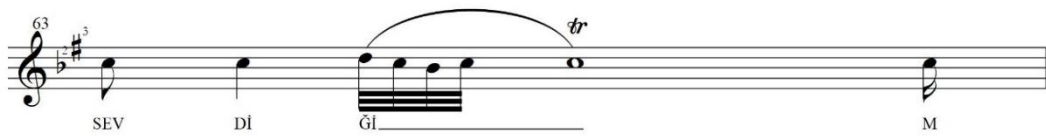
Serbest

Saz Bölümü

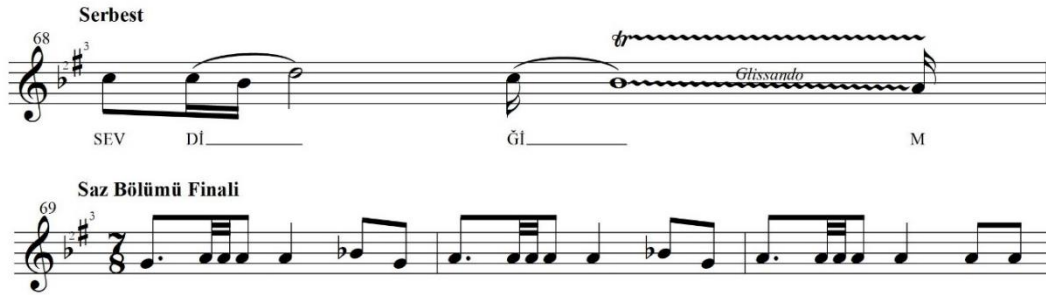

Serbest

Saz Bölümü

NOT: ARA SAZ OLARAK BAŞTAKİ SAZ BÖLÜMÜ ÇALINIR.

Nota Materyali 14. “Kargı Kalem ile Kara Yazı Yazarım” İsimli Gurbet Havası’nın Notası

Eserin saz ve ses (vokal) bölümleri incelendiğinde iki tür müzik cümlesinden oluştuğu görülmüştür. Gurbet havasının 1. ve 3. cümleleri aynı müziksel biçimde olduğu için A, 2. ve 4. cümleleri aynı müziksel biçimde olduğu için B müzik cümlesi olarak adlandırılmıştır.

Saz Bölümü:

A saz cümlesi (1-26. ölçüler), 7. Derece “Sol” sesi ile başlamış, 5. Derece “Mi” sesine inerek bu seste iki ölçü boyunca devam etmiştir. Ezgi, 5. Derece “Mi” ve 4. Derece “Re” sesleri arasında geçkiler yaptıktan sonra, 4. Derece “Re” sesinde kalarak burada iki ölçülük seyir göstermiştir. 3. Derece “Do” sesi ile tekrar başlayıp 5. Derece “Mi” sesine gelen ezgi, 7. Derece “Sol” sesine çarparak geri dönüş vermiş ve bu dönüşte 5. Derece “Mi” sesinde bemol almıştır. 5. derecedeki “Mi” bemol sesi sonrasında 2. derece “Si b²” sesine inen ezgi burada iki ölçülük seyir göstermiştir. 2. Derece “Si b²” sesindeki seyri sonrası 4. derece “Re” sesine çarpan ezgi, karara ulaşmak için 2. Derecede “Si b” sesini de kullanarak pesteki 7. Derece “Sol” sesine düşmüştür. Ezgi, pesteki 7. Derece “Sol” sesi sonrasında 1. Derece “La” karar sesine gelmiş ve burada iki ölçü seyir gösterdikten sonra ilk saz cümlesi tamamlanmıştır.

B saz cümlesi (15-34. ölçüler), A saz cümlesi ile benzer şekilde 7. Derece “Sol” sesi ile başlamış ve 5. Derece “Mi” sesine inerek bu seste iki ölçü boyunca devam etmiştir. 5. Derece “Mi” ve 4. Derece “Re” seslerinde geçkiler yapan ezgi, 4. Derece “Re” sesinde kalarak burada iki ölçü seyir göstermiştir. 3. Derece “Do” sesi ile devam

eden ezgi, tekrar 5. Derece “Mi” sesine gelmiş, buradan 7. Derece “Sol” sesine ulaşmıştır. Ezgi, 7. Derece “Sol” sesinden geri dönüşü sırasında 5. Derece “Mi” sesinde bemol almış ve A cümlesinden farklı olarak 3. Derece “Do” sesinde dört ölçülük seyir göstermiştir. 3. Derece “Do” sesi ile tekrar başlayan ezgi, 1. Derece “La” sesine inmiş, 7. Derece pesteki “Sol” ve 3. Derece “Do” sesleri sonrasında 2. Derece “Sib²” sesine gelerek iki ölçülük seyir göstermiştir. Karar sese doğru hareketine 2. Derecedeki “Si b” sesini kullanarak başlayan ezgi, pesteki 7. Derece “Sol” ve pesteki 6. Derece “Fa#³” seslerinde geçkisini yaptıktan sonra 1. Derece “La” karar sesine gelerek dört ölçü seyir göstermiş ve ikinci saz cümlesi tamamlanmıştır.

Ses icrasına başlanmadan önce vokale yol göstermek amaçlı düşündüğümüz dört ölçülük saz bölümü daha bulunmaktadır (35-38. Ölçü). Bu bölümün ilk iki ölçüsü, saz bölümünün başındaki iki ölçü ile aynıdır (1-2. Ölçü). Son iki ölçü ise 7. Derece pesteki “Sol” ve 2. Derece “Sib²” seslerindeki geçki sonrasında 1. Derece “La” karar sesinde sonlanmıştır.

Söz aralarında vokali dinlendirmek ve çalgı ile desteklemek maksatlı düşündüğümüz saz cevapları bulunmaktadır. Bu saz cevaplarının, sözün bittiği sesi karar sesine doğru taşımak ve yeni sözün başlayacağı sese tekrar ulaştırmak maksadıyla kullanıldığı düşünülmektedir.

Ses (Vokal) Bölümü:

A söz cümlesi (39. Ölçü) 7. Derece “Sol” sesinden başlayarak 5. Derece “Mi” sesine ters glissando ile düşmüş, buradaki seyri sonrasında 4.derece “Re” sesinde asma kalışını yapmıştır. 5. Derece “Mi” sesi ile tekrar başlayan söz bölümü 3. Derece “Do”, 4. Derece “Re” ve 5. Derece “Mi” sesleri arasında gerçekleştirdiği hançereler sonrasında tekrar 4.derece “Re” sesine gelerek A söz cümlesini tamamlamıştır.

B müzik cümlesi (48. Ölçü) 7. Derece “Sol” sesinden başlayarak 5. Derece “Mi” sesine ters glisendo ile düşmektedir. “Mi” sesindeki seyri sırasında 3. Derece “Do”, 4. Derece “Re” ve 5. Derece “Mi” sesleri arasında hançere hareketleri gösteren söz bölümü, 4. Derece “Re” sesindeki kısa süreli kalışı sonrasında, tekrar 5. Derece “Mi” sesine gelmiş, buradan da 7. Derece “Sol” sesine ulaşmıştır. 7. Derece “Sol” sesinden geri dönüşü sırasında 5. Derece “Mi” sesinde bemol alan söz bölümü, 2.

Derece “Sib²”, 3. Derece “Do” ve 4. Derece “Re” sesleri arasında hançereler göstermiş ve 3. Derece “Do” sesinde ilk asma kalışını yapmıştır. 3. Derece “Do” sesi ile tekrar başlayan söz bölümü 2. Derece “Sib²” sesine ulaşmış, bu kısımda söz bölümünü karar sese taşımak amaçlı düşündüğümüz “Öf” katma sözü eklenmiştir. “Öf” bitiriş kelimesi 2. Derece “Sib²” ile başlamış, 1. Derece “La”, 2.derece “Sib²” ve 3. Derece “Do” seslerinde gerçekleşen hançereler ile 1. Derece “La” karar sesine ulaştırılmış ve B söz cümlesi sonlanmıştır.

Saz İcrası Yorumu

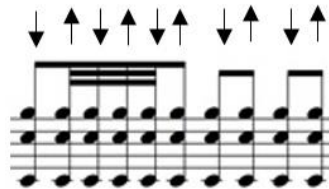
Yukarıda yer alan Ahmet Ali Selçuk’un çaldığı gurbet havasını kısaca özetlemek gerekir ise; Selçuk’un Tefenni bölgesinde 7/8’lik ritim kalıbında icra edilen ve yaygın olarak kullanılan gurbet havası tavrını benimsediği fakat bu icrasına zaman zaman kendine özgü tavır ve teknik özellikleri de eklediği görülmüştür.

Teke yöresinde icra edilen 7/8 ritim kalıbındaki gurbet havalarının saz bölümlerinde kullanılan tavır ve tezene yönleri genelde aşağıdaki gibidir.

Görsel 27. Yaygın olarak kullanılan 7/8’lik gurbet havası tavrı

Ahmet Ali Selçuk’ta görmüş olduğumuz kendi üslubuna has tavidan ilkinde, B saz cümlesinin 24. ve 25. ölçülerinde rastlanılmıştır. 22. ve 23. ölçüde yaygın olarak kullanılan 7/8’lik gurbet havası tavrı görülürken, 24. ve 25. ölçüde kendi üslubuna has bir tavır ve kendi tezene stili görülmektedir. Bu tavır ve tezene yönleri ise şu şekildedir.

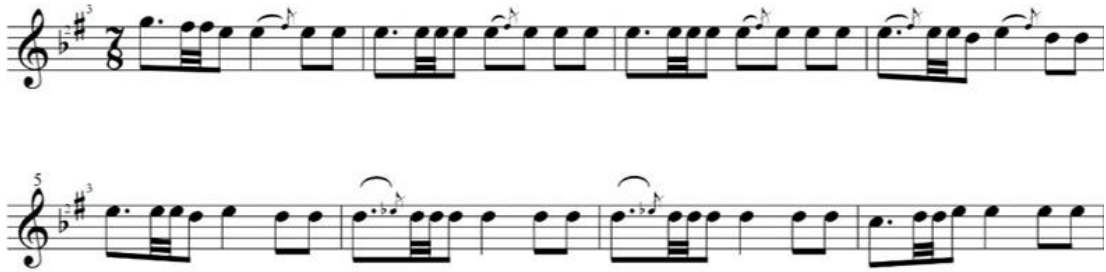
Görsel 28. Ahmet Ali Selçuk’un bağlama icrasında görülen gurbet havası tavrı 1

Ahmet Ali Selçuk'ta görmüş olduğumuz kendi üslubuna has tavırdan ikincisine ise B saz cümlesinin 32. ölçüsünde rastlanılmıştır. Selçuk'un 1. Derece "La" karar sesindeki seyri sırasında kullandığı tavır dikkat çekicidir. 31. Ölçüdeki ilk tavır karakteristik gurbet havası tavrı ile başlarken, 32. Ölçüde kullandığı tavır, kendi üslubuna has bir tavır ve tezeneleme ile gerçekleşmiştir. Bu tavır ve tezene yönleri ise şu şekildedir.

Görsel 29. Ahmet Ali Selçuk'un bağlama icrasında görülen gurbet havası tavrı 2

Selçuk'un, 7/8'lik (3+2+2) ritim kalıbında icra ettiği bu eserin güçlü perdesi olan 5. Derece "Mi" sesinde 'çarpma' tekniği uyguladığı görülmektedir. Bu tekniği özellikle ritim kalıbının birinci ya da dördüncü zamanlarında uyguladığı gözlenmiştir. Bu çalım tekniğine, saz bölümünün genelinde rastlanmıştır.

Görsel 30. Ahmet Ali Selçuk'un bağlama icrasında görülen 'çarpma' tekniği

Selçuk'un 22. ölçü ve 25. Ölçü aralığında, 3. Derece "Do" sesine vurgu yaptığı gözlenmiştir. Buradaki vurgu sırasında bağlamanın orta teli ve üst telindeki do seslerine alt teldeki sol sesini de ekleyerek 'bare' tekniği uyguladığı görülmektedir.

Görsel 31. Ahmet Ali Selçuk'un bağlama icrasında görülen 'bare' tekniği

Ahmet Ali Selçuk, gurbet havasını icra ederken saz bölümünün genelinde sağ el parmak vurma tekniğini kullanmaktadır. Bu tekniği, 7/8'lik (3+2+2) ritim kalıbının birinci ve dördüncü zamanlarında uyguladığı görülmektedir. 7/8'lik gurbet havalarının ritmik yapısına bakıldığında, birinci ve dördüncü zamanların güçlü zamanlar olduğu ve Selçuk'un da bu tekniği güçlü zamanlarda uyguladığı gözlenmiştir.

Görsel 32. Ahmet Ali Selçuk'un bağlama icrasında uyguladığı 'sağ el parmak vurma' tekniği

Ses (Vokal) İcrası Yorumu

Ahmet Ali Selçuk'un söylediği bu gurbet havasını kısaca özetlemek gerekir ise; Selçuk'un serbest ritimli form yapısında seslendirdiği bu gurbet havasının A söz cümlesinde çeşitli teknikler uyguladığı görülmektedir. "Gargı da galem ile gara yazı yazarım" şeklindeki ilk mısranın altı çizili olan "gar" hecesinde 'glissando' tekniği uyguladığı, aynı mısradaki altı çizili olan "le" hecesinde 'tril' tekniği uyguladığı, altı çizili "zı" ve mısra sonundaki altı çizili "rım" hecelerine bakıldığında ise eser genelinde çeşitli varyasyonlarını kullandığı karakteristik olarak düşünülebilen 'hançere' teknikleri uyguladığı görülmektedir.

Görsel 33. Selçuk'un söz icrası sırasında uyguladığı 'glissando', 'tril' ve 'hançere' teknikleri

B söz cümlesindeki “Derdim çoktur usul usul gezerim gezerim gezerim” sözlerinde, A söz cümlesinden farklı olarak altı çizili olan “ze” ve “rim” hecelerinde ‘çarpma’ tekniğinin kullanıldığı görülmektedir.

Görsel 34. Selçuk'un söz icrası sırasında uyguladığı 'çarpma' tekniği

A. A. Selçuk'un bağlama icrasındaki ustalığı, ses (vokal) yeteneğinde de görülmektedir. Ses icrası sırasında kullandığı gırtlak teknikleri, sesini kullanırken gerek pes gerekse tiz seslerde konuşur gibi dinleyeni rahatsız etmeden ve seslerden ayrılmadan (detone) dokunaklı icralar gerçekleştirdiği tespit edilmiştir.

4.3.2. Ahmet Ali Selçuk’un Zurna Çalgısı ile İcra Ettiği “Gurbet” Adlı Eserin Müzikal Analizi

GURBET

YÖRE: TEFENNİ
AKTARAN: A.ALİ SELÇUK (ZURNA)-
MUSTAFA SÜLÜK(DAVUL)
NOTAYA ALAN: CEM SAVAŞ- DENİZ DİNCEL

AKTARAN: A. ALİ SELÇUK (ZURNA)-
MUSTAFA SÜLÜK (DAVUL)
NOTAYA ALAN: CEM SAVAŞ- DENİZ DİNCEL

ZURNA

ASMA DAVUL

ZUR.

DAV.

ZUR.

DAV.

ZUR.

DAV.

13 *tr*

ZUR.

13

DAV.

16

ZUR.

16

DAV.

19 *tr*

ZUR.

19

DAV.

22 *Glissando* *Glissando* *Glissando* *tr*

ZUR.

22

DAV.

25

ZUR.

25

3

3

28

ZUR.

28

3

31

ZUR.

31

3

3

34

ZUR.

34

DAV.

37

ZUR.

37

DAV.

40

ZUR.

tr

Glissando

40

DAV.

43

ZUR.

3 3

43

DAV.

46

ZUR.

Glissando

46

DAV.

49

ZUR.

49

DAV.

52

ZUR.

52

DAV.

55

ZUR.

55

DAV.

58

ZUR.

58

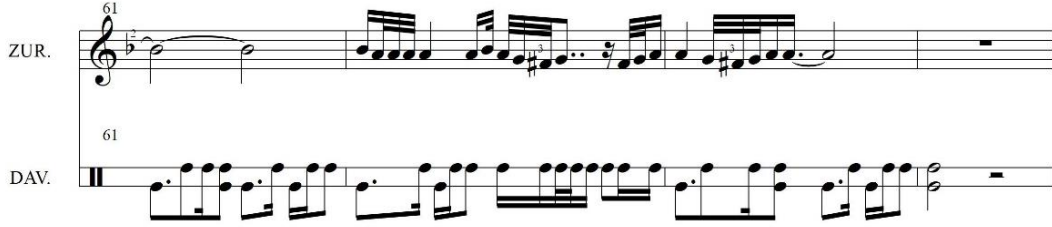
DAV.

Glissando

3

3

3

Nota Materyali 15. “Gurbet” İsimli Gurbet Havası’nın Notası (Notaya Alan: Cem Savaş-Deniz Dincel)

Yukarıda Ahmet Ali Selçuk’un zurna, Mustafa Sülük’ün davul icrasının bulunduğu gurbet havasının notasyonu verilmiştir. Davul-zurna ile çalınan bu gurbet havasında, zurnanın serbest ritimli bir icra ile hem saz hem de söz bölümünü çaldığı, davulun ise bu icra süresince 4/4’lük ritim kalıbı ile zurnaya eşlik ettiği görülmüştür.

Eserde seyir ve asma kalışlar bakımından benzerlikler görülse de içerisinde gözlenen çalım farklılıkları sebebi ile 1. ve 43. ölçüler arası, A, B, A¹ ve B¹ müzik cümlelerine ayrılarak müzikal analizi yapılmıştır. 43. ölçü sonrasında ezgi tekrar başa dönüş gösterdiği için incelemeye alınmamıştır.

A müzik cümlesi (1-10. ölçüler), karar sesine göre sırasıyla 3. Derece “Do” ve 7. Derece pesteki “Sol” sesi ile başlamış, 4. Derece “Re” sesine ulaşarak bu seste üç ölçülük seyir göstermiştir. 4. Derece “Re” sesi ile seyrine devam eden ezgi, 7. Derece tizdeki “Sol” sesini tınlatmış ve buradan geri dönüş göstermiştir. Bu geri dönüş esnasında 5. Derece “Mi” sesinde bemol alan ezgi 2. Derece “Sib²” sesine ulaşmış ve ezgi burada ilk durağını vermiştir. Sırası ile 4. Derece “Re” ve 5. Derece “Mi” sesi ile tekrar başlayan ezgi, 5. Derece “Mi” sesinde bemol alarak 4. Derece “Re” sesine ulaşmış ve burada bir ölçü seyir göstermiştir. Ezgi buradan tekrar 5. Derece “Mi” sesine ulaşmış, bu ses sonrası pesteki 7. Derece “Sol” sesini duyurduktan sonra 1. Derece “La” karar sesine gelerek A cümlesini sonlandırmıştır.

B müzik cümlesi (11-21. Ölçüler), sırasıyla 3. Derece “Do” sesi ve 7. Derece pesteki “Sol” sesi ile başlamış, 4. Derece “Re” sesine ulaşarak bu seste üç ölçü seyir göstermiştir. 4. Derece “Re” sesi ile devam eden ezgi, 7. Derece tizdeki “Sol” sesine gelerek buradan geri dönüş vermiştir. Bu geri dönüş esnasında 5. Derece “Mi” sesinde bemol alan ezgi A cümlesinden farklı olarak 3. Derece “Do” sesine gelmiş ve burada bir ölçülük seyir göstermiştir. 3. Derece “Do” sesi sonrasında icracı melodiyi ritimle uyumlu bir şekilde 2. Derece “Sib²” sesine ulaştırmıştır. Ezginin devamında 6. Derece pesteki “Fa^{#3}” ve 7. Derece “Sol” seslerindeki geçkiler sonrası 1. Derece “La” karar sesine gelinmiş ve B müzik cümlesi sonlandırılmıştır.

A¹ müzik cümlesi (22-30. Ölçüler), A müzik cümlesinden farklı olarak 7. Derece tizdeki “Sol” sesinden başlayarak 5. Derece “Mi” sesine glissando tekniği ile düşmüş ve 4. Derece “Re” sesine gelerek burada bir ölçülük seyir göstermiştir. Buradaki seyri sonrasında 7. Derece pesteki “Sol” ve 6. Derece pesteki “Fa^{#3}” seslerinde geçkiler yapan ezgi, 5. Derece “Mi” sesine gelerek burada bemol arızasını almış, buradan da sırasıyla 2. Derece “Sib²”, 1. Derece “La” seslerine ulaşmıştır. Ezgi 5. Derece “Mi” ve 4. Derece “Re” seslerinde yapılan geçkiler sonrasında 1. Derece “La” sesine ulaştırılarak karara bağlanmış ve A¹ müzik cümlesi sonlandırılmıştır.

B¹ müzik cümlesi (31-43. Ölçüler), 7. Derece pesteki “Sol” sesi ile başlamış ve 4. Derece “Re” sesine ulaşmış ve burada iki ölçülük seyir göstermiştir. “Re” sesindeki seyri sonrasında 5. Derecede “Mi” sesinde bemol arızası alan ezgi 2. Derece “Sib²” sesine inerek burada durak vermiştir. 4. Derece “Re” sesi ile tekrar başlayan ezgi 5. Derece “Mi” sesine gelerek bu seste sıkça tekrarlar yapmıştır. 5. Derece “Mi” sesi sonrasında 7. Derece pesteki “Sol” sesi tınlatılmış ve hemen ardından 5. Derece “Mi” sesinde bemol arızası alarak 3. Derece “Do” sesine düşmüştür. Bu ses üzerinde gerçekleştirilen geçkiler sonrasında 3. Derece “Do” sesi iki ölçü daha seyir göstermiştir. 3. Derece “Do” sesi sonrasında icracı, ritme uygun bir melodi ile ezgiyi 2. Derece “Sib²” sesine ulaştırmıştır. 6. Derece pesteki “Fa^{#3}” ve 7. Derece pesteki “Sol” seslerine iniş yapıldıktan sonra 1. Derece “La” karar sesine gelinerek B¹ müzik cümlesi sonlandırılmıştır.

Ahmet Ali Selçuk'un zurna ile çaldığı bu gurbet havasını kısaca özetlemek gerekir ise; Selçuk, A müzik cümlesinin 2. Derece “Sib²” sesinde (6. Ölçü) ve eser genelinde, zurnadaki perdeleri temsil eden deliklerin açılıp kapanması ile gerçekleştirilen ve zurna icrasında önemli yeri olan ‘tril’ tekniğini uyguladığı görülmektedir.

Görsel 35. Ahmet Ali Selçuk'un zurna icrası sırasında görülen tril tekniği

A. Ali Selçuk, A müzik cümlesinin 10. Ölçüdeki icrasında, 5. Derece “Mi” sesinden 7. Derece “Sol” sesine çarpma tekniği uyguladığı görülmektedir.

Görsel 36. Ahmet Ali Selçuk'un zurna icrası sırasında görülen çarpma tekniği

B müzik cümlesi, 3. Derece “Do” sesindeki kalışı (16. Ölçü) sonrasında, zurna ile çalınmış ulaşılabilen gurbet havası icralarında rastlamadığımız, Selçuk'un icrasında görülen ritim ile uyumlu şekilde ilerleyen bir melodi ile devam etmiştir (17-18. Ölçüler).

Görsel 37. Ahmet Ali Selçuk’un icrasında görülen ritimle uyumlu ilerleyen melodi 1

B müzik cümlesi 19. ölçüde, 2. Derece “Sib²” sesinde glissando tekniği kullanılmış ve bu ses 1. Derece “La” karar sesine bağlanmıştır. 20. Ölçüye bakıldığında, zurna ile çalınmış ulaşılabilen gurbet havası icralarında rastlamadığımız, Selçuk’un icrasında görülen ritim ile uyumlu şekilde ilerleyen ikinci bir melodiye daha ulaşılmıştır. Bu melodinin icracı tarafından karar sese bağlama cümlesi olarak kullanıldığı düşünülmektedir.

Görsel 38. Ahmet Ali Selçuk’un icrasında görülen ritimle uyumlu ilerleyen melodi 2

Selçuk’un A¹ müzik cümlesindeki zurna icrasında (22-23. Ölçüler), 7. Derece “Sol” sesi ve 5. Derece “Mi” sesleri aralığında ‘ters glissando’ tekniği uyguladığı görülmektedir.

Görsel 39. Ahmet Ali Selçuk’un zurna icrasında görülen ‘ters glissando’ tekniği

A müzik cümlesinin devamında (25-26. Ölçüler), 4. Derece “Re” sesi seyri sonrasında 7. Derece “Sol” sesine hareketini beklediğimiz ezgi, bilinen dışında bir

oktav pesteki 7. Derece “Sol” sesine inmiş ve bu ses üzerinde bir geçki uygulamıştır. Selçuk’un zurna ile çaldığı diğer gurbet havalarına bakıldığında bu müzikal ifadeyi genel anlamda uyguladığı görülmektedir. Tefenni bölgesinde yaşamış olan eski zurnacıların ulaşılabilen kayıtlarını incelediğimizde, bu tekniğin kullanıldığı bir kayda rastlanmamıştır. A. Ali Selçuk sonrasındaki ulaşılabilen kayıtlar incelendiğinde Tefenni bölgesinde var olan zurnacıların birçoğunun bu tekniği uyguladığı görülmüştür. Buradan yola çıkarak bu tekniğin Ahmet Ali Selçuk’un icra özelliklerine göre şekillendiği düşünülmektedir.

Görsel 40. Ahmet Ali Selçuk’un zurna icrasında görülen peste uyguladığı teknik

Selçuk’un zurna icrası sırasında kullandığı teknikler, zurnayı çalarken ki nefes kontrolü, akıcı çalımı ve seslerin akortlu olması gibi özellikleri, onun zurna çalgısında özel bir icracı olduğunu gösterir niteliktedir.

İncelemeye alınan bu iki gurbet havası eserinin, A. Ali Selçuk’un çalma ve söyleme tekniğine göre şekillendiği ve süreç sonrasında bu eseri icra eden kişilerin bu tekniğe göre icrasını şekillendirdiği düşünülmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmalara dayalı olarak elde edilen bulgularla, ulaşılan sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

Burdurlu Mahalli Sanatçı Ahmet Ali Selçuk'un hayatı, eserleri ve müzikal üslubu üzerine yapılan bu araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan sonuçlar alt problemlere göre şu şekildedir.

5.1.1. Birinci alt problem olan “Ahmet Ali Selçuk'un hayatı ve müzikal yaşamı” üzerine elde edilen sonuçlar:

- Ahmet Ali Selçuk'un, 1944 yılında Burdur'a bağlı Tefenni ilçesinin Hasanpaşa köyünde doğduğu, 1962 yılında Feride Selçuk ile evlendiği, bu evlilikten Kadir, Fatma, Bayram ve Seval adında dört çocuğunun dünyaya geldiği ve 01 Temmuz 2011 yılında da vefat ettiği,
- Ailesinin Tefennili Ahmet Yamacı'nın sülalesinden olması ve bulunduğu yörede Mustafa Kara (Hüyükli Arap), Ahmet Çelik (Sağır Amad), Cafer Kılınç (Topal Cafer) gibi ustaları dinlemesi ile müziğe ilgi duyduğu, 13-14'lü yaşlarda Tefenni bölgesinin önemli yöresel ustalarından 'Hüyük Arap' lakabı ile bilinen Mustafa Kara'nın yanında çıraklığa başladığı ve süreç içerisinde davul, zurna ve bağlama çalgılarını öğrenip geliştirdiği,
- Askerlik dönüşünde ustasının müsaadesi ile kendi ekibini oluşturduğu, düğünlerde; bağlama, davul, zurna, cura, sipsi gibi çalgılar icra ettiği, bağlama, zurna ve ses icrasında ustalaşmasının halk müziği alanında yörenin önde gelen isimlerinden biri haline gelmesinde etkili olduğu,
- Ahmet Ali Selçuk'un, meslek hayatında yoğun olarak uzun sap bağlama çaldığı, yer yer kısa sap bağlama, elektro bağlama ve curayı da kullandığı, uzun sap bağlamayı çoğunlukla bozuk düzende (La, Re, Sol), kısa sap bağlama ve curayı ise bağlama düzeninde (La, Re, Mi) kullandığı, yöredeki bazı eserleri icra ederken, uzun sap bağlamayı bağlama düzeninde de kullandığı,

- Ahmet Ali Selçuk’un kullanmış olduğu zurnaların, yapısal olarak Tefenni bölgesinde yaygın olarak kullanılan zurnalar ile örtüştüğü, karar ses olarak si ve do akortlarında zurnalar kullandığı,

- Ahmet Ali Selçuk’un müzikal icralarını; yöre düğünlerinde, köy odalarında, konser ve festivallerde, radyo ve televizyon programlarında ve çeşitli kültürel faaliyetlerde sürdürdüğü ayrıca o yıllardaki imkânlar doğrultusunda radyolarda ya da evde doldurulan bantlarda müziğini icra ettiği,

5.1.2. *İkinci alt problem olan “Ahmet Ali Selçuk’un müziği anonim sözleri kendisine ait olan, derlediği ve kaynaklık ettiği eserler nelerdir ve bu eserlerin müzikal özellikleri” üzerine elde edilen sonuçlar:*

- Ahmet Ali Selçuk’un müziği anonim sözleri kendisine ait olan, derlediği ve kaynaklık ettiği ulaşılabilen 13 eserin olduğu, bu eserlerin 10 tanesinin görsel ve işitsel kayıtların incelenmesi sonucu, 3’ünün ise bu çalışma içerisinde yöre sanatçılarından Ahmet Turgut, A. A. Selçuk’un oğlu Kadir Selçuk, kızı Seval Bayar ve gelini Ayşe Selçuk ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edildiği,

- Ahmet Ali Selçuk’un kayıtlarının bulunduğu kasetlere TRT Antalya Radyosu arşivi ile Bayram Aşık, Kadir Selçuk ve Osman Sülük’ün kişisel arşivinden ulaşıldığı,

- A. Ali Selçuk’a ait 13 eserin 12 tanesinin uzun hava (gurbet havası), 1’inin ise kırık hava formunda olduğu,

- A. A. Selçuk’un kaleme aldığı 3 uzun havanın (gurbet havası) sözlerinin kendisine ait, müziğinin ise anonim olduğu,

- A. Ali Selçuk’un kendinden önceki ustalarından ve yöre ekiplerinden derleyip günümüze aktardığı 5 eserin olduğu, bu eserlerden 4’ünün uzun hava 1’inin ise kırık hava formunda olduğu,

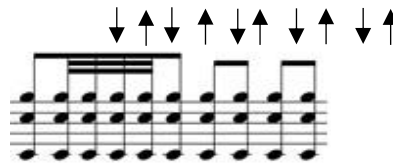
- A. Ali Selçuk’un kaynaklık ettiği 5 gurbet havasının Sümer Ezgü tarafından derlenerek TRT THM repertuvarına kazandırıldığı,

- Ahmet Ali Selçuk ile ilgili ulaşılabilen 13 eserden 12’si bu çalışma içerisinde notaya alındığı, “Geceleri Kalkar Kalkar Ağlarım” isimli gurbet havasının ise Sümer Ezgü tarafından notalandığı,

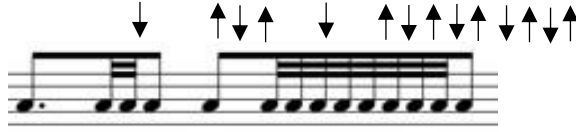
- Ulaşılan 13 eserden 10 tanesinin gülizar, 1 tanesinin hüseyini, 1 tanesinin karcıgar ve 1 tanesinin de çargah makamsal dizi özelliklerini taşıdığı,
- Ahmet Ali Selçuk'un icra ettiği gülizar makamsal dizisinde olan gurbet havalarının tamamı incelendiğinde, eserlerin hem çalma hem de söyleme esnasında müzikal olarak 7. Derece "Sol" sesinden başlayarak 5. Derece "Mi" ve 4. Derece "Re" seslerinde kalışlar gösterdiği, karar sesine hareketi sırasında ise 3. Derece "Do" ve 2. Derece "Sib²" seslerini önemli ölçüde duyurduğu, eserlerin 5. derece "Mi" sesini kullanırken önce natürel daha sonra bemol alarak ezgileri sürdürdüğü,
- Ahmet Ali Selçuk ile ilgili ulaşılan 13 eserden 12 tanesinin söz ve müziğinin bulgulara yer alan bilgilerle örtüştüğü görülmektedir. Sümer Ezgü'nün derleyerek notaya aldığı "Geceleri Kalkar Kalkar Ağlarım" isimli gurbet havasının kaynak kişi bölümünde Ahmet Ali Selçuk ve Mustafa Kara yer almaktadır. Yapılan bu araştırma sonucunda Hasan Akın'ın arşivinden ulaştığımız video kayıta, Selçuk'un ustası Mustafa Kara'nın bu eserin sözlerinin kendisine ait olduğunu söylediği bir kayda ve eserin oluşturma hikâyesine ulaşılmış, ulaşın bu bilgiler sonucunda eserin sözlerinin Mustafa Kara'ya ait olduğu, eseri günümüze ulaştıran en önemli kaynak kişinin ise Ahmet Ali Selçuk olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.3. *Üçüncü alt problem olan "Ahmet Ali Selçuk'un bağlama-vokal ve zurna ile icra ettiği yöreye has olan gurbet havalarındaki müzikal üslubu" üzerine elde edilen sonuçlar:*

- Tefenni yöresinde icra edilen gurbet havalarında Ahmet Ali Selçuk'un saz bölümlerini 7/8'lik ritim kalıbında çaldığı, bu ritim kalıbında kendi geliştirdiği teknik ve tavırlar sergilediği, bunlardan ilkinde 7/8'lik ritim kalıbının ilk üç zamanında, ikincisine ise son dört zamanda uyguladığı ve bu tavırları gurbet havalarının genelinde icra ettiği, bu çalım stiline yörede "Ahmet Ali Selçuk Tavrı" diye adlandırıldığı,

Görsel 41. Ahmet Ali Selçuk'un icrasında görülen gurbet havası tavrı 1

Görsel 42. Ahmet Ali Selçuk’un icrasında görülen gurbet havası tavrı 2

- Ahmet Ali Selçuk’un “Kargıda Kalem ile Kara Yazı Yazarım” isimli gurbet havasının saz icrası sırasında, sol el tekniğinde perdenin komşu perdesi ile yapılan çarpmaları sıklıkla kullandığı, bu tekniği ritimle uyumlu halde gerçekleştirdiği,
- Ahmet Ali Selçuk’un 7/8’lik ritim kalıbı içerisinde icra edilen gurbet havası tavrılarının birinci ve dördüncü zamanlarında parmaklarını gövdeye vurarak ezgiye ritmik eşlik uyguladığı,

Görsel 43. Ahmet Ali Selçuk’un bağlama icrasında uyguladığı ‘sağ el parmak vurma’ tekniği

- A. Ali Selçuk’un “Kargıda Kalem ile Kara Yazı Yazarım” isimli eseri vokal ile icra ederken 7. Derece “Sol” sesinden 5. Derece mi sesine inişi sırasında ‘glissando’ tekniği uyguladığı, ulaştığı 5. Derece “Mi” sesindeki kalıplarda sıklıkla ‘tril’ tekniği uyguladığı, 4. Derece “Re” ve 5. Derece “Mi” sesleri arasında ‘hançere’ tekniği uyguladığı ve 5. Derece “Mi” sesinden 7. Derece “Sol” sesine ‘çarpma’ tekniği uyguladığı ayrıca bu eserdeki ses icrasına bakıldığında bağlama icrasında gösterdiği tavrısal çalım özelliklerini ses icrasına da aktardığı,
- Selçuk ile ilgili işitsel kayıtlar incelendiğinde, ses icrasında en pes ve en tiz sesi referans alınarak tenor ses karakterine sahip olduğu, icra ettiği eserlere bakıldığında tiz seslerde rahat hareket edebildiği ve nefes kullanımını doğru bir şekilde uygulayabildiği,
- A. Ali Selçuk’un bağlama ve ses (vokal) icralarında kullandığı karar seslere bakıldığında, Batı tampere sistemine göre Fa diyez, Sol ve La seslerini yoğun olarak kullandığı,

- A. Ali Selçuk'un zurna ile icra ettiği "Gurbet" isimli uzun havada süsleme tekniklerinden; çarpma, tril, glissando gibi teknikleri sıklıkla kullandığı, icra esnasında nefesini iyi kontrol ederek melodileri müzik cümlesi bitinceye kadar sürdürdüğü ve bu sayede ezgiyi ahenkli ve akıcı bir hale dönüştürdüğü,

- Zurnanın serbest ritimde davulun ise 4/4'lik ritim kalıbı içerisinde icra ettiği bu gurbet havasında Ahmet Ali Selçuk'un yer yer davul ritim kalıbı ile uyumlu ilerleyen ezgiler kullandığı, ustasının ve yöredeki diğer zurna ustalarının ulaşılabilen görsel ve işitsel kayıtlarını incelediğimizde bu tip ezgilere rastlanmadığı, bu ezgilerin A. Ali Selçuk'un kendine has üslubu içerisinde kullandığı melodiler olduğu,

Görsel 44. Ahmet Ali Selçuk'un zurna icrasında görülen melodi 1

Görsel 45. Ahmet Ali Selçuk'un zurna icrasında görülen melodi 2

- Ahmet Ali Selçuk'un, bağlama, ses ve zurna icrasında geliştirdiği tavır ve üslup özelliklerini hem kendi eserlerinde hem de yöredeki diğer eserlerde uyguladığı, bu icra şekillerinin yörede diğer sanatçılar tarafından da kabul gördüğü, Tefenni bölgesindeki gurbet havalarının icrasında 'Ahmet Ali Selçuk tavrı' diye isimlendirilen gurbet havası çalım üslubunun geliştiği,

- Yöredeki düğünlerin içerisinde yoğun bir şekilde bulunan müzik icralarının Selçuk'un müzikalitesini artırdığı düşünülmüş ayrıca müziğe duyduğu ilgilinin onun bağlama, zurna ve vokal (ses) alanlarında önemli bir icracı olmasında etkili olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

5.2. Öneri

- Burdur'un diğer bölgelerinde de kendine has icralar gösteren ustaların bulunduğu bilinmektedir. Dolayısıyla bu ustaların da hayatları, eserleri ve müzikal özellikleri ile ilgili çeşitli araştırmaların yapılması,
- Bu ustalar ile ilgili yapılmış olan çalışmaların, birikim ve kültürün kaybolmaması noktasında o bölgelerde mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda kullanılması, ulusal ve uluslararası platformlarda da bu tür melodik yapıların sahnelenmesi,
- Kendi kültürel ve müzikal özelliklerini içinde barındıran yöreler ve ya ustalar ile ilgili kitap, makale, tez gibi yayınların çalışılması,
- Bu tür isimlerin unutulmaması için kendi yörelerinde isimlerinin koyulacağı festivallerin düzenlemesi, bu ustaların yöresel icra tekniklerinin sergileneceği yarışmaların organize edilmesi,
- Bölgedeki saklı kalmış eserler için derleme ve saha çalışmalarının yapılması ve bu çalışmaların literatüre kazandırılması, önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akdoğu, O. (2003). *Türk Müziği'nde Türler ve Biçimler*. İzmir: Meta Basım.
- Ayyıldız, S. (2013). *Teke Yöresi Yörük Türkmen Müzik Kültüründe Yerel Çok Seslilik Özellikleri*. Yüksek Lisans Tezi, İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Börekçi, A. ve Nacakçı Z. (2019). “The Cry of Teke Region: Computer Supported Musical Analysis of Gurbet Havası”, *Porte Akademik*, 18-19, ss.25-41.
- Çine, H. (1989). *Burdur'dan Damlalar Folklor (Halkbilim)*. İzmir: Uyan Matbaası.
- Çine, H. (2003). “*Burdur'dan Damlalar*”. Burdur: Burdur Valiliği Kültür Yayınları.
- Çine, H. (2007). *Sazlı Sözlü Anılarım*. Burdur: Burdur Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.
- Emnalar, A. (1998). *Tüm Yönleriyle Türk Halk Müziği ve Nazariyatı*. İzmir Ege Üniversitesi Basım Evi
- Erkan, Y. (2014). “Cumhuriyet Dönemi Teke Yöresi Burdur Halk Sanatçıları” İstanbul: Narçiçeği Yayıncılık.
- Ezgü, T. (1997). *Burdur Folkloru*. Ankara: T.C. Başbakanlık Gençlik ve Spor Müdürlüğü.
- Gök Akyıldız, S. (2016). *Burdur Yöresi Türk Halk Müziği ve Özellikleri ve Söz Yönünden İncelenmesi*, Doktora Tezi, NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Gülmen O., Şimşek F. (2009). *Tefenni*. Ankara Sistem Ofset
- Büyükyıldız, H. Z. (2009). *Türk Halk Müziği - Ulusal Türk Müziği*. İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- Büyükyıldız, H. Z. (2015). *Türk Halk Müziği - Ulusal Türk Müziği - Kültür Taşıyıcılığı, Tarihi Ve Sınıflandırmaları*. Arı Sanat Yayınevi, İstanbul.
- İmren Z. (2020). *Türk Halk Müziğinde Bir Tür: Gurbet Havası*. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. Yök Tez Merkezi veri tabanından erişilmiştir.
- Kaynar, Ü. (1996). *Türk Halk Kültürü ve Halk Müziği*, İstanbul:Bostancı Yay, s.106.

Koruk, Ç. (2009). Teke Yöresi'nde Kullanılan Telli Çalgıların Müzikal ve Teknik Analizi. Yüksek Lisans Tezi, HALIÇ ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Özbek, M. (2014). Türk Halk Müziği El Kitabı 1 Terim Sözlüğü. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

Özdemir, M. (2010). Nitel Veri Analizi. Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine

Parlak, E. (2000). “Türkiye’de El ile (Şelpe) Bağlama Çalma Geleneği ve Çalış Teknikleri”, Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Sarısozen, M. (1962). Türk Halk Musikisi Usulleri. Ankara: Resimli Posta Matbaası.

Şengül, C. (2007). “Kültürün Yaygınlaşmasında Müziğin Yeri ve Önemi”, Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Uluslararası Türklük Bilgisi Sempozyumu, 25-27 Nisan 2007 Erzurum, Bildiriler-2, Erzurum 2009, Mega Ofset Matbaacılık, s. 927-934.

Şengül, C., Gök Akyıldız, S. ve Bedel, A. (2018). Gelenekten Geleceğe Teke Yöresi Halk Müziğine Hizmet Edenler. Kastamonu: 21. Yüzyılda Türk Sanatı: Meseleler ve Çözüm Önerileri Milletlerarası Sempozyum-Sergi-Konser-Çalıştay.

Turhan, S. (1992). Türk Halk Musikisinde Çeşitli Görüşler. Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

Türk Dil Kurumu. (2022). www.tdk.gov.tr: <https://sozluk.gov.tr> adresinden alındı

Uçan, A. (1996). *İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi*, Ankara: ALF Matbaası, s.27

Uludağ, E. (2009). Teke Yöresi Müzik Kültüründe İki Telli Kozağaç Curası. İstanbul: Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Musikisi Anasanat Dalı Yüksek Lisans Tezi. YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi.

Urhan, S. (2004). Öyküleri ve Notalarıyla Gurbet Havaları. İzmir.

Uysal, M. A. (2020). *Salnamelere Göre Burdur (1868-1914)*. İstanbul: Libra Kitapçılık ve Yayıncılık.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). “*Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*”. Ankara: Seçkin Yayıncılık. 6 Baskı.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). “*Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*”. Ankara: Seçkin Yayıncılık. 11 Baskı.

Yönetken, H. B. (2006). Derleme Notları I. Kitap. Ankara: Sun Yayınevi.

Görsel İnternet Kaynakları

<https://www.youtube.com/watch?v=nzkPze-nfuk>/Erişim Tarihi 24/06/2022).

Burdur Haritası (<https://burdur.ktb.gov.tr/>, 11/12/2022).

Tefenni ilçe haritası (tefenni15.webnode.com.tr, 11/12/2022).

İnternet Kaynakları

<https://www.facebook.com/sumerezgu/videos/10150245934973360/>

Erişim Tarihi 24/06/2022

Kişisel İletişim Bilgileri

EKLER

Ek-1. Görüşme Soruları

1. Adınız Soyadınız?
2. Yaşınız?
3. Tahsiliniz?
4. Nerelisiniz?
5. Ahmet Ali Selçuk'un Hayatı Hakkında Neler Söylersiniz?
6. Ahmet Ali Selçuk'un Müzikal Yaşamı Hakkında Neler Söylersiniz?
7. Ahmet Ali Selçuk'un Bestelediği, Derlediği ya da Kaynaklık Ettiği Türküler Nelerdir?
8. Ahmet Ali Selçuk'un İcra Ettiği Enstrümanlar ve Özellikleri ile İlgili Neler Söylersiniz?
9. Ahmet Ali Selçuk'un İcra Ettiği Eserlerde Farklı Gördüğünüz Üslup Özellikleri Var Mıdır?
10. A. Ali Selçuk'un Teke Yöresi Müziğindeki Yeri ve Önemi Hakkında Neler Söylersiniz?

T. C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü

ÖZGEÇMİŞ

